

FCG Finnish Consulting Group Oy

Mökkibarometri 2016

Saaristoasiain neuvottelukunta
Maa- ja metsätalousministeriö

SISÄLLYS

MÖKKIBAROMETRIN 2016 TIIVISTELMÄ.....	3
SAMMANDRAG AV DEN FINSKA STUGBAROMETERN 2016	7
FINNISH FREE-TIME RESIDENCE BAROMETER 2016 SUMMARY	11
1 Johdanto	15
2 Mökin käsite ja mökkikanta	15
2.1 Mökin määritelmä	15
2.2 Mökkikanta.....	16
3 Mökkien sijainti.....	17
3.1 Mökkien alueellinen jakautuminen	17
3.2 Saavutettavuus	18
4 Kaavoitus ja tonttitarjonta.....	19
5 Mökin varustetaso	19
5.1 Mökin koko	19
5.2 Sähköt ja lämmitys	20
5.3 Vesihuolto.....	22
5.4 Jätehuolto.....	24
5.5 Varustetason parantaminen.....	25
6 Mökin käyttö.....	27
6.1 Käyttöaste.....	27
6.2 Käyttäjät	30
6.3 Käytön muutokset	30
6.4 Ilmastonmuutoksen torjunta ja mökkeily	31
7 Työelämä ja mökki	32
8 Suhde mökkikuntaan	34
8.1 Mökkiläisten vaikuttamismahdollisuudet	34
8.2 Kaksoiskuntalaisuus.....	35
8.3 Kunnan tiedottaminen	35
8.4 Muuttohalukkuus mökkikuntaan	36
9 Palvelujen käyttö	36
9.1 Etäisyys palveluihin.....	36
9.2 Ulkokuntalaisten mökkiläisten käyttämät palvelut	38
10 Taloudelliset ja työllisyysvaikutukset.....	39
10.1 Uudisrakentaminen ja mökkien korjaus	39
10.2 Kiinteistökaupat.....	40
10.3 Päivittäistavaraostokset	40
10.4 Matkakustannukset	41
10.5 Muu rahankäyttö.....	42
10.6 Mökkeilyn kokonaistaloudellinen merkitys Suomessa.....	43
10.7 Mökkeilyn työllisyysvaikutukset	45
11 Loppusanat	45
Lähteet.....	46
Kyselylomake ja vastausjakaumat	47
Frågeformulären med uppgifterna	54

MÖKKIBAROMETRIN 2016 TIIVISTELMÄ

Saaristoasiain neuvottelukunta loi vuonna 2003 mökkeilyn kehitystä koskevan seurantajärjestelmän, mökkibarometrin, palvelemaan vapaa-ajan asumisen kehittämistä. Barometri on aiemmin toteutettu vuosina 2003 ja 2008. Mökkibarometrin 2016 laati maa- ja metsätalousministeriön saaristoasiain neuvottelukunnan toimeksiannosta ja rahoittamana FCG Finnish Consulting Group Oy, jossa työstä vastasivat tutkimuspäällikkö, FK Heikki Miettinen ja tutkija, FT Sari Koski.

Mökkibarometri koostuu mökkiläiskyselyosuudesta sekä uusimman tilastollisen ja tutkimustiedon analyysien osuudesta. Nyt julkaistavan järjestyksessään kolmannen mökkibarometrin kysely toteutettiin loka-joulukuussa 2015.

Mökkibarometrikyselyllä 2015 selvitettiin monipuolisesti asumisvuorokausien määrää, etätöyön tekoa ja työssäkäyntiä mökiltä, rahan- ja palvelujen käyttöä, varustetasoa, rakentamista ja korjausta, kiinteistökauppoja, mökkiläisten osallistumismahdollisuuksia, muuttohalukkuutta mökkikuntaan ja mökkeilyn työllisyysvaikutuksia. Tietojen vertailukelpoisuuden säilyttämiseksi mökkiläiskyselyn lomake perustui pääosin vuoden 2008 lomakkeeseen.

Paperilomakekysely lähetettiin 5 000 väestörekisterikeskuksen kesämökkityiedostosta satunnaisotannalla poimitulle vapaa-ajanasunnon (mökin) omistajalle Suomessa mukaan lukien Ahvenanmaa. Otokseen otettiin kustakin maakunnasta riittävästi omistajia, jotta aineistoa voitaisiin tarkastella myös maakunnittain. Koko maan tasolle tulokset yleistettiin painottamalla vastauksia mökkien maakunnittaisilla osuuksilla. Kysely sisälsi kaksi muistutuskierrosta. Vastausaktiivisuus oli 50 prosenttia (55 prosenttia vuonna 2008).

Vapaa-ajan asuntojen määrä

Tässä barometrissä vapaa-ajan asuntojen määräksi saatiin 600 000 mökkiä vuonna 2014. Luku koostuu Tilastokeskuksen kesämökkityilaston mukaisesta 500 400 kesämökistä ja noin 100 000 arvioidusta tilastoimattomasta vapaa-ajan asunnosta, jotka ovat lähinnä vakituiseen asumiseen rakennettuja asuinrakennuksia.

Vapaa-ajan asuntojen tosiasiallisesta määrästä Suomessa ei ole kattavia tilastotietoja. Tilastokeskuksen kesämökkityilasto käsittää vain osan vapaa-ajan käytössä olevista asunnoista, koska kesämökkityyttöön on otettu rakennuksia, jotka ovat rekisterissä muissa käyttötarkoituksiluokissa kuin vapaa-ajan asuntoina (esim. mummonmökkit tai ja entiset vanhojen tilojen päärakennukset). Poiketen aiempien kesämökkibarometrien käytännöstä Tilastokeskuksen tietoja onkin nyt täydennetty muihin tilastoihin ja kyselyihin perustuvilla tutkimustiedoilla ja arvioilla.

Väestörekisterikeskuksen tietojen mukaan noin 12 900 mökillä asuttiin 2014 vakinaisesti, vuonna 2007 tällaisia mökkejä oli 11 000. Mökkibarometrin kyselyn mukaan mökeillä asutaan vakinaisesti vielä enemmän, nimittäin 4 prosentilla eli noin 20 000 mökillä. Eroa saattaa selittää se, että vaikka mökillä asutaan suurin osa ajasta, asuinpaikan muutosilmoitusta ei ole aina tehty. Virallisella asuinpaikalla ei ole juuri edes merkitystä omistajalle, jos molemmat asunnot sijaitsevat samassa kunnassa.

Mökkibarometrin kyselyn mukaan 65 prosenttia mökin omistajista haluaisi keventää mökkien ja niiden lisärakennusten rakentamista koskevia säännöstöä ja ohjausta, 13 prosenttia vastusti keventämistä ja 22 prosenttia ei osannut ottaa asiaan kantaa.

Mökkeilyn talous- ja työllisyysvaikutukset

Mökkeilyyn käytettiin vuonna 2014 yhteensä noin 6,2 miljardia euroa ja tämän työllisyysvaikutus oli noin 60 000 työpaikkaa.

Rahaa käytettiin kiinteistökauppoihin noin 700 miljoonaa euroa, uudisrakentamiseen noin 260 miljoonaa euroa, korjaukseen noin 1,7 miljardia euroa, päivittäistavaroihin noin 1,4 miljardia euroa, muihin tavarahankintoihin noin 0,4 miljardia euroa, matkoihin noin 1,2 miljardia euroa ja julkisiin ja yksityisiin infrastruktuuri- ja muihin maksuihin ja palveluihin 0,5 miljardia euroa. Työllisyysvaikutukset on arvioitu siten, että kaikilla edellä mainituilla kustannuserillä on vaikutuksia työpaikkoihin panos-tuotos -kertoimien mukaan.

Mikäli kotimainen mökkeily ei olisi mahdollista, noin 60 prosenttia mökinomistajista vastasi lisäävänsä vastaavasti ulkomaan ja kotimaan matkailua ja joka kymmenes ostaisi loma-asunnon ulkomailta. Näiden väittämien osalta ei ole muutoksia vuodesta 2008.

Etätö ja työssä käynti mökiltä

Mökkibarometriin vastanneista 63 prosenttia kuului ryhmään ”ei ole työssä tai työssä ei voi tehdä etätöitä”. Niillä mökeillä, joilla etätö on mahdollista, halukkuus mökillä tehtävään etätööhön on kasvanut. Joka kymmenennellä eli noin 60 000 mökillä tehtiin viimeksi kuluneiden 12 kuukauden aikana ansiotöitä mökillä. Keskimäärin etätöitä tehtiin 12 työpäivää.

Etätöihin mökillä positiivisesti suhtautuvien mökkiläisten osuus on noussut 30 prosentista 34 prosenttiin.

Vajaasta viidennekseltä mökeistä eli yli 100 000 mökiltä käytiin töissä viimeksi kuluneiden 12 kuukauden aikana. Mökiltä töissä käyneiden osuus ei ole merkittävästi muuttunut edelliseen barometriin verrattuna. Mökiltä käytiin töissä keskimäärin 27 päivänä vuodessa.

Kaksoiskuntalaisuus, osallistuminen ja muuttohalukkuus mökkikuntaan

Ulkokuntalaisten mökkiläisten vaikuttamismahdollisuudet mökkikunnan asioiden hoitoon ovat rajalliset ja lisäksi ne vaihtelevat kunnittain. Ratkaisuihin mökkiläisten osallistumiseen ja osallistamiseen on ehdotettu mm. kaksoiskuntalaisuutta, mökkiläistoimikuntia ja mökkiläisfoorumeja (yleinen mökkiläiskokous).

Kantansa määritelleistä ulkokuntalaisista mökkeilijöistä 62 prosenttia kannatti ja 38 prosenttia vastusti kaksoiskuntalaisuutta. Kolmanneksella kaikista vastaajista ei ollut mielipidettä asiasta. Kaksoiskuntalaisuuden kannatus oli suurinta mökkiä paljon käyttävillä. Kaksoiskuntalaisuudella tarkoitetaan sitä, että ulkokuntalaisilla mökkiläisillä olisi mökkikunnassa samat palvelujen saanti-, ääni- ja vaalikelpoisuusoukudet kuin vakinaisilla asukkailla, ja jossa osa mökkiläisen maksamista kunnallisveroista menisi mökkikunnalle.

Kyselyssä 30 prosenttia piti mökkiläistoimikuntaa mökkiläisten ja kunnan yhteydenpidon tarpeellisenä välineenä, puolet vastaajista ei osannut ottaa asiaan kantaa. Eniten mökkiläistoimikuntaa kannattivat paljon mökillä aikaa viettävät.

Mökkikuntien tiedottamisaktiivisuutta mökkiläisiin päin mitattiin palveluopaskysymyksellä. Yli puolet ulkokuntalaisista mökkiläisistä oli saanut palveluoppaan kesämökkinsä sijaintikunnasta viimeisten 12 kuukauden aikana. Osuus on kasvanut neljä prosenttiyksikköä vuodesta 2008. Useimmin palveluopas oli saatu Kymenlaaksossa, Pohjois-Karjalassa ja Kanta-Hämeessä.

Kahdeksan prosenttia ulkokuntalaisista mökkiläisistä eli 31 000 mökkiläistaloutta piti muuttoa mökkikuntaan vähintään mahdollisena kolmen vuoden sisällä. Osuus on pysynyt samalla tasolla kuin 2003 ja 2008 kyselyissä.

Mökin varustetaso ja koko

Noin joka kolmannen mökin varustusta parannettiin viimeksi kuluneiden 12 kuukauden aikana, ja vajaa puolet harkitsi varustuksen parantamista seuraavan 12 kuukauden aikana. Mökkien omistajat arvioivat mökkinsä päärakennuksen kunnan kouluarvosanalla kahdeksikoksi eli yhtä hyväksi kuin seitsemän vuotta aikaisemmin.

Mökkien soveltuvuus ympärivuotiseen asumiseen jakaa mökit kolmeen ryhmään. Mökeistä soveltuu ympärivuotiseen käyttöön 34 prosenttia, mikä on viisi prosenttiyksikköä enemmän kuin vuonna 2003. Vajaat puolet mökeistä soveltuu kevät-, kesä- ja syyskäyttöön ja vajaa viidennes mökeistä sopii vain kesäkäyttöön.

Peruslämpö (sähkölämmitys) oli pysyvästi päällä 32 prosentissa mökeistä edellisenä talvena. Nousua vuodesta 2008 oli peräti 7 prosenttiyksikköä.

Kaikkiaan 91 prosentilla oli sähkövirtaa käytettävissään mökillä. Verkkosähkön yleisyys (77 prosenttia) ei ole enää noussut, mutta aurinkosähkö on noussut seitsemässä vuodessa 10 prosentista 14 prosenttiin. Osalla mökeistä on käytössä useita sähköjärjestelmiä. Muina sähkön lähteinä mainittiin useimmin tuulivoima.

Lähes kaikilla mökeillä oli joku lämmitysjärjestelmä. Yhdeksällä mökillä kymmenestä oli ainakin takka, kamiina tai uuni. Suoran sähkölämmityksen yleisyys (56 prosenttia) on pysynyt jokseenkin samana kuin edellisessä barometrissa, samoin irrallisten lämmityslaitteiden (16 prosenttia). Lämpöpumppujen yleisyys sen sijaan on kasvanut seitsemässä vuodessa viidestä prosentista 17 prosenttiin.

Mökin ja siihen liittyvien lisärakennusten majoituskapasiteetti kesäaikana on kyselyn mukaan keskimäärin seitsemän vuodepaikkaa eli koko mökkikanta huomioiden 4,2 miljoonaa vuodepaikkaa. Eniten majoituskapasiteettia oli Uudenmaan, Varsinais-Suomen ja Pohjanmaan mökeissä.

Mökkien keskimääräinen asuinpinta-ala vuonna 2015 oli 74 neliometriä, mikä sisältää myös saunan, aittojen ym. pinta-alat. Mökkikannan asuinpinta-alassa ei siis ole tapahtunut merkittävää muutosta edelliseen barometriin verrattuna. Trendinä kuitenkin on, että 2010-luvulla rakennetut uudet mökit ovat pinta-alaltaan entistä suurempia.

Noin puolet mökkiläisistä toi mökilleen juoma- ja ruokavettä astioissa muualta. Omasta tai naapurin kaivosta juoma- ja ruokavetensä sai yli kolmasosa mökkiläisistä. Vesilaitoksen tai vesiosuuskunnan verkostosta veden sai 17 prosenttia. Noin joka kymmenes otti juoma- ja ruokavettä järvestä, joesta, lähteestä tai merestä. Vuodesta 2008 eri vesilähteiden osuuksissa ei ole tapahtunut merkittäviä muutoksia.

Myöskään pesuveden lähteet eivät ole muuttuneet merkittävästi vuodesta 2008. Pesuvettä omasta tai naapurin kaivosta otti 37 prosenttia mökkiläisistä ja järvestä, joesta, lähteestä tai merestä 53 prosenttia. Vesilaitoksen tai vesiosuuskunnan liittymä pesuveden lähteenä oli 15 prosentilla. Noin viisi prosenttia käytti pesuvedenään muulla tavoin hankittua vettä, pääasiassa sadevettä.

Mökin päärakennuksen jätevedet heitettiin tai johdettiin pihalle tai metsään 32 prosentissa mökeistä. Vuodesta 2008 osuus on vähentynyt kymmenen prosenttiyksikköä. Lähes yhtä usein päärakennuksen jätevedet johdetaan saostuskaivon kautta puhdistus- tai imeytyskenttään ja viidesosassa vanhaan saostuskaivoon.

Vastanneista 43 prosenttia ilmoitti, että saunan pesuvedet johdetaan maahan. Vähennystä vuoteen 2008 oli seitsemän prosenttiyksikköä. Toiseksi yleisimmin eli 28 prosentissa mökeistä saunan pesuvedet johdettiin puhdistus- tai imeytyskenttään saostuskaivon kautta. Pelkkä vanha saostuskaivo oli käytössä viidesosalla. Vain prosentilla mökeistä pesuvedet päätyivät suoraan vesistöön.

Sisä-wc eli vesivessa oli 21 prosentissa mökeistä, nousua vuodesta 2008 on viisi prosenttiyksikköä. Kompostikäymälöiden osuus on noussut samalla 15 prosenttiyksikköä 35 prosenttiin. Tavallinen kuivakäymälä oli enää 44 prosentilla mökeistä, kun osuus oli vuonna 2008 vielä 60 prosenttia.

Kolmella mökillä neljästä maatuivat jätteet kompostoitii säännöllisesti. Osuus on noussut peräti 16 prosenttiyksikköä vuodesta 2008. Palavan jätteen polttaminen säännöllisesti on lisääntynyt seitsemän prosenttiyksikköä 44 prosenttiin. Kunnalliseen jätehuollon keräyspisteeseen jätteitä vie säännöllisesti 63 prosenttia vastanneista ja vakituisen asunnon jäteastiaan 41 prosenttia. Reilussa kolmasosassa mökeistä on oma kiinteistökohtainen jäteastia.

Jääkaappi, televisio, suihku, astianpesukone ja pyykinpesukone ovat yhä useammassa mökissä. Huomattavaa on internettyhteyksien yleistymisen edellisen kyselyn kuudesta prosentista nykyiseen 29 prosenttiin mökeistä.

Mökin käyttö, sijainti ja mökkimatkat

Mökkien käyttö on kasvanut hieman mökkibarometriin 2003 ja 2008 lukuihin verrattuna. Barometrin mukaan mökki oli oman kotitalouden tai jonkun muun henkilön käytössä keskimäärin 79 vuorokautta vuoden aikana (vuosina 2003 ja 2008 75 vrk). Käyttö on lisääntynyt lähinnä kevät-, syys- ja talvikuukausina, mikä liittyy mökkien parantuneeseen varustetukseen ja siihen, että mökeissä pidetään peruslämpöä päällä aikaisempaa useammin. Talviasuttavilla mökeillä käyttöaste oli selvästi korkein, 109 vuorokautta vuodessa.

Mökin käyttöaste näyttäisi olevan suurinta Päijät-Hämeessä, Varsinais-Suomessa ja Uudellamaalla. Vähäisintä mökin käyttö oli Etelä-Pohjanmaalla. Alle 50-vuotiaiden kesämökin omistajien keskimääräinen mökin käyttöaste on 62 vuorokautta ja yli 65-vuotiailla 87 vuorokautta.

Mökkiä käyttävät usein muutkin kuin pelkästään mökin omistajat. Kyselyn mukaan keskimäärin 10 henkilöä oli viettänyt mökillä vähintään yhden yön viimeisten 12 kuukauden aikana. Pysyvästi kesämökkiä käyttää noin 2,4 miljoonaa suomalaista, keskimäärin noin neljä henkilöä mökkiä kohden. Määrä mökkiä kohden oli sama myös vuonna 2008. Yli puolet mökkiläistä arvioi kesämökin käyttönsä pysyvän ennallaan seuraavien kolmen vuoden aikana. Lähes kolmannes arvioi mökin käytön lisääntyvän, ja joka kymmenes vähenevän. Eniten aiotaan lisätä talviasuttavien mökkien käyttöä.

Kyselyyn vastanneista 5 prosenttia olisi valmis vuokraamaan mökkiänsä seuraavan kolmen vuoden aikana, lisäksi 11 prosenttia piti vuokraamista jossakin määrin mahdollisena.

Matka kotiin ja mökin välillä oli Tilastokeskuksen mukaan keskimäärin 91 kilometriä vuonna 2014. Puolet mökkimatkoista oli korkeintaan 37 kilometriä. Uusmaalaisten mökinomistajien mökkimatka oli selvästi pidempi kuin muualla Suomessa asuvilla: keskiarvo oli 166 kilometriä ja mediaani 130 kilometriä.

Mökkimatkan kesto vaikuttaa ehkä yllättävälläkin tavalla mökin käyttöasteeseen. Matka-ajan ollessa korkeintaan puoli tuntia käyttöaste on keskimäärin 71 vuorokautta vuodessa. Mikäli mökkimatkaan kuluu yli puoli tuntia, käyttöaste on 77 vuorokautta. Ero selittyy sillä, että lähempänä oleville mökeille tehdään enemmän lyhytaikaisia, alle puoli vuorokautta kestäviä käyntejä, joita ei laskettu mukaan käyttöasteeseen. Lyhytaikaisia käyntejä mökille tehtiin vuonna 2015 keskimäärin 24, kun niitä vuonna 2008 tehtiin 21.

Mikäli polttoaineen hinta nousisi vähintään kolmanneksella, 15 prosenttia mökkiläisistä vähentäisi mökkimatkojaan huomattavasti. Vuonna 2008 osuus oli noin 25 prosenttia.

Palvelujen käyttö ja saatavuus

Valtaosa mökkiläisistä oli tyytyväisiä julkisiin ja yksityisiin palveluihin. Suurimmat moitteet sai julkinen liikenne, johon tyytymättömiä oli lähes puolet niitä käyttäneistä vastaajista. Erityisen tyytyväisiä oltiin puolestaan kalastusmahdollisuuksiin, kuten aiemmissa barometreissä.

Palveluista eniten käytettiin ruokakauppoja (92 prosenttia) ja jätehuoltopalveluja (82 prosenttia).

Palvelujen ostohalukkuus on suunnilleen sama kuin edellisissä mökkibarometreissa. Noin puolet ulkokuntalaisista mökkiläisistä (215 000) on kiinnostunut ostamaan korjaus- ja rakennustöitä sekä lumen aurausta mökin lähiseudulta (190 000). Polttopuiden teko ja puiden kaato sekä vartiointi ja tarkastuskäynnit kiinnostavat 140 000 mökkiläistä. Noin 70 000 mökkiläistä on kiinnostunut päivittäistavaroiden ostamisesta kuljetettuna kesämökille. Mökin ja saunan lämmittäminen sekä siivouspalvelut kiinnostivat muita asioita vähemmän (20 000).

Taajamaan, jossa oli muitakin kauppoja kuin ruokakauppa, oli mökiltä matkaa keskimäärin 17 kilometriä. Päivittäistavara-kauppaan on lyhempi matka, keskimäärin 13 kilometriä. Terveyskeskukseen matkaa oli 20 kilometriä, kirjastoon 18 kilometriä ja postiin 15 kilometriä. Kunnanvirastoon tai kunnan yleiseen palvelupisteeseen kertyi matkaa keskimäärin 20 kilometriä.

Etäisyys taajamaan, jossa oli muitakin kauppoja kuin ruokakauppa ei ole kasvanut. Sen sijaan etäisyys muihin palveluihin on hieman kasvanut, mikä kertoo palveluverkostojen harvenemisesta muualla kuin suurimmissa taajamissa.

Etäisyys palveluihin vaikuttaa siihen, missä määrin käytetään mökkikunnan palveluja, asuinkunnan palveluja tai mökkimatkan varrella olevia palveluja. Pisimmät matkat ovat Lapissa, Kainuussa ja Etelä-Savossa. Aikaetäisyyksiä ei kysytty, mutta saaristossa ne ovat joskus hyvinkin pitkiä. Näin on esimerkiksi Varsinais-Suomessa, jossa matkat ovat muuten lyhyitä.

SAMMANDRAG AV DEN FINSKA STUGBAROMETERN 2016

Skärgårdsdelegationen i Finland tog 2003 fram ett uppföljningssystem för utvecklingen av fritidsboendet, stugbarometern. Barometern har tidigare genomförts 2003 och 2008. Forskningschef, FK Heikki Miettinen och forskare, FD Sari Koski från Finnish Consulting Group FCG sammanställde skärgårdsbarometern 2016 på uppdrag av och med finansiering från Skärgårdsdelegationen vid Jord- och skogsbruksministeriet.

Stugbarometern består av en enkät till stugägare och av analyser av den nyaste statistiken och forskningsdata. Enkäten för den tredje stugbarometern som nu offentliggörs genomfördes i oktober–december 2015.

Stugbarometerenkäten 2015 var en mångsidig utredning av antalet dygn som tillbringas i stugan, distansarbete och pendling till arbetet från stugan, användningen av pengar och service, utrustningsstandarden, byggande och reparationer, fastighetsaffärer, stugägarnas möjligheter att delta, intresset för att flytta till stugkommunen och fritidsboendets effekter för sysselsättningen. För jämförbarhetens skull grundade sig svarsformuläret i stugenkäten på formuläret från 2008.

Postenkäten skickades till 5 000 ägare av en fritidsbostad (stuga) i Finland inklusive Åland. Ägarna plockades ut genom ett slumpmässigt urval ur befolkningsregistercentralens register över sommarstugor. Till urvalet plockades ett tillräckligt antal ägare från varje landskap för att materialet ska kunna granskas även landskapsvis. Resultatet generaliserades till riksplanet genom att man viktade svaren enligt de landskapsvisa stugandelarna. Enkäten omfattade två påminnelser. Svarsaktiviteten var 50 procent (55 procent 2008).

Antalet fritidsbostäder

Det finns ingen heltäckande statistik över det verkliga antalet fritidsbostäder i Finland. Statistikcentralens statistik över sommarstugor omfattar bara en del av de bostäder som används för fritidsbruk eftersom man som sommarstugor tagit i bruk byggnader som har registrerats för andra ändamål än fritidsboende (exempelvis s.k. mormorsstugor och f.d. huvudbyggnader på gamla gårdsbruk). Till skillnad från praxisen i de tidigare sommarstugebarometrarna har Statistikcentralens uppgifter denna gång kompletterats med forskningsdata och uppskattningar som härrör från andra statistiker och enkäter.

I den här barometern har 600 000 tillämpats som antalet fritidsbostäder (2014). Siffran består av antalet sommarstugor enligt Statistikcentralen – 500 400 st. och av det uppskattade antalet icke-statistikförda fritidsbostäder, ca 110 000 st., som är hus uppförda för fast boende.

Enligt Befolkningsregistercentralens statistik bodde man stadigvarande i ca 11 500 stugor 2014, medan antalet sådana stugor 2007 var 11 000. Enligt enkäten som ingår i stugbarometern bor ännu fler stadigvarande i stugorna, nämligen i 4 procent av stugorna, dvs. i ca 20 000 stugor. Skillnaden kan förklaras av att många inte gör någon anmälan om ändring av hemvisten även om de bor i stugan en stor del av året. Var ägaren bor officiellt har just ingen betydelse ifall båda bostäderna finns i samma kommun.

Ekonomiska effekter och sysselsättningseffekter av fritidsboendet

För stugboende användes 2014 sammanlagt ca 6,2 miljarder euro, och detta gav en sysselsättningseffekt på ca 60 000 arbetstillfällen.

För fastighetsköp användes ca 700 miljoner euro, för nybyggande ca 260 miljoner euro, för reparationer ca 1,7 miljarder euro, för dagligvaror ca 1,4 miljarder euro, för anskaffning av andra varor ca 0,4 miljarder euro, för resor ca 1,2 miljarder euro och för avgifter för tjänster i anslutning till offentlig och privat infrastrukturavgifter och andra avgifter för tjänster 0,5 miljarder euro. Sysselsättningseffekterna har bedömts så att alla nämnda kostnadsposter har effekter för antalet arbetstillfällen enligt input-outputkoefficienter.

Om inhemskt stugliv inte vore möjligt skulle 60 procent av de stugägare som besvarade enkäten öka sitt resande i utlandet och i Finland i samma mån, och var tionde skulle köpa en fritidsbostad i utlandet. Dessa påstående uppvisade inga förändringar jämfört med 2008.

Distansarbete och pendling från stugan

Av dem som besvarade stugbarometern hörde 63 procent till gruppen "inte i arbete eller kan inte arbeta på distans i arbetet". På de stugor där distansarbete är möjligt har intresset för att arbeta på distans ökat. Under de senaste 12 månaderna hade förvärvsarbete utförts på var tionde stuga, dvs. på ca 60 000 stugor. I medeltal 12 arbetsdagar arbetades på distans.

Andelen stugägare som förhåller sig positivt till distansarbete har ökat från 30 till 34 procent.

Från en knapp femtedel av stugorna, dvs. från över 100 000 stugor hade man pendlat till arbetet under de senaste 12 månaderna. Andelen pendlare har inte förändrats avsevärt jämfört med föregående barometer. Från stugan pendlade man i medeltal 27 dagar om året.

Dubbel kommuntillhörighet, deltagande i stugkommunen och intresse för att flytta dit

Stugägare som har sin stadigvarande bostad på en annan ort har begränsade möjligheter att påverka frågorna i stugkommunen. Möjligheterna att påverka varierar dessutom från kommun till kommun. För att engagera stugägarna och förbättra stugägarnas möjligheter att påverka har man föreslagit bl.a. dubbel kommuntillhörighet, modeller för stugägarkommittéer och stugägarforum (allmänna stugägarmöten).

Största delen av dem som svarade hade stuga i sin egen hemkommun och 39 procent av alla som svarade understödde dubbel kommuntillhörighet. En tredjedel hade ingen åsikt i saken och en fjärdedel motsatte sig dubbel kommuntillhörighet. Understödet för dubbel kommuntillhörighet var störst bland dem som använder sin stuga flitigt (50 procent). Med dubbel kommuntillhörighet avses ett system där stugägare som har sin stadigvarande bostad i en annan kommun skulle ha samma rättigheter att få service, rösta och ställa upp i val som fast bosatta invånare, och där en del av den kommunal-skatt som stugägarna betalar skulle gå till stugkommunen.

I enkäten ansåg 30 procent av dem som svarade att en stugägarkommitté är en nödvändig kanal för kontakterna mellan stugägarna och kommunen, medan hälften av dem som svarade inte tog ställning till frågan. Stugägarkommittéer fick mest understöd av dem som tillbringar mycket tid på stugan.

Hur aktiva stugkommunerna är när det gäller att ge ut information till stugägare mättes med hjälp av en fråga som gällde kommunens serviceguide. Över hälften av de stugägare som är fast bosatta i en annan kommun hade fått stugkommunens serviceguide under de senaste 12 månaderna. Denna andel hade ökat med fyra procentenheter sedan 2008. De flesta som uppgav att de hade fått serviceguiden från sin stugkommun bodde i Kymmenedalen, Norra Karelen och centrala Tavastland.

Åtta procent av de stugägare som var bosatta utanför stugkommunen, dvs. 31 000 stughushåll betraktade en flyttning till stugkommunen som åtminstone möjlig inom tre år. Andelen ligger på samma nivå som i enkäterna 2003 och 2008 men antalet har ökat allteftersom antalet stugor har ökat.

Enligt enkäten 65 procent av stugborna ville underlätta regelverk och styrning i byggande av stugor och tilläggsbyggnader i fastigheten, 13 procent var emot detta och 22 procent tog inte ställning.

Stugornas utrustningsstandard och storlek

I ungefär var tredje stuga hade utrustningen förbättrats under de senaste 12 månaderna och knappt hälften av de som svarade övervägde att höja utrustningsstandarden under de följande 12 månaderna. Stugägarna bedömde skicket på stugställets huvudbyggnad med skolvitsordet åtta, dvs. skicket var lika bra som sju år tidigare.

Beträffande lämpligheten för åretruntboende kan stugorna indelas i tre grupper. Av stugorna lämpar sig 34 procent för bruk året runt, vilket är 5 procentenheter högre jämfört med 2003. Knappt hälften av stugorna lämpar sig för bruk på våren, sommaren och hösten, och knappt en femtedel av stugorna lämpar sig endast för sommarbruk.

Föregående vinter hade grundvärme (elvärme) varit permanent påkopplad i 32 procent av stugorna, vilket var en ökning på hela 7 procentenheter jämfört med 2008.

Sammanlagt 91 procent hade tillgång till elström på stugan. Andelen stugor med nätström (77 procent) hade slutat att öka, men däremot hade utnyttjandet av solenergi ökat från 10 till 14 procent på 7 år. En del av stugorna hade flera olika elsystem. Bland de övriga strömkällorna var vindkraft den största.

Nästan alla stugor hade något slags uppvärmningssystem. Nio av tio stugor hade åtminstone spis, kamin eller ugn. Direkt eluppvärmning (56 procent) var ungefär lika populärt som i föregående barometer, fristående värmeanordningar likaså (16 procent). Däremot hade antalet stugor med värmepump ökat på 7 år från 5 till 17 procent.

Enligt enkäten har stugorna och byggnaderna i anslutning till stugorna en inkvarteringskapacitet på sju bäddplatser i medeltal sommartid, dvs. om man ser till hela det privata stugbeståndet är antalet bäddplatser ca 4,2 miljoner. Inkvarteringskapaciteten var störst i stugorna i Nyland, Egentliga Finland och Österbotten.

16 procent (90 000) av stugägarna var färdiga att överväga möjligheten att hyra ut sin stuga i viss mån under följande tre år.

Stugornas boyta var 74 kvadratmeter 2015, i vilken ingår ytor i bastur, bodar och liknande. Jämfört med föregående barometer har det således inte skett någon betydande förändring i stugbeståndets boyta. Trenden är emellertid att nya stugor som byggts på 2010-talet har en allt större yta.

Ungefär hälften av stugägarna hämtade dricks- och matvatten i kärl till stugan. Över en tredjedel fick dricks- och matvattnet ur egen eller grannens brunn, och 17 procent ur ett vattenverks eller ett andelslags vattennät. Ungefär var tionde tog dricks- och matvatten ur en sjö, å eller källa eller ur havet. Jämfört med 2007 hade det inte skett några betydande förändringar i andelarna av olika vattenkällor.

Källorna till tvättvatten har inte förändrats nämnvärt sedan 2007. Av stugägarna tog 37 procent tvättvatten ur egen eller grannens brunn och 53 procent ur en sjö, å eller källa eller ur havet. En anslutning till ett vattenverk eller ett vattenandelslag var källa till tvättvatten för 15 procent av stugägarna. Ungefär fem procent använde annat vatten, främst regnvatten, som tvättvatten.

Vid 32 procent av stugorna tömdes eller avledes spillvattnet från huvudbyggnaden ut på gårdsplanen eller i skogen. Sedan 2008 har andelen minskat med 10 procentenheter. Nästan lika ofta avleds spillvattnet från huvudbyggnaden via en slamavskiljningsbrunn till en renings- eller infiltrationsbädd och i en femtedel till en gammal slamavskiljningsbrunn.

Av dem som svarade uppgav 43 procent att tvättvattnet från bastun leds till marken. Detta var en minskning på sju procentenheter jämfört med 2008. Näst vanligast, eller i 28 procent av stugorna, avledes tvättvattnet från bastun till en renings- eller infiltrationsbädd via en slamavskiljningsbrunn. En femtedel hade bara tillgång till en gammal slamavskiljningsbrunn. Bara från en procent av stugorna hamnade tvättvattnet direkt i ett vattendrag.

WC eller vattentoalett fanns i 21 procent av stugorna, vilket är en ökning med 5 procentenheter från 2008. Andelen stugor med komposterande toalett har ökat under samma period med 15 procentenheter till 35 procent. Bara 44 procent av stugorna hade längre en vanlig torrtoalett, då andelen var 60 procent så sent som år 2008.

På tre stugor av fyra komposterar man förmltande avfall regelbundet. Andelen har ökat med hela 16 procentenheter sedan 2008. Förbränning av brännbart avfall har ökat med 7 procentenheter till 44 procent. Av dem som svarade för 63 procent regelbundet avfall till en kommunal uppsamlingsplats och 41 procent till den stadigvarande bostadens soptunna. Drygt en tredjedel av stugorna har en egen fastighetsspecifik soptunna.

De flesta stugor är alltså utrustade med kylskåp, television, dusch, diskmaskin och tvättmaskin. Sedan föregående enkät har det skett en betydande ökning i antalet stugor med internetuppkoppling: från 6 procent till 29 procent.

Stugans användning och läge och resorna till stugan

Användningen av stugorna har ökat något jämfört med siffrorna från stugbarometrarna 2003 och 2008. Enligt den senaste barometern använder det egna hushållet eller någon annan stugan i 79 dygn i medeltal under året (75 dygn 2003 och 2008). Användningen har ökat främst under vår-, höst- och vintermånaderna, vilket torde hänga samman med den högre standarden på stugorna och med det att man nuförtiden oftare håller grundvärmen påkopplad. Vinterbonade stugor hade den klart högsta användningsgraden: 109 dygn om året.

Stugorna i Päijänne-Tavastland, Egentliga Finland och Nyland verkar ha den högsta användningsgraden. Stugorna används minst i Södra Österbotten.

Stugägare under 50 år använder stugan i 62 dygn i medeltal, och stugägare över 65 år 87 dygn i medeltal.

Stugorna används ofta även av andra än de som äger stugorna. Enligt enkäten hade 10 personer i medeltal tillbringat minst en natt på stugan under de senaste 12 månaderna. I medeltal cirka fyra personer använder sommarstugan permanent. Antalet var detsamma även 2008. Över hälften av stugägarna bedömer att användningsgraden kommer att vara oförändrad under de kommande tre åren. Nästan en tredjedel uppskattade att stugan kommer att användas mer, och var tionde att stugan kommer att användas mindre. Användningen av vinterbonade stugor kommer att öka mest.

Resan mellan hemmet och stugan var enligt Statistikcentralen 91 kilometer i medeltal 2014. Hälften av stugresorna var högst 37 kilometer. De nyländska stugägarna hade ett klart längre avstånd till sin stuga än de andra stugägarna: medeltalet låg på 166 kilometer och medianen var 130 kilometer.

Hur lång resan till stugan är påverkar användningsgraden på ett kanske överraskande sätt: om restiden är högst en halv timme är användningsgraden i medeltal 71 dygn om året. Om det tar över en halv timme att ta sig till stugan är användningsgraden 77 dygn. Skillnaden torde kunna förklaras av att stugägare som bor nära stugan gör fler korta besök som varar mindre än ett halvt dygn och som inte räknas med i beräkningen av användningsgraden. Antalet korta besök på stugan 2015 uppgick till 24 i medeltal jämfört med 21 besök 2008.

Om bränslepriset skulle stiga med minst en tredjedel skulle 15 procent av stugägarna minska sina resor till stugan betydligt. Denna andel var ca 25 procent 2008.

Användningen av och tillgången till service

Merparten av stugägarna var nöjda med den offentliga och privata servicen. Den största kritiken riktades mot kollektivtrafiken – nästan hälften av dem som hade anlitat kollektivtrafiken var missnöjda med den. Liksom i tidigare stugbarometrar var stugägarna särskilt nöjda med fiskemöjligheterna.

Av tjänsterna användes mest matbutiker (92 procent) och tjänster för avfallshantering (82 procent).

Intresset för att köpa tjänster var i stort sett oförändrad jämfört med de föregående barometrarna. Ungefär hälften av de stugägare som bor utanför stugkommunen (215 000) är intresserade av att köpa reparations- och byggnadsarbeten samt snöplogning av aktörer i närregionen kring stugan (190 000). 140 000 stugägare är intresserade av ved och trädfällning samt bevakning och kontrollbesök. Ungefär 70 000 stugägare är intresserade av att köpa dagligvaror som levereras till stugan. Intresset var mindre för uppvärmning av stuga och bastu samt städtjänster (20 000).

Avståndet från stugan till en tätort som har andra butiker förutom en matbutik var i medeltal 17 kilometer. Avståndet till närmaste dagligvarubutik var kortare, i medeltal 13 kilometer. Till hälsocentralen var avståndet 20 kilometer, till biblioteket 18 kilometer och till posten 15 kilometer. Avståndet från stugan till kommunala ämbetshuset eller kommunens allmänna serviceställe var i medeltal 20 kilometer.

Avståndet till en tätort som förutom matbutik även har andra butiker har inte ökat. Däremot har avståndet till övrig service ökat något, vilket visar att servicenätverket har glesnat i områden utanför de största tätorterna.

Avståndet till servicen påverkar i vilken omfattning stugägarna anlitar servicen i stugkommunen, servicen i hemkommunen eller service längs resan till stugan. Avstånden är längst i Lappland, Kajaland och Södra Savolax. I enkäten frågade man inte efter avstånden mätt i tid, men i skärgården kan resor ibland ta mycket länge. Så är det till exempel i Egentliga Finland där avstånden annars är korta.

Den svenskspråkiga frågeformulären med uppgifterna (%) från svaren av stugborna finns som bilaga i slutet av denna rapport.

FINNISH FREE-TIME RESIDENCE BAROMETER 2016 SUMMARY

In 2003, the Island Committee in Finland created the Free-Time Residence Barometer, a monitoring system to serve the development of leisure time housing in Finland. The Barometer has previously been run in 2003 and 2008. The Free-Time Residence Barometer for 2016 was put up by Finnish Consulting Group FCG under commission from the Island Committee of Ministry of Agriculture and Forestry in Finland, with the work being the responsibility of Research Manager Heikki Miettinen, M.Sc., and researcher Sari Koski, PhD.

The Free-Time Residence Barometer consists of a cabin user survey and an analysis of the most recent statistical and research data. This most recent, third Free-Time Residence Barometer's survey was run in October-December 2015.

The 2015 survey included varied questions on the amount of days spent at the cabins, remote working and commuting from the cabin, money and service usage, equipment level, construction and repairs, property purchases, cabin users' participation opportunities, willingness to move to the cottage municipality and the employment effects of free-time residences. In order to retain the comparability of the data, the cabin survey form was mainly based on the 2008 form.

The form was sent by mail to 5,000 registered random free-time residence owners in Finland, including the Åland Islands. The source of this data was the Population Register Centre's free-time residence register. The sample included an adequate number of house owners from every region, in order for the data set to also be observable by region. Nation-level results were generalised by weighting the results with the regional shares of free-time residences. The survey included two reminder rounds. The response rate was 50 % (55 % in 2008).

Amount of free-time residences

In this barometer, the amount of free-time residences (in 2014) is 600,000. The number is derived from the number of residences in the Statistics Finland free-time residence data, 500,400, and supplemented by the approximately 110,000 non-recorded free-time residences that have been built as permanent residences.

There are no comprehensive statistics on the actual number of free-time residences in Finland. The Statistics Finland free-time residence data covers only a part of the free-time residences, as there are buildings in free-time use that are registered primarily as other buildings than free-time residences (such as cottages and former farmhouses). Unlike the previous barometer surveys, the Statistics Finland data has now been supplemented with research data and estimates that are based on other statistics and surveys.

According to the Population Register Centre data, approximately 12 900 residences are permanently inhabited in 2014; in 2007, there were 11,000 of these residences. According to the Free-time Residence Barometer survey, the amount of permanent residents on free-time residences is greater by 4 %, which means approx. 20,000 residences. The difference is most likely explained by lapses in notifying new permanent addresses despite residence at the free-time house being mostly permanent. The official place of residence does not generally matter to the owner, if both residences are located in the same municipality.

Financial and employment effect of free-time residency

The financial input of free-time residences in 2014 was approximately EUR 6.2 billion and their employment effect being 60,000 jobs.

Property trades created a spending of approx. EUR 700 million, new construction took EUR 260 million, repairs took EUR 1.7 billion, groceries took EUR 1.4 billion, other supplies took EUR 0.4 billion, travel expenses took EUR 1.2 billion, and public and private infrastructure and other fees and services took EUR 0.5 billion. The employment effect has been calculated by having the aforementioned cost items have an effect on jobs according to input/output coefficients.

If domestic free-time residences were not possible, approx. 60 percent of current owners responded that their foreign and domestic tourism would increase, and every tenth person would buy a foreign free-time residence. These statements remain unchanged from 2008.

Remote work and commuting from free-time residences

Of the respondents to the survey, 63 percent were in the “not working or unable to work from home” group. On the free-time residents that are able to work remotely, the willingness to work at the free-time residence has increased. Every ten, or approx. 60,000 free-time residences were used for gainful work during the past 12 months, with an average of 12 working days.

The share of positive outlook on working at the free-time residence has grown from 30 to 34 percent.

Less than one fifth of the free-time residences, which is over 100,000 of them, were used for commuting during the past 12 months. The share of commuters from free-time residences remains unchanged from the previous barometer. The average number of commuting days in the past year was 27.

Dual residency, participation and willingness to move to the free-time municipality

Participation opportunities for non-local persons in the free-time municipality are limited and vary by municipality. Dual residency, free-time resident committees and forums (general free-time resident meetings) have been proposed as solutions for free-time resident participation and involvement.

The respondents are in favour of dual residency (39 %), one third had no opinion on the matter, and one fourth were in opposition. Heavy-time users of their free-time residence were the most in favour of dual residency (50 %). Dual residency refers to non-residents having the same service, voting and election eligibility rights as permanent residents, and where part of the free-time resident’s municipal taxes would be paid to the free-time municipality.

In the survey, 30 percent considered a free-time residents’ committee to be an important tool for communicating between the local government and the free-time residents, with half of the respondents having no opinion on the matter. The greatest proponents of a committee were the ones that spend a large amount of time at their free-time residences.

The communication activity of municipalities towards free-time residents was measured with a service guide question. Over half of non-local free-time residents had received a service guide from their free-time municipality during the past 12 months. This share has grown by four percentage points since 2008. The service guide had been delivered most often in Kymenlaakso, Northern Karelia and Tavastia Proper.

Eight percent of non-local free-time residents, or 31,000 free-time households thought it possible to move to their free-time municipality within the next three years. This share has remained unchanged from both the 2003 and 2008 surveys, but the amount has increased as the number of free-time residences has grown as well.

According to the survey 65 per cent of cottage owners wanted to reduce bureaucracy in steering building and repairing of free-time residences and smaller buildings in the site, 13 percent war against and 22 percent expressed no opinion.

Free-time residence equipment and size

Every third free-time residence received upgrades to their equipment in the past 12 months, and a little under half considered upgrading their residence’s equipment in the following 12 months. Free-time residence owners give their residences an average school grade of an 8, which is the same as seven years ago.

The free-time residences’ suitability for year-round use divides the residences into three groups. The share of residences that are suitable for year-round use is 34 percent, which is five percentage points more than in 2003. Less than half of the residences are suitable for spring, summer and autumn use, and less than one fifth is suitable for summer use only.

Basic heating (electric) was permanently active in 32 percent of the residences in the previous winter, an increase of 7 percentage points from 2008.

Overall, 91 percent of residences had electric power available. Connectedness to the power grid (77 percent) has no longer risen, but solar power has increased its share from ten to fourteen percent in seven years. Some residences use a diverse mix of power systems. Of other power sources, wind power is mentioned most often.

Nearly all of the residences have a heating system. Nine out of ten residences have at least a fireplace, stove or burning stove. The prevalence of direct electric heating (56 percent) has remained at roughly the same level as the previous barometer, as well as that of separate heating devices (16 percent). Heat pumps are, however, increasing in popularity with their share growing from five percent to seventeen during seven years.

The sleeping capacity of free-time residences and their annexes in summertime is, according to the survey, seven beds on average, which amounts to 4.2 million beds. Free-time residences in Uusimaa, Finland Proper and Ostrobothnia had the largest sleeping capacities.

16 percent of cottage owners (90.000) is ready to consider renting out their cottage in certain amount in next three years.

The average living area of free-time residences in 2015 was 74 square metres, which includes the floor areas in saunas, outbuildings etc. There has, therefore, been no significant changes to the floor areas of free-time residences compared to the previous barometer. The trend, however, appears to be that newer residences, built in the 2010s, are larger than before.

Roughly half of the free-time residents brings their own drinking and cooking water in containers. One third of the free-time residents took their drinking and cooking water from their own or a neighbour's well, and 17 percent draw their water from the waterworks' or water cooperative's network. One in ten took their drinking/cooking water from a river, lake, spring or the sea. There have been no significant changes in the sources of water since 2008.

The sources of washing water have not changed significantly since 2008. Their own or a neighbour's well was the source for 37 percent; lakes, rivers, springs or the sea were the source for 53 percent. Waterworks or water cooperative networks were the source of washing water for 15 percent. The final five percent acquired their washing water in other ways, mainly through collecting rainwater.

The free-time residence main building's wastewater was thrown or led to the garden or forest in 32 percent of residences. Since 2008, this share has declined by ten percentage points. Nearly as often, the main building's wastewater is led through a sedimentation basin to a cleaning or absorption bed, and in one fifth of the residences, to an old septic tank.

43 percent of the respondents stated that they lead the sauna's bathwater into the ground. This is a reduction of seven percentage points compared to 2008. The second most common option, for 28 percent, was to lead the sauna's bathwater to a cleaning or absorption bed through a septic tank. One fifth was using only an old septic tank. Only one percent of the residences allowed washing water to pass into the water system.

Indoor water toilets were installed in 21 percent of the residences, an increase of five percentage points from 2008. All the while, the share of composting toilets has risen by 15 percentage points to 35 percent. Ordinary earth closets were present only at 44 percent of residences, while the share in 2008 was 60 percent.

Three out of four residences compost their biodegradable waste regularly. This share has grown by as much as 16 percentage points since 2008. The burning of combustible waste has increased by seven percentage points to 44 percent. Municipal waste collection points are used regularly by 63 percent of the respondents, and their permanent residence's waste collection point is used by 41 percent. A rough third of the residences have their own waste collection bin.

Refrigerators, televisions, showers, dishwashers and washing machines are increasingly common. Internet connections becoming more common is notable, with an increase from six percent in the previous survey to the current survey's 29 percent.

Usage and location of the free-time residence, and distance to the residence

The usage of free-time residences has grown slightly compared to the figures of the 2003 and 2008 barometers. According to the barometer, free-time residences were being used by the household or someone else for an average of 79 days during the year (75 days in 2003 and 2008). Usage has increased mainly in the spring, autumn and winter months, which is likely related to the residences' improved equipment level and that their basic heating is maintained more often than before. Winter-use residences have a clearly higher rate of use, 109 days per year.

The highest rates of use appear to be in Päijänne Tavastia, Finland Proper and Uusimaa. The least used residences are located in Southern Ostrobothnia. Under 50-year-old free-time residence owners use their residences 62 days and over 65-year-olds use theirs 87 days per year.

The residences are often used by someone else than the owners. According to the survey, an average of ten people had spent at least one night at a free-time residence during the past 12 months. An average of four people use their free-time residence on a permanent basis. This figure remains unchanged from 2008. Over half of free-time residents estimate that their use of the residence will not change in the next three years. Nearly one third estimates that their use will increase, and one tenth estimates a decrease. The use of winter residences is what is most likely to increase.

The distance between the free-time residence and home, according to Statistics Finland, is 91 kilometres on average in 2014. One half of the distances are no more than 37 kilometres. Free-time residence owners living in Uusimaa generally had longer distances to their free-time residences, with an average distance of 166 kilometres and median distance of 130 kilometres.

The distance to the free-time residence has a surprising effect on the rate of use of the residence. If it takes no more than half an hour to travel to the residence, the rate of use is 71 days per year on average. If it takes over half an hour, the rate of use is 77 days. The explanation for this is likely that residences that take a shorter travel time are subject to shorter, under half-day visits that are not included in the rate of use. Short-term visits to free-time residences amounted to an average of 24 in 2015, whereas in 2008 the figure was at 21.

If the price of fuel were to rise by at least one third, 15 percent of free-time residence users would reduce their travel time significantly. In 2008, this share was approx. 25 percent.

Use and availability of services

A majority of free-time residents were satisfied with the public and private services. Public transport received the largest amount of negative feedback, from nearly a half of respondents that use public transport. Fishing opportunities were especially liked, as with the previous barometers.

The most used services were grocery stores (92 percent) and waste management services (82 percent).

The willingness to buy services remains at roughly the same level as the previous barometers. Approximately one half of non-local free-time residents (215,000) are interested in buying repair and construction services and snowploughing from the area of the free-time residence (190,000). Firewood chopping and felling as well as guarding and inspection visits are of interest to 140,000 free-time residents. Approximately 70,000 free-time residents are interested in a direct grocery delivery service to their residences. Residence and sauna heating services and cleaning services were less interesting to the residents (20,000).

Settlements that had other stores than grocery stores were at an average distance of 17 kilometres from the residences. Grocery stores were closer by at an average of 13 kilometres. The distance to a health centre was 20 kilometres, the library 18 kilometres away and the post office 15 kilometres away. The council-house or general municipal service points were, on average, 20 kilometres away.

Distances to settlements with more than grocery stores have not grown. On the other hand, the distance to other services has grown slightly, which is an indication of the service network thinning out in all but the largest settlements.

The distance to services has an effect on how much the free-time or home municipality's services or services along the way to the free-time residence are used. The distances are greatest in Lapland, Kainuu and Southern Savonia. Time-distances were not included in the survey, but are sometimes great in the archipelagos. This is the case in Finland Proper, for example, where distances are otherwise short.

1 Johdanto

Saaristoasiain neuvottelukunta on kehittänyt mökkeilyn kehitystä koskevan toistuvan tutkimuksen, mökkibarometrin, vapaa-ajan asumisen kehittämiseksi.

Barometri on aiemmin toteutettu vuosina 2003 ja 2008. Nyt julkaistava järjestyksessään kolmas mökkibarometri toteutettiin loka-joulukuussa 2015.

Tietojen vertailukelpoisuuden säilyttämiseksi kyselylomake perustui pääosin vuoden 2008 lomakkeeseen. Lomakkeeseen tehtiin ainoastaan pieniä tarkennuksia sekä lisättiin ajankohtaiset kysymykset kaksoiskuntalaisuudesta ja lisärakennusten rakentamista koskevan säännösten keventämisestä.

Paperilomakekysely lähetettiin 5 000 vapaa-ajanasunnon (mökin) omistajalle ympäri Suomea, mukaan lukien Ahvenanmaa. Väestörekisterikeskuksen väestötietojärjestelmästä tehty ositettu otanta kohdistui 18 - 79-vuotiaisiin vapaa-ajanasunnon henkilöomistajiin, jotka käyttävät vapaa-ajanasuntoaan loma-asuntona ja joilla on vakainainen osoite Suomessa. Kyselylomake lähetettiin vastaajille suomeksi tai ruotsiksi vastaajien äidinkielen mukaisesti.

Niille, jotka eivät vastanneet kyselyyn määräaikaan mennessä, lähetettiin uusi kyselylomake. Aktivointierroksia oli kaksi ja vastausaktiivisuus oli 50,4 prosenttia.

Kyselytutkimuksella selvitettiin monipuolisesti mökkien ominaisuuksia ja käyttöä sekä mökkeilyn taloudellisia vaikutuksia. Mökkien omistajilta kysyttiin mökin sijaintiin, käyttöasteeseen, varustukseen, etätööhön, vesi- ja jätehuoltoon, palvelujen käyttöön, ostosten tekemiseen ja muuhun rahankäyttöön liittyviä kysymyksiä.

2 Mökin käsite ja mökkikanta

2.1 Mökin määritelmä

Tässä mökkibarometrissä mökeillä tarkoitetaan vapaa-ajanasumiskäyttöön rakennettuja vapaa-ajan asuntoja tai niiksi muuttuneita, veroilmoituksissa ilmoitettuja vakinaisen asumisen asuntoja sekä muita mökkikäyttöön ilman veroviranomaisille tehtyä ilmoitusta tosiasiallisesti siirtyneitä alun perin vakituiseen asumiseen tai muihin tarkoituksiin rakennettuja rakennuksia.

Tässä raportissa käytetään virallisemmän vapaa-ajan asunto -termin sijasta puhekielelle tyypillisempää ilmaisua mökki, ja koko tutkimus onkin nimetty Mökkibarometriksi. Aiemmat vastaavat barometrit on julkaistu nimellä Kesämökkibarometri, mutta nykyinen nimi kuvastaa paremmin vapaa-ajan asunnon monipuolisempaa asemaa myös muuna kuin kesänvieton paikkana.

Mökkien kokonaismäärä, noin 600 000 vuonna 2014, sisältää Tilastokeskuksen kesämökkitilaston mukaiset noin 500 400 kesämökkiä, joista on vähennetty 11 500 vakinaisina asuintoina käytettyä mökkiä, sekä noin 110 000 arvioitua tilastoimatonta vapaa-ajan asuntoa, jotka ovat vakituiseen asumiseen rakennettuja asuinrakennuksia.

Tilastokeskuksen määritelmän mukaisella mökillä tarkoitetaan kiinteästi sijaintipaikalleen rakennettua vapaa-ajan asuinrakennusta (käyttötarkoituksen mukaan) tai asuinrakennusta, jota käytetään loma- tai vapaa-ajan asuntona. Tilastokeskuksen kesämökkirekisterissä vapaa-ajanasuinrakennuksiksi ei katsota liiketoimintaa palvelevia lomamökkejä, lomakyläin rakennuksia, siirtolapuutarhamökkejä eikä vapaa-ajan käytössä olevia, mutta jotka rekisterissä on merkitty edelleen vakituksiksi asuinrakennuksiksi (esimerkiksi ns. mummon mökit tai entiset maatilojen päärakennukset).

Tilastokeskuksen rekisteriin mökkejä koskevat tiedot saadaan pääosin Väestörekisterikeskuksen väestötietojärjestelmästä. Rakennusten perustiedot kerättiin väestötietojärjestelmään vuonna 1980 ja tietoja tarkistettiin laajasti 1980-luvun puolivälissä. Tiedot luvanvaraisista uusista rakennuksista sekä muutostöistä on sen jälkeen saatu suoraan kunnista. Tietojen siirto on tapahtunut kerran kuukaudessa eräajona, mutta nyt ollaan siirtymässä reaaliaikaiseen tietojen ylläpitoon. Tietona rakennuksesta on muun muassa sen käyttötarkoitus ja kaavan merkintä. Peräti 4 prosenttia kyselyyn vastanneista ilmoitti VRK:n rekisterissä vapaa-ajan asunnoksi merkityn rakennuksen toimivan kuitenkin vakituksena asuntona. Aina osoitteen muutosta ei ole tehty tai sitä ei ole voitu tehdä. Virallisella asuinpaikalla ei ole aina edes merkitystä omistajalle, jos asunnot sijaitsevat samassa kunnassa.

2.2 Mökkikanta

Mökkibarometrin mukaan vapaa-ajan asuntoja eli mökkejä on Suomessa kaikkiaan 600 000.

Mökkibarometrin kyselyn mukaan 65 prosenttia mökin omistajista haluaisi keventää mökkien ja niiden lisärakennusten rakentamista koskevia säännöstöä ja ohjausta.

Tilastokeskuksen kesämökkitalaston mukaan Suomessa oli vuoden 2014 lopussa 500 400 mökkiä, kun vuonna 2008 luku oli 482 700. Vuonna 2014 mökeistä oli 413 000 yksityisten henkilöiden omistuksessa. Vuonna 2008 yksityisessä omistuksessa oli vastaavalla tavalla laskettuna 393 000 kesämökkiä.

Suomen Ympäristökeskuksen vuonna 2012 tekemän selvityksen ”Maaseudun tyhjien asuinrakennusten sijainti, käyttö ja tulevaisuus” kyselyn mukaan Suomessa on ilman vakituisia asukkaita olevaa vakituisen asumisen tarkoitukseen rakennettuja pientaloasuntoja 133 000 ja rivi- ja kerrostaloasuntoja 32 000, jotka ovat olleet vakituisen asumiseen käyttämättä vähintään kolme vuotta. (Antti Rehunen, SYKE 2016). Näistä asunnoista, joita ei ole missään kirjattu vapaa-ajan asunnoiksi, vähintään noin 100 000 arvioidaan siis käytettävän vapaa-ajan asumiseen

Vieläkin suurempia lukuja on esittänyt Rakennustutkimus RTS, jonka vuonna 2015 toteuttaman kyselytutkimuksen mukaan maaseudulla on kaikkiaan 180 000 entistä asuinrakennusta, joita käytetään vapaa-ajan asuntoina (Arne Jussila, Rakennustutkimus RTS 2016). Korkeampaa lukua saattaa osaltaan erilaisen otostekniikan lisäksi selittää se, että luvussa on mukana myös lyhytaikaisesti vakituisesta asuinkäytöstä poissa olevista rakennuksista. Tässä barometrissä näitä lukuja ei kuitenkaan käytetä laskennassa.

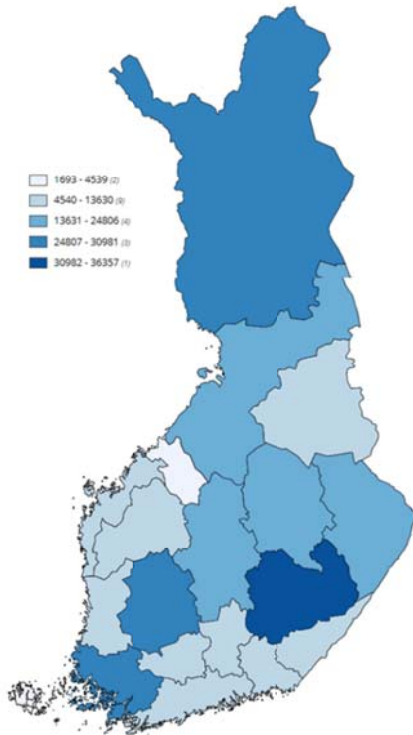
Tässä mökkibarometrissä väestörekisterikeskuksen mökkiläisosoitteiston pohjalta tehdyn kyselytutkimuksen tuloksia on sovellettu myös edellä kuvattuihin vakituisissa asunnoissa mökkeileviin. Tällöin on kuitenkin huomioitu, että nämä mökkiläiset käyttävät mökkiään Suomen Ympäristökeskuksen tutkimuksen mukaan kolmanneksen vähemmän kuin varsinaisissa vapaa-ajan asunnoissa mökkeilevät.

Tilastokeskuksen kesämökkitalasto perustuu Väestörekisterikeskuksen rakennus- ja huoneistorekisteriin, joita ylläpidetään kuntien rakennusvalvontaviranomaisten rakennushankeilmoituksilla. Muita lähteitä olivat mm. Maanmittauslaitoksen maistraateilta kokoama kiinteistöjen kauppahintatilasto, verohallinnon kiinteistöverotilasto- ja Tilastokeskuksen suomalaisten matkailu –tilasto.

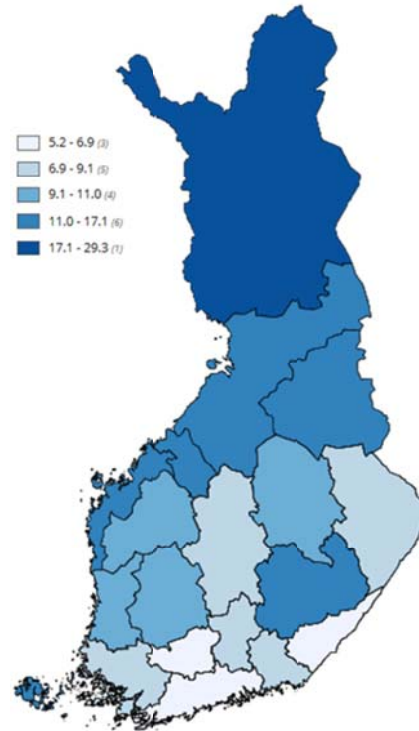
Tutkimuksessa mökkikannan arvioinnin lähteinä käytettiin myös mm. Suomen Ympäristökeskuksen ”Vapaa-ajan asuminen Suomessa” -tutkimusta (SYKEN raportteja 22/2015), Rakennustutkimus RTS:n kyselyihin perustuvia selvityksiä ja TEM:n Loma-asumisen talous- ja työllisyysvaikutukset Suomessa -selvitystä (2011).

Mökkien kokonaismäärä on kasvanut, mutta uusia mökkejä rakennetaan entistä vähemmän. Vuonna 2014 uusia vapaa-ajan asuinrakennuksia valmistui noin 3 200, kun 2000-luvulla vapaa-ajan asuinrakennusten uudistuotanto on pääsääntöisesti ollut yli 4 000 rakennusta vuodessa. 2000-luvulla mökkien määrä on kasvanut absoluuttisesti eniten Etelä-Savossa ja suhteellisesti Lapissa.

Kuva 1 Mökkikannan muutokset 2000-2014, kpl.
Lähde Tilastokeskus, Karttapohja © MML, 2015

Kuva 2 Mökkikannan muutokset 2000-2014, %.
Lähde Tilastokeskus, Karttapohja © MML, 2015

3 Mökkien sijainti

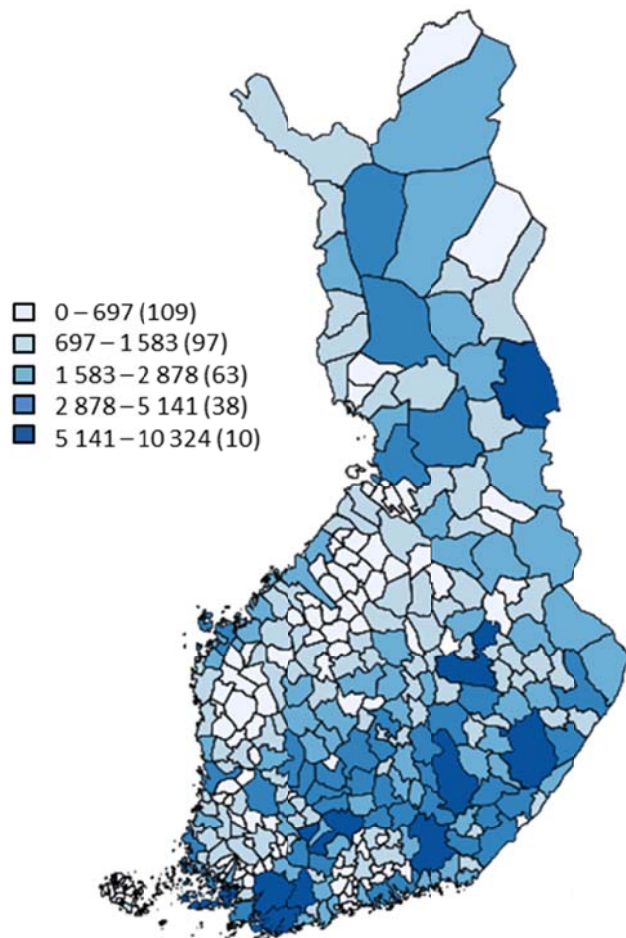
3.1 Mökkien alueellinen jakautuminen

Tilastokeskuksen mökkitilastoa (500 400) käyttäen Suomen mökkivaltaisin kunta oli vuonna 2014 Mikkeli, jossa oli yli 10 000 mökkiä. Seuraavaksi eniten mökkejä oli Kuopiossa, Paraisilla, Lohjalla ja Savonlinnassa.

Kaikkiaan 62 kunnassa oli vuonna 2014 enemmän mökkejä kuin vakinaisesti asuttuja asuntoja. Vakinaisten asukkaiden vähentyessä kesäasukkaiden rooli korostuu yhä useammassa pienessä kunnassa. Kaikkiaan 62 kunnassa oli vuonna 2014 enemmän mökkejä kuin vakinaisesti asuttuja asuntoja. Suhteellisesti suurimmat mökkikunnat ovat Parainen, Mäntyharju, Kemiönsaari, Pälkäne, Asikkala, Sysmä, Kangasniemi ja Puumala. Suurinta mökkitiheys/km² on Kustavissa ja Kaskisissa.

Tilastokeskuksen lukujen mukaan maakunnista eniten mökkejä oli Varsinais-Suomessa, jossa mökkejä oli yli 49 000, Etelä-Savossa ja Pirkanmaalla oli kummassakin yli 45 000 mökkiä. Vähiten mökkejä oli Keski-Pohjanmaalla ja Ahvenanmaalla.

Mökkien uudisrakentaminen on ollut vilkkainta viime vuosina Lapissa, Etelä-Savossa ja Varsinais-Suomessa. Vuodesta 1990 mökkikanta on kasvanut eniten Etelä-Savon maakunnassa, jossa mökkejä oli vuonna 2014 noin 14 000 enemmän kuin vuonna 1990. Pienin muutos mökkimäärässä on tapahtunut Keski-Pohjanmaalla, jossa mökkikanta on lisääntynyt vastaavalla ajanjaksolla vain 1400 mökillä.

Kuva 3 Mökkien määrä kunnittain. Tilastokeskus, Karttapohja © MML, 2015

Edellä olevaan tarkasteluun sisältyvät vain tilastokeskuksen tilastojen mukaiset kesämökit. Kun huomioidaan kesämökkikantaan kuuluvat vapaa-ajan käytössä olevat entiset asuinrakennukset ('mummonmökit' tms.), kasvaa mökkien määrää useissa kunnissa merkittävästi. Näitä tilastoimattomia mökkejä on koko kesämökkikannasta (600 000) noin kuudesosa. Suhteellisesti lisäys on suuri muun muassa Pohjanmaan maakunnissa, Uudellamaalla, Satakunnassa ja Varsinais-Suomessa.

3.2 Saavutettavuus

Matka kotiin ja mökin välillä oli Tilastokeskuksen mukaan keskimäärin 91 kilometriä vuonna 2014. Etäisyyden mediaani oli 37 kilometriä eli puolet mökkimatkoista oli korkeintaan 37 kilometriä.

Uusmaalaisien mökinomistajien mökkimatka oli selvästi pidempi kuin muualla Suomessa asuvilla: Uudellamaalla asuvien mökinomistajien mökkimatkan keskiarvo oli 166 kilometriä ja mediaani 130 kilometriä.

4 Kaavoitus ja tonttitarjonta

Luonnonmuodot ohjaavat merkittävästi mökkirakentamista. Suomen ympäristökeskuksen tekemän selvityksen mukaan yli 80 prosenttia vapaa-ajan asuntokannasta sijaitsee rannoilla. Vapaa-ajan rantarakentamisesta puolestaan noin 90 prosenttia perustuu kaavoitukseen.

Ympäristöministeriön mukaan noin 25 prosenttia Suomen yli 300 000 kilometrin rantaviivasta on nykyään kaavoitettu. Tästä rantaviivasta noin 330 kilometriä kaavoitettiin ranta-asemakaavoilla vuonna 2014, jolloin kunnat hyväksyivät yhteensä 113 ranta-asemakaavaa. Lomarakennuspaikkoja hyväksytyllä ranta-asemakaava-alueella oli 1 075, ja näistä noin 80 prosenttia oli omarantaisia.

Rantojen kaavoituksen tavoitteena on suunnitella rantarakentaminen siten, että siinä huomioidaan myös luonnon- ja maisemansuojelu, rantojen virkistyskäyttö sekä maanomistajien tasapuolinen kohtelu. Kaavat myös selkeyttävät rantarakentamisen lupakäsittelyä. Tämä näkyy siinä, että kaavan ulkopuolelle rakennettaessa tarvittavien poikkeamislupien määrä on viime vuosina kääntynyt laskuun.

Kaavoituksessa on kuitenkin vielä kehitystarpeita. Kaavoitus, sen läpivieminen ja saattaminen ajan tasalle sekä näihin tarvittavat resurssit koettiin suurimmaksi yksittäiseksi viranhaltijoiden mainitsemaksi vapaa-ajan asumisen suunnittelu- ja kehittämiskysymykseksi Suomen ympäristökeskuksen tekemässä kyselyssä. Kyselyyn vastasi elinkeinotoimesta ja maankäytön suunnittelusta vastaavia viranhaltijoita kaikkiaan 74 prosentista kaikista Suomen kunnista vuonna 2014. Kyselyn mukaan rannoille haluttaisiin oikeusvaikutteiset osayleiskaavat, joilla voidaan tehokkaammin ohjata rakentamista, edelleen vähentää tarvetta poikkeuslupien myöntämiseen, suojella rakentamattomia rantoja ja samalla varmistaa maanomistajien tasapuolinen kohtelu.

5 Mökin varustetaso

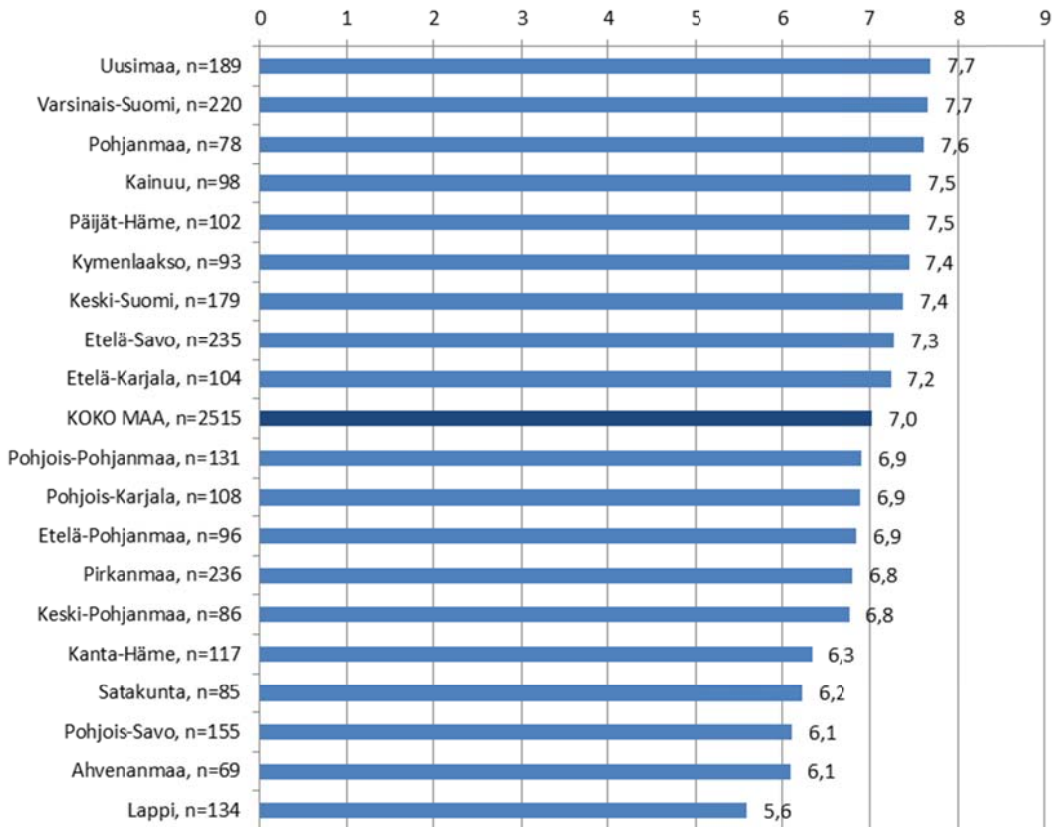
5.1 Mökin koko

Mökkibarometrin kyselyn mukaan mökkien keskimääräinen asuinpinta-ala vuonna 2015 oli 74 neliometriä, mikä sisältää myös saunan, aittojen ym. pinta-alat. Puolet mökeistä oli kooltaan alle 65 neliometriä. Vuonna 2008 kyselyssä keskimääräinen asuinpinta-ala oli 73 neliometriä. Kyselyn virhemarginaalin huomioiden koko mökkikannan asuinpinta-alassa ei siis ole tapahtunut merkittävää muutosta. Vuoden 2003 kyselyssä asuinpinta-alassa oli mukana vain päärakennus, joten tulos ei ole vertailukelpoinen.

Uudet mökit ovat pinta-alaltaan entistä suurempia. 2010-luvulla rakennettujen vapaa-ajan asuinrakennusten keskimääräinen pinta-ala oli 72 neliötä ja mediaani 65 neliötä. Toisin kuin kyselyssä, näissä luvuissa ei ole mukana saunaa tai aittaa. Vuosina 2000–2009 rakennettujen kesämökkien keskimääräinen pinta-ala oli 64 neliötä ja mediaani 56 neliötä.

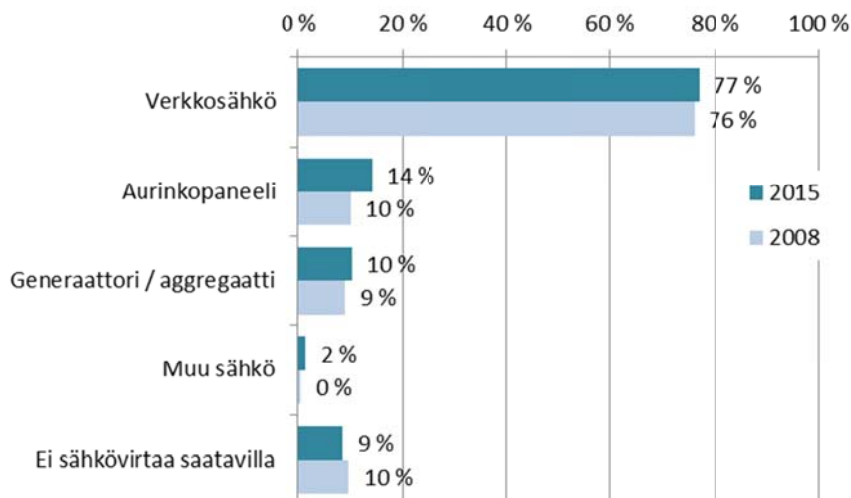
Kaikkien kesämökkien keskikoko vuonna 2014 oli 48 neliötä. Keskikokoon lasketaan vapaa-ajan asuinrakennusten tai loma-asumiseen käytettävien rakennusten tiedossa olevat neliöt (noin 19 000 mökin pinta-ala on tuntematon). Suuret mökit ja vapaa-ajan asuinrakennukset kasvattavat keskikokoa jonkin verran, sillä kesämökeistä puolet on pinta-alaltaan 40 neliöisiä tai sitä pienempiä. Suurten, vähintään 60 neliöisten, mökkien osuus kaikista vapaa-ajan asuinrakennuksista oli 24 prosenttia vuonna 2014. Vuonna 1970 näiden suurten mökkien osuus mökkikannasta oli 15 prosenttia.

Mökin ja siihen liittyvien lisärakennusten majoituskapasiteetti kesäaikana on kyselyn mukaan keskimäärin seitsemän vuodepaikkaa, eli koko mökkikanta huomioiden 4,2 miljoonaa vuodepaikkaa. Eniten majoituskapasiteettia oli Uudenmaan, Varsinais-Suomen ja Pohjanmaan mökeissä.

Kuva 4 Majoituskapasiteetti maakunnittain, henkilöä/mökki

5.2 Sähköt ja lämmitys

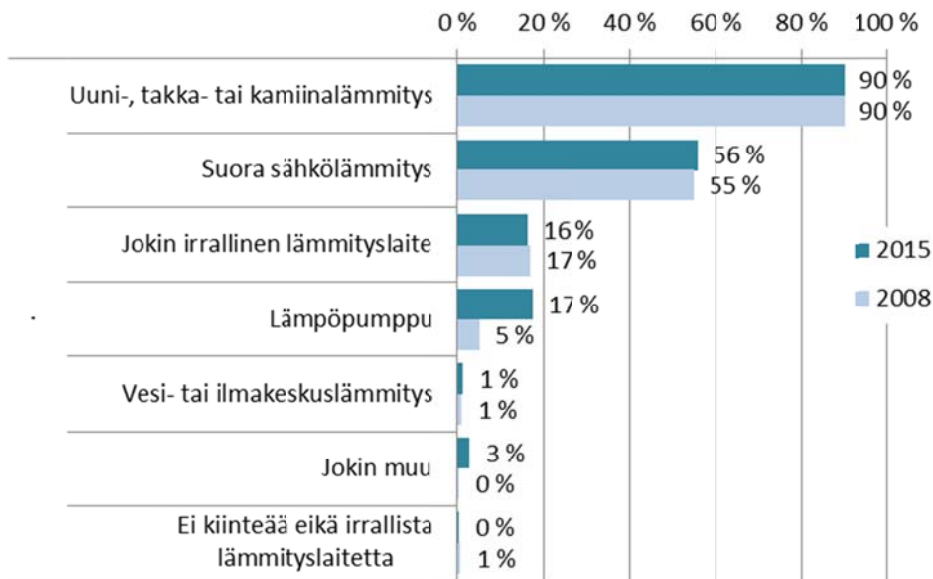
Kaikkiaan 91 prosentilla oli sähkövirtaa käytettävissään kesämökillä. Vuonna 2008 vastaava luku oli 90 prosenttia ja vuonna 2003 vain 84 prosenttia. Verkkosähkön yleisyys ei ole juuri enää noussut, mutta aurinkosähkö on noussut seitsemässä vuodessa 10 prosentista 14 prosenttiin. Osalla mökeistä on käytössä useita sähköjärjestelmiä. Muina sähkön lähteinä mainittiin useimmin tuulivoima.

Kuva 5 Sähköjärjestelmä vuosina 2008 ja 2015

Lähes kaikilla mökeillä oli joku lämmitysjärjestelmä. Yhdeksällä mökillä kymmenestä oli ainakin takka, kamiina tai uuni. Myös suoran sähkölämmityksen yleisyys on pysynyt jokseenkin samana kuin vuonna 2008, samoin irrallisten lämmityslaitteiden. Lämpöpumppujen yleisyys sen sijaan on kasvanut seitsemässä vuodessa 17 prosenttiin. Muiden lämmitystapojen,

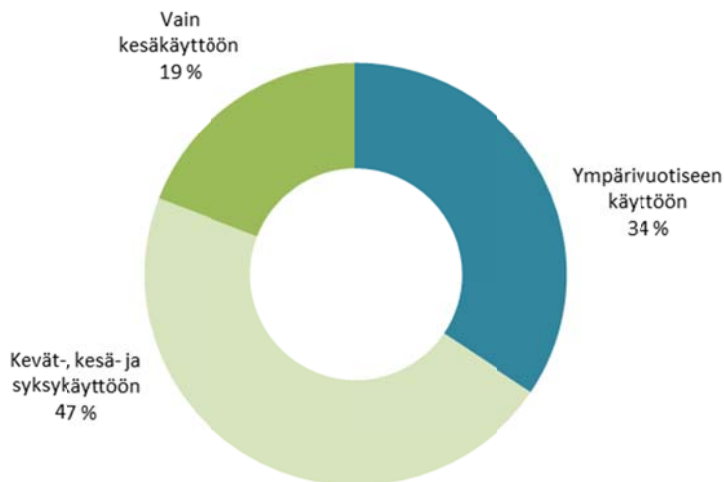
kuten kaasun tai maalämmön, käyttö on mökeillä harvinaista, mutta yleistynyt. Monilla mökeillä on käytössä useita lämmitysjärjestelmiä.

Kuva 6 Mökin lämmitysjärjestelmät vuosina 2008 ja 2015

Peruslämpö (sähkölämmitys) oli pysyvästi päällä 32 prosentissa mökeistä edellisenä talvena. Nousua vuodesta 2008 on peräti 7 prosenttiyksikköä. Yli 100 vuorokautta vuodessa käytävillä peruslämpö oli päällä 56 prosentilla. Mökkien soveltuvuus ympärivuotiseen asumiseen jakaa mökit kolmeen ryhmään. Kesämökeistä soveltuu ympärivuotiseen käyttöön 34 prosenttia. Vuodesta 2003 näiden talviasuttavien mökkien osuus kasvoi viisi prosenttiyksikköä. Vajaat puolet kesämökeistä soveltuu kevät-, kesä- ja syyskäyttöön ja vajaa viidennes mökeistä sopii vain kesäkäyttöön.

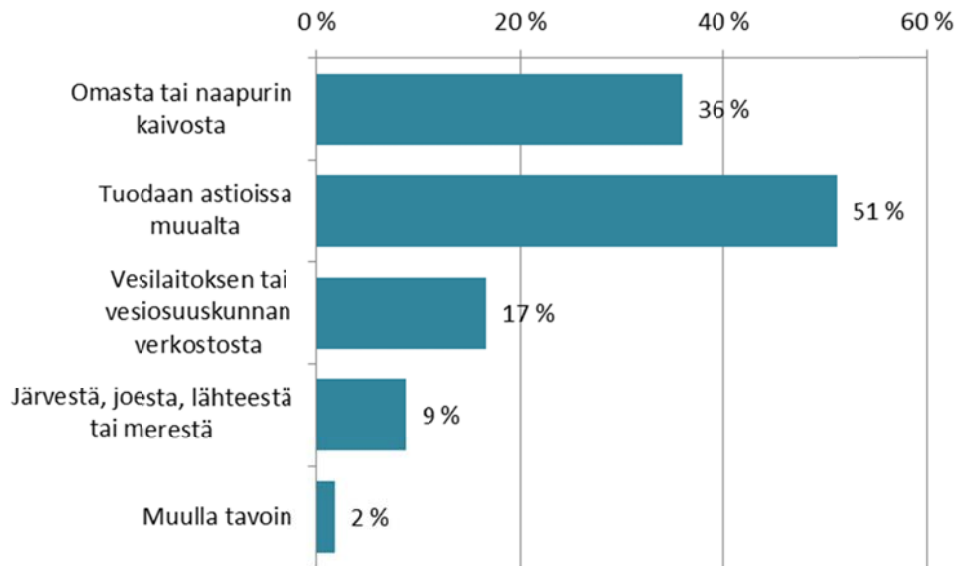
Kuva 7 Kesämökin soveltuvuus

5.3 Vesihuolto

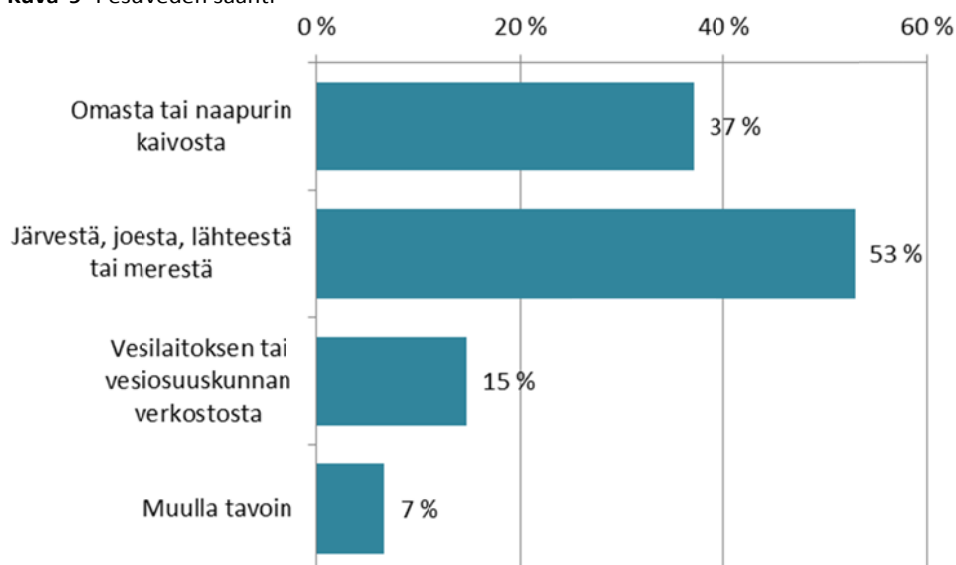
Noin puolet mökkiläisistä toi mökilleen juoma- ja ruokavettä astioissa muualta. Omasta tai naapurin kaivosta juoma- ja ruokavetensä sai yli kolmasosa mökkiläisistä. Vesilaitoksen tai vesiosuuskunnan verkostosta veden sai 17 prosenttia. Noin joka kymmenes otti juoma- ja ruokavettä järvestä, joesta, lähteestä tai merestä. Vuodesta 2008 eri vesilähteiden osuuksissa ei ole tapahtunut merkittäviä muutoksia.

Kuva 8 Juoma- ja ruokaveden saanti

Omasta tai naapurin kaivosta pesuvettä otti 37 prosenttia mökkiläisistä ja järvestä, joesta, lähteestä tai merestä 53 prosenttia. Vesilaitoksen tai vesiosuuskunnan liittymä pesuveden lähteenä oli 15 prosentilla. Noin viisi prosenttia käytti pesuvetenään muulla tavoin hankittua vettä, pääasiassa sadevettä. Pesuveden lähteet eivät ole muuttuneet merkittävästi vuodesta 2008.

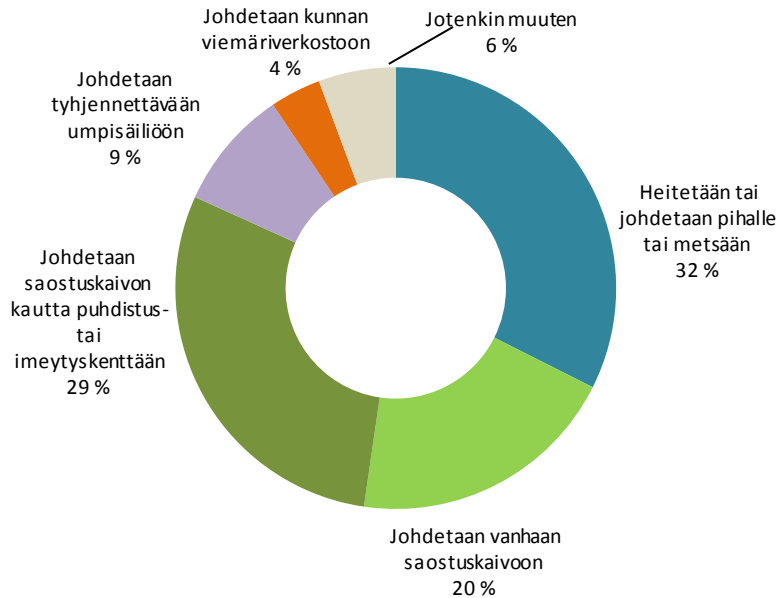
Kuva 9 Pesuveden saanti

Mökin päärakennuksen jätevedet heitettiin tai johdettiin pihalle tai metsään 32 prosentissa mökeistä. Vuodesta 2008 osuus on vähentynyt kymmenen prosenttiyksikköä. Lähes yhtä usein päärakennuksen jätevedet johdetaan saostuskaivon kautta puhdistus- tai imeytyskenttään ja viidesosassa vanhaan saostuskaivoon. Yhdeksässä prosentissa mökeistä jätevesi

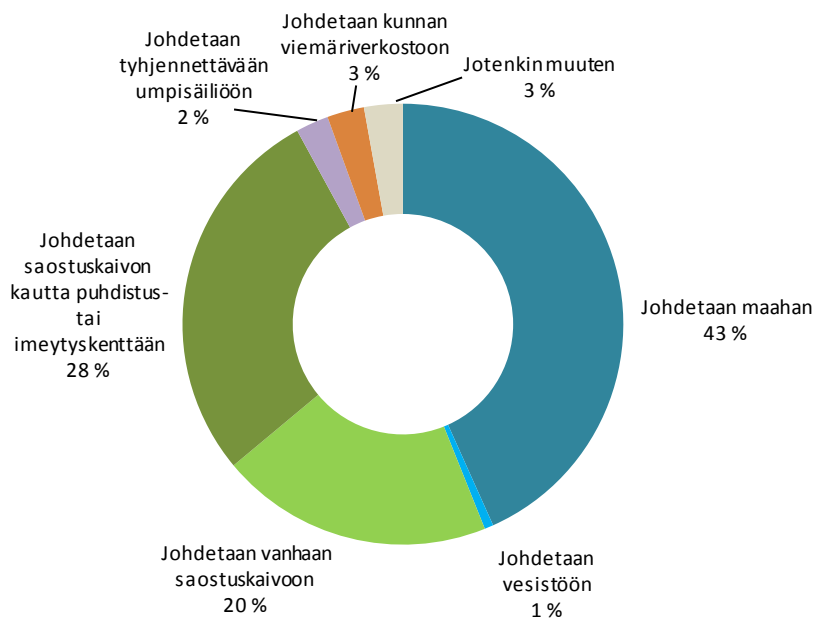
johdettiin tyhjennettävään umpisäiliöön ja neljässä prosentissa kunnan viemäriverkostoon. Jotenkin muuten jätevedestä hankkiutui eroon kuusi prosenttia mökkiläisistä. Yleisin muu tapa, joka mainittiin, oli kompostori.

Kuva 10 Päärakennuksen jätevedet

Vastanneista 43 prosenttia ilmoitti, että saunan pesuvedet johdetaan maahan. Vähennystä vuoteen 2008 oli seitsemän prosenttiyksikköä. Toiseksi yleisimmin eli 28 prosentissa mökeistä saunan pesuvedet johdettiin puhdistus- tai imeytyskenttään saostuskaivon kautta. Pelkkä vanha saostuskaivo oli käytössä viidesosalla. Kolmella prosentilla mökeistä saunan pesuvedet johdettiin kunnan viemäriverkostoon. Vain prosentilla pesuvedet päätyivät suoraan vesistöön.

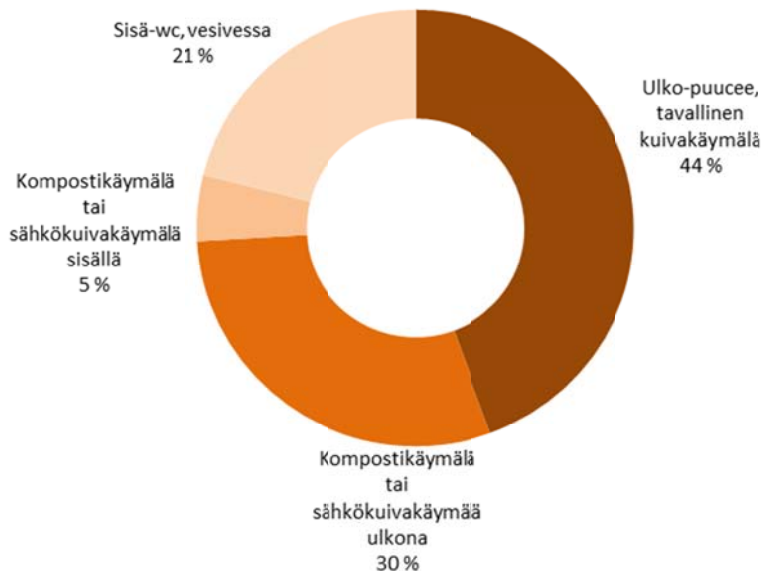
Kuva 11 Saunan jätevedet

5.4 Jätehuolto

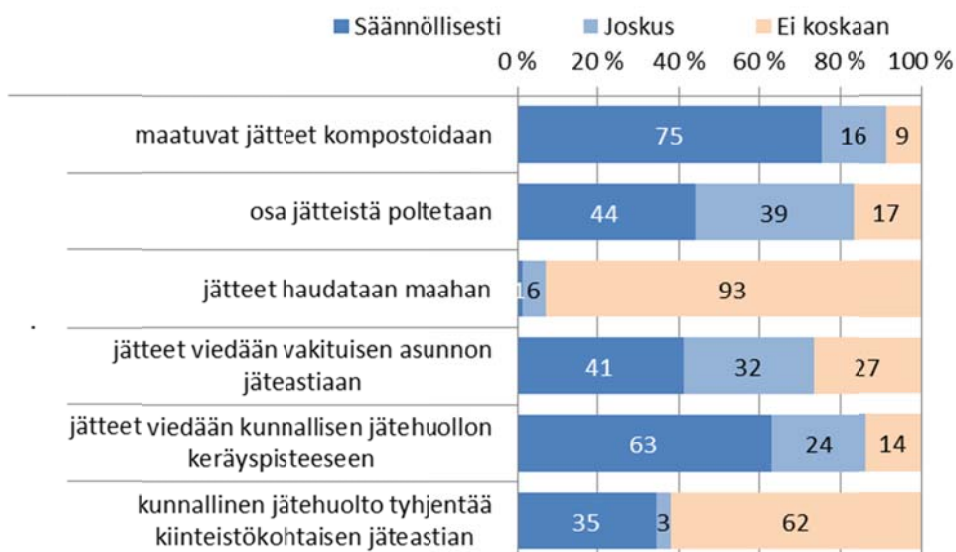
Sisä-wc oli 21 prosentissa mökeistä. Nousua vuodesta 2008 on viisi prosenttiyksikköä. Sisällä tai ulkona olevien kompostikäymälöiden osuus on noussut samalla 15 prosenttiyksikköä 35 prosenttiin. Ulkokäymälä eli tavallinen kuivakäymälä oli enää 44 prosentilla mökeistä, kun osuus oli vuonna 2008 vielä 60 prosenttia.

Kuva 12 Käymälä

Kesämökin jätehuollossa on monta vaihtoehtoista tapaa. Kolmella mökillä neljästä maatuvat jätteet kompostoitiiin säännöllisesti. Tällaisten mökkien osuus on noussut peräti 16 prosenttiyksikköä vuodesta 2008. Palavan jätteen polttaminen säännöllisesti on lisääntynyt seitsemän prosenttiyksikköä 44 prosenttiin. Jätteitä haudattiin maahan seitsemässä prosentissa mökeistä, osuus ei ole juuri muuttunut vuodesta 2008. Jätteitä viedään usein kunnalliseen jätehuollon keräyspisteeseen ja myös vakituisen asunnon jäteastiaan. On huomattava, että jätehuollon keräyspisteet sisältävät tässä myös kierrätettävät jätelajit kuten paperin, lasin ja metallin. Reilussa kolmasosassa mökeistä on oma kiinteistökohtainen jäteastia.

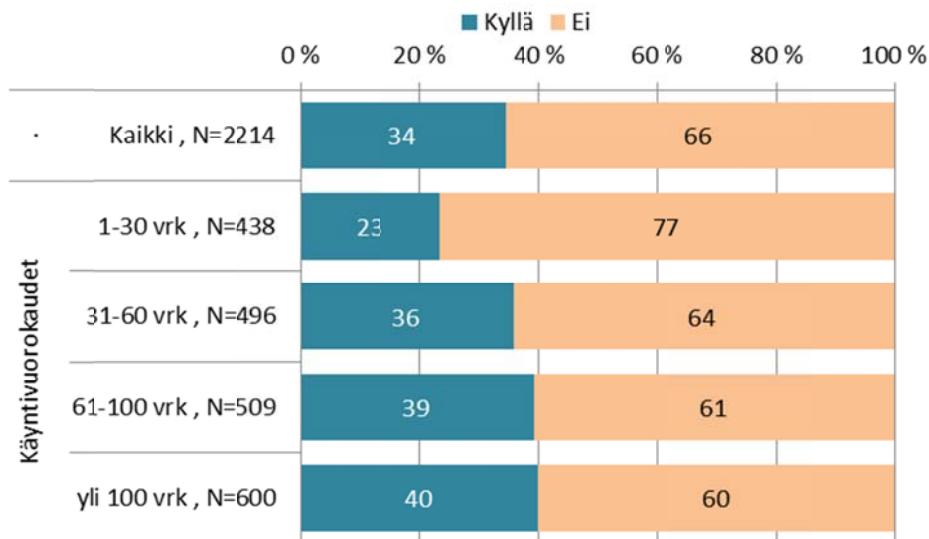
Kuva 13 Jätehuolto

5.5 Varustetason parantaminen

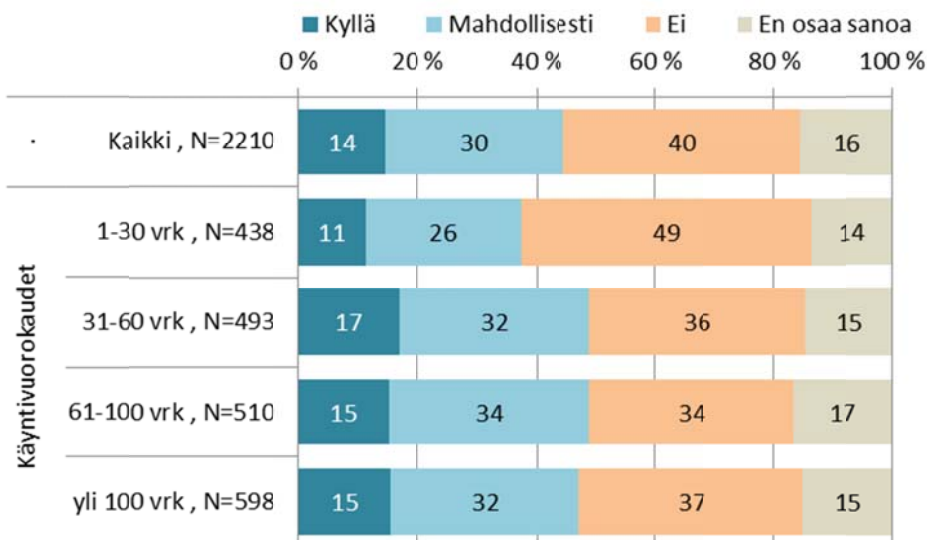
Kesämökkien varustustaso paranee ja samalla niiden käyttömahdollisuudet muun muassa etätöihin kasvavat. Noin joka kolmannen kesämökin varustusta parannettiin viimeksi kuluneiden 12 kuukauden aikana. Useimmin nostettiin sellaisten mökkien varustustasoa, joissa käyttövuorokausia oli enemmän kuin 60 vuodessa.

Kuva 14 Varustetason tehdyt parannukset edellisen 12 kuukauden aikana.

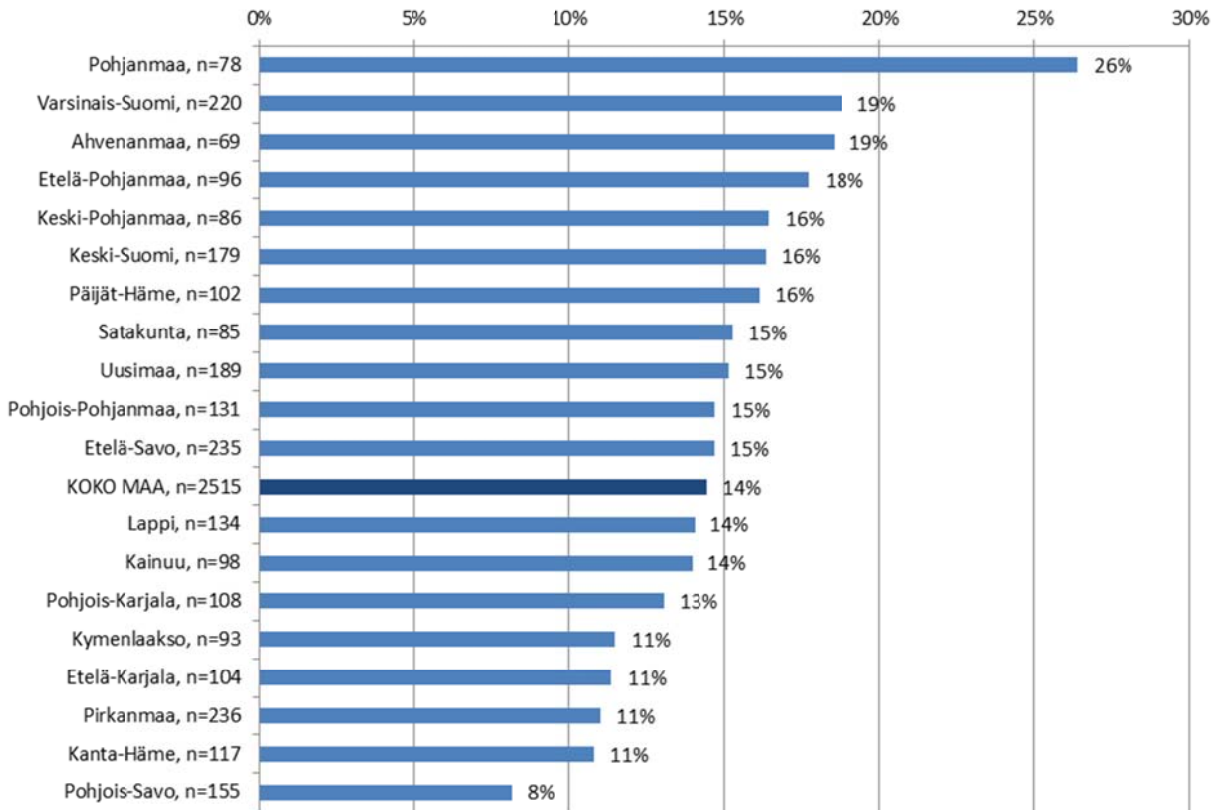

Seuraavan 12 kuukauden aikana varustuksen parantamista harkitsi 44 prosenttia vastaajista. Kiinnostus oli kuitenkin hieman vähäisempää kuin vuonna 2008, jolloin asiaa harkitsi 49 prosenttia vastaajista.

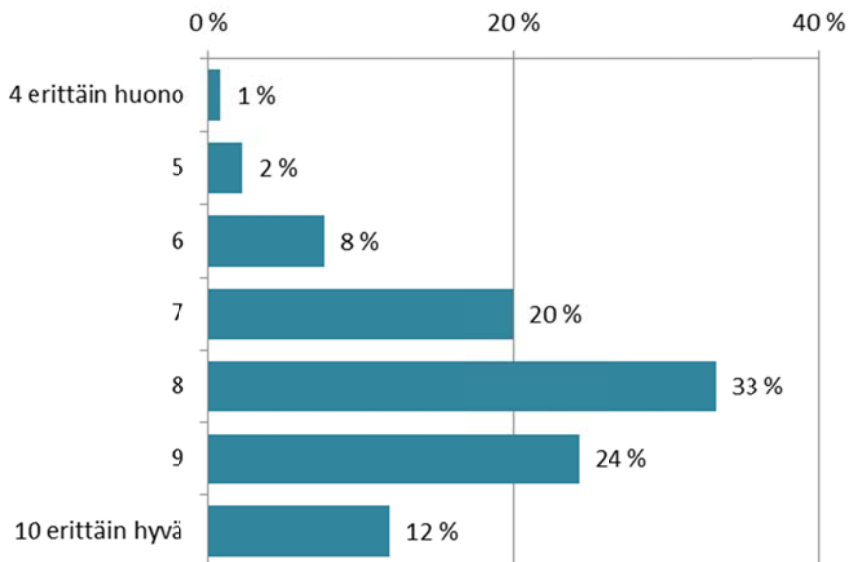
Kuva 15 Varustetason aiottu parannukset vuoden 2016 aikana.

Maakunnittain tarkasteltuna mökkien varustetason aiotaan parantaa vuoden 2016 aikana useimmin Pohjanmaan maakunnissa, Varsinais-Suomessa ja Ahvenanmaalla. Vähiten varustetason parantamiseen aiotaan panostaa Itä-Suomessa, Kanta-Hämeessä ja Pirkanmaalla.

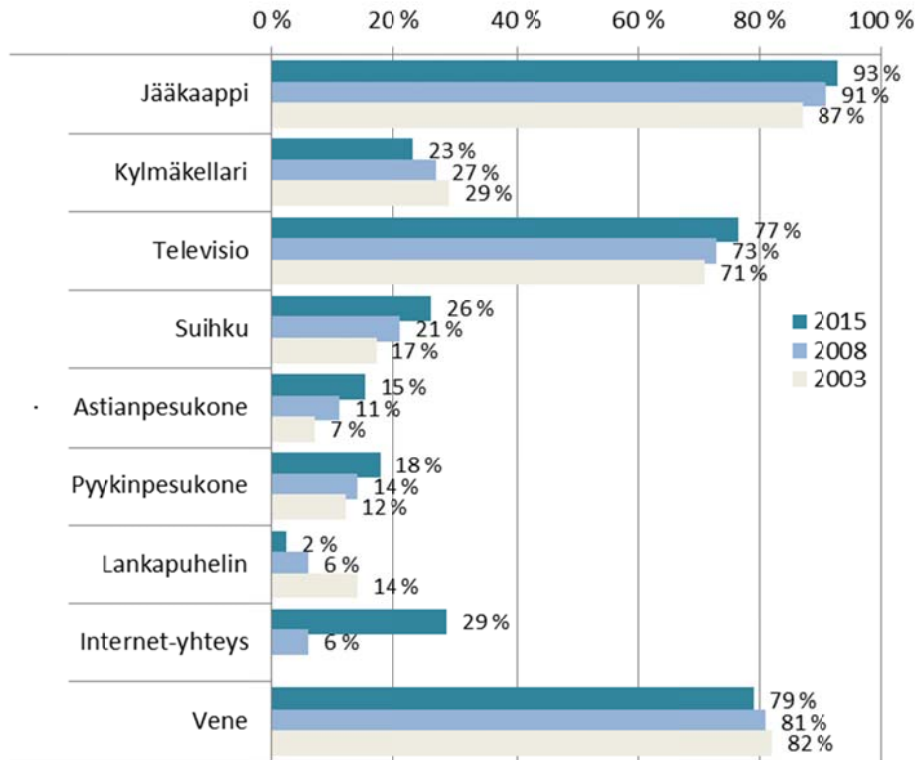
Kuva 16 Varustetasoan parantavat vuoden 2016 aikana ('kyllä' –vaihtoehdon valinneet).

Kesämökkien omistajat arvioivat mökkinsä päärakennuksen kunnan kouluarvosanalla 4–10 keskimäärin kahdeksikoksi eli yhtä hyväksi kuin seitsemän vuotta aikaisemmin. Vastanneista 36 prosenttia antoi arvosanaksi 9 tai 10.

Kuva 17 Oma arvio mökin kunnosta.

Kuvassa 18 näkyy eräiden varusteiden yleisyys kesämökillä. Varustetaso on edelleen parantunut. Jääkaappi on aikaisempaa useammalla mökillä ja samalla kylmäkellarit ovat vähentyneet. Suihku on jo neljäsosalla mökeistä. Astianpesukone ja pyykinpesukone ovat nekin yleistyneet. Lankapuhelimia on mökeillä enää harvoin, sen sijaan internetyhteydet ovat yleistyneet. Televisio on jo 77 prosentilla mökeistä. Veneiden yleisyys ei ole muuttunut merkittävästi.

Kuva 18 Mökin varusteet.

6 Mökin käyttö

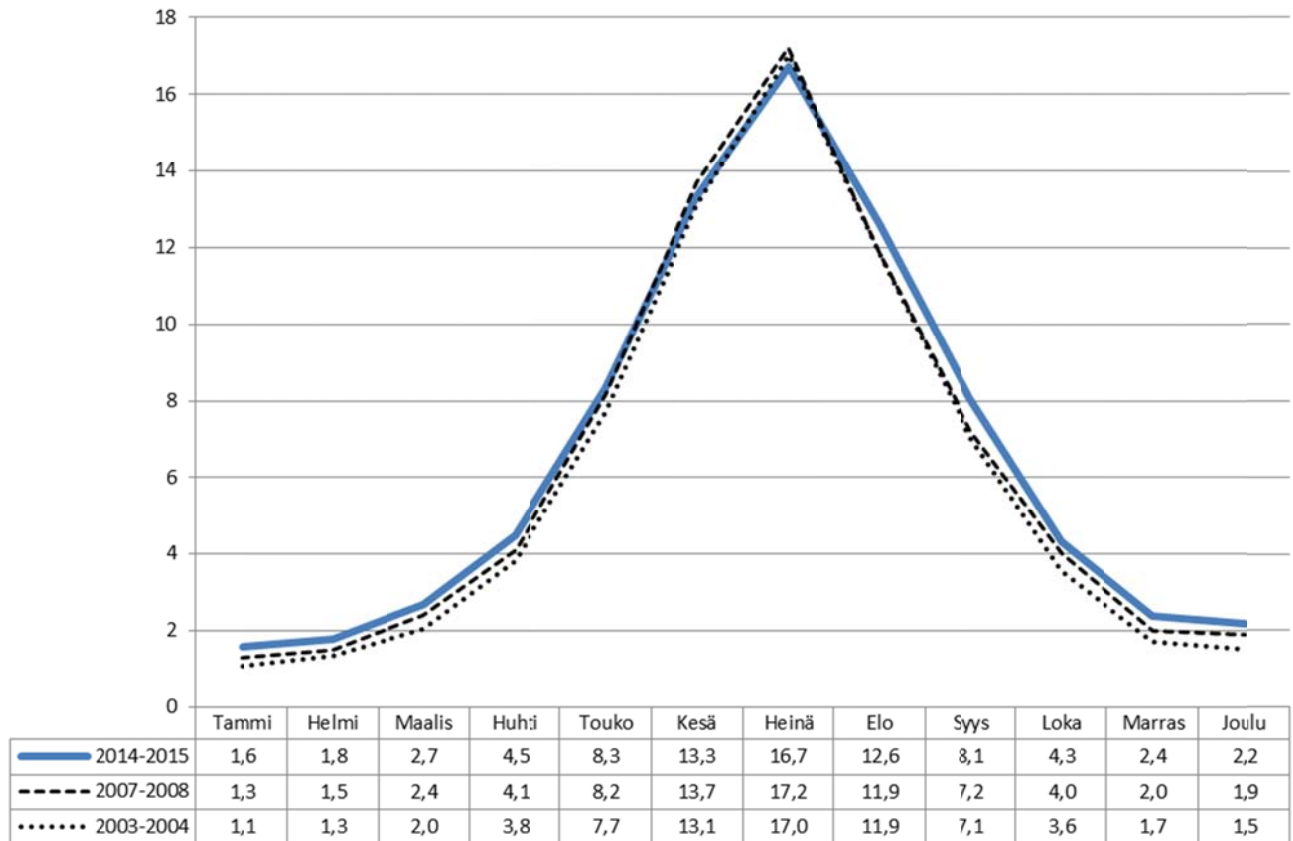
6.1 Käyttöaste

Kesämökkien käyttöaste on noussut 79 vuorokauteen aiemmasta 75 vuorokaudesta vuonna 2008. Käyttöasteen nousu liittyy mökkien varustason nousuun.

Kesämökin käyttöastetta on seurattu kesämökkibarometrissa kysymällä käyttövuorokausien määrää kuukausittain. Käyttövuorokaudeksi on määritelty vähintään ½ vuorokautta kestänyt oleskelu mökillä, käyttäjinä joko oman kotitalouden henkilö tai joku muu. Kyselyn ajankohdasta (marras-joulukuun) johtuen käyttövuorokausia on kysytty kyselyvuoden tammi-lokakuulta ja edeltäneen vuoden marras-joulukuulta.

Kuukausittaiset käyttövuorokaudet yhteen laskien saadaan koko vuoden käyttövuorokausien määräksi keskimäärin 79 vuorokautta. Kesämökkien käyttöaste näyttäisi nousseen merkittävästi, sillä vuonna vuosina 2003 ja 2008 käyttövuorokausia oli 75. Käyttö on lisääntynyt lähinnä kevät-, syys- ja talvikuukausina, mikä liittyy mökkien parantuneeseen varustetasoon ja näkyy myös siinä, että mökeissä pidetään peruslämpöä päällä aikaisempaa useammin (luku 5.2). Myös säät saattavat vaikuttaa käyttöasteen vuosien välisiin eroihin. Tilastokeskuksen Suomalainen matkailu -tilaston mukaan kotimaan ilmaismatkailu, joka sisältää mökkimatkat, oli vuonna 2015 kesällä 11 prosenttia vähäisempää kuin vuonna 2013.

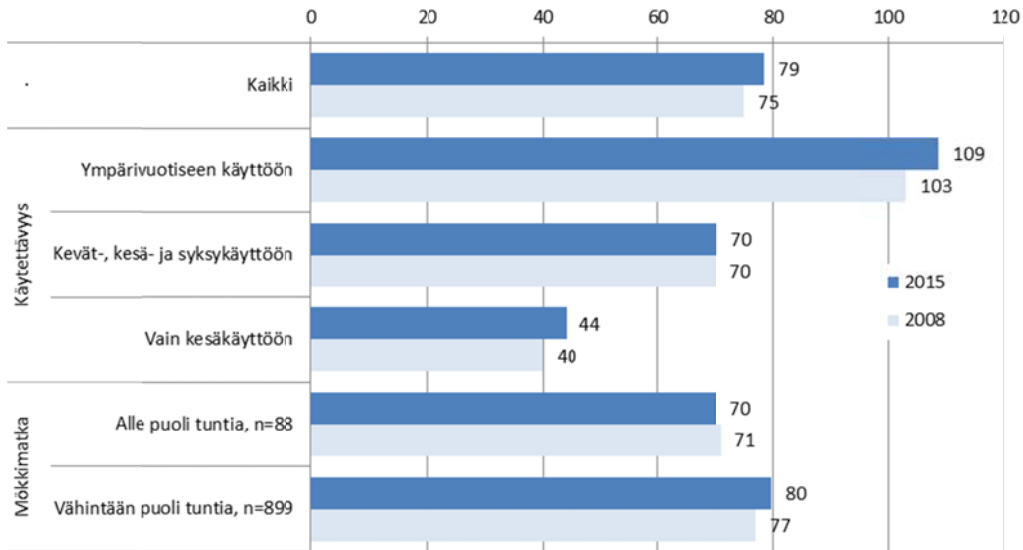
Mökeistä 22 prosentilla käyttöaste oli alle 30 vuorokautta, 24 prosentilla 31 - 60 vuorokautta ja 54 prosentilla enemmän kuin 60 vuorokautta.

Kuva 19 Kesämökin käyttöaste vuoden eri kuukausina.

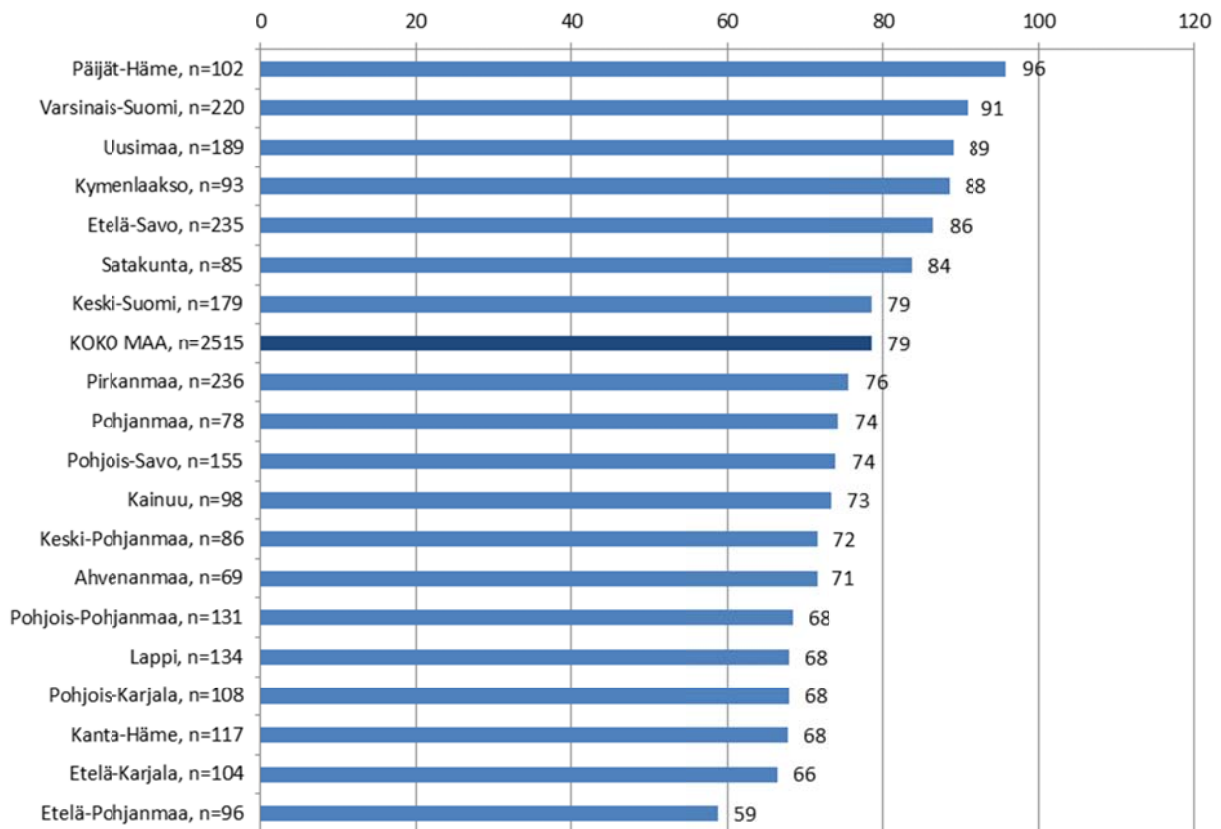
Kyselyn aineistossa alle 50-vuotiaiden kesämökin omistajien keskimääräinen mökin käyttöaste on 62 vuorokautta. 50–65 -vuotiailla mökin käyttöaste on 73 ja yli 65 -vuotiailla 87 vuorokautta. Omistajan ikäluokka määriteltiin kyselyssä mökin omistajatalouden vanhimman henkilön mukaan.

Mökkien kunnostamisella ja varustetason parantamisella on suuri merkitys mökkien käyttöasteen nousuun. Talviasuttavilla mökeillä käyttöaste on selvästi korkein, 109 vuorokautta vuodessa. Käyttöaste on myös noussut niissä enemmän kuin muissa mökeissä. Kevät-, kesä- ja syyskäyttöön soveltuvien mökkien käyttöaste on 70 vuorokautta ja vain kesäkäyttöön soveltuvien mökkien 44 vuorokautta. Myös säät saattavat vaikuttaa käyttöasteen vuosien välisiin vertailuihin.

Mökkimatkan kesto vaikuttaa ehkä yllättävälläkin tavalla kesämökin käyttöasteeseen. Matkaajan ollessa korkeintaan puoli tuntia, käyttöaste on keskimäärin 71 vuorokautta vuodessa. Mikäli mökkimatkaan kuluu yli puoli tuntia, käyttöaste on 77 vuorokautta. Ero selittyy sillä, että lähempänä oleville mökeille tehdään enemmän lyhytaikaisia, alle puoli vuorokautta kestäviä käyntejä joita ei laskettu mukaan käyttöasteeseen. Lyhytaikaisia käyntejä mökille tehtiin vuonna 2015 keskimäärin 24, kun niitä tehtiin 21 vuonna 2008.

Kuva 20 Mökin käyttöaste suhteessa mökin käytettävyyteen ja mökkimatkan pituuteen.

Mökin käyttöaste on suurinta Päijät-Hämeessä, Varsinais-Suomessa ja Uudellamaalla. Vähäisintä mökin käyttö oli Etelä-Pohjanmaalla. Maakuntatasolla tulokset ovat suuntaa-antavia, koska vastaajamäärät ovat usein pieniä. Tässä, kuten muuallakin tässä raportissa, koko maan tulos on laskettu painottamalla maakuntien tuloksia niiden osuuksilla kesämökkikannasta.

Kuva 21 Mökin käyttöaste maakunnittain.

6.2 Käyttäjät

Mökeillä on yhteensä noin 2,4 miljoonaa säännönmukaista käyttäjää, keskimäärin noin neljä henkilöä mökkiä kohden. Määrä oli sama myös vuonna 2008.

Lisäksi on satunnaisempia mökin käyttäjiä. Kyselyn tulosten mukaan keskimäärin 10 henkilöä oli viettänyt mökillä vähintään yhden yön viimeisten 12 kuukauden aikana. Kesämökkiä käyttävät myös muut kuin kesämökin omistajatalouteen kuuluvat. He voivat olla mökillä joko yhtä aikaa mökin omistajien kanssa tai erikseen.

Noin 60 prosentilla mökeistä yöpyneitä oli 6 eri henkilöä tai enemmän. Talviasuttavilla mökeillä yöpyneitä oli keskimäärin 13 henkilöä, kevät-, kesä- ja syyskäyttöön soveltuvilla mökeillä 10 henkilöä ja vain kesäkäyttöön soveltuvilla mökeillä 7 henkilöä.

Noin neljäsosassa mökeistä pysyvien käyttäjien määrä on kuusi tai enemmän.

Tiukan määritelmän mukaan mökkeilijät ovat oman perheen omalla kesämökillä käyvät henkilöt. Heitä oli vuonna 2007 lähes 800 000 henkilöä ja vuonna 2015 vastaavasti 804 000. Mökkeilijöiden määrä on siis kasvanut vain vähän. Väljempi määritelmä, jossa mökkeilyllä tarkoitetaan vähintään kerran vuodessa millä tahansa mökillä käymistä, antaa mökkeilijöiden määräksi noin kolme miljoonaa.

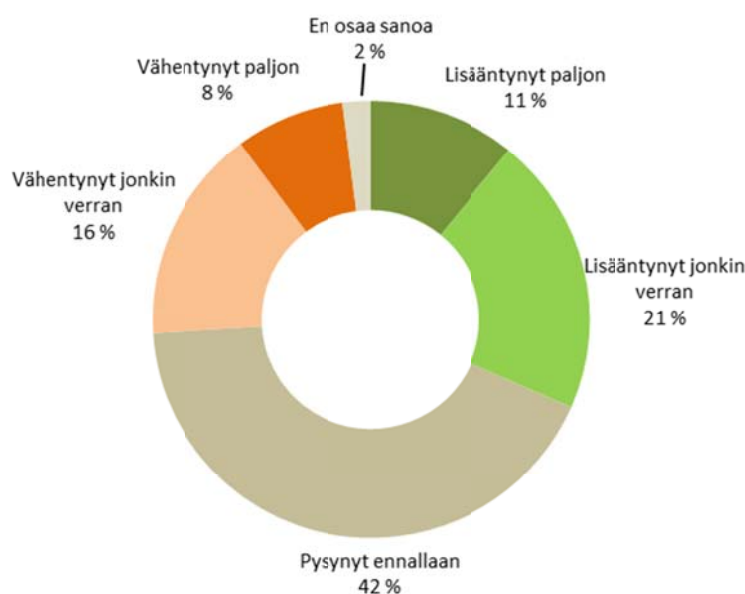
6.3 Käytön muutokset

Yli puolet mökkiläistä arvioi kesämökin käyttönsä pysyvän ennallaan seuraavien kolmen vuoden aikana. Lähes kolmannes arvioi mökkikäytön lisääntyvän ja joka kymmenes vähenevän. Eniten aiotaan lisätä talviasuttavien mökkien käyttöä.

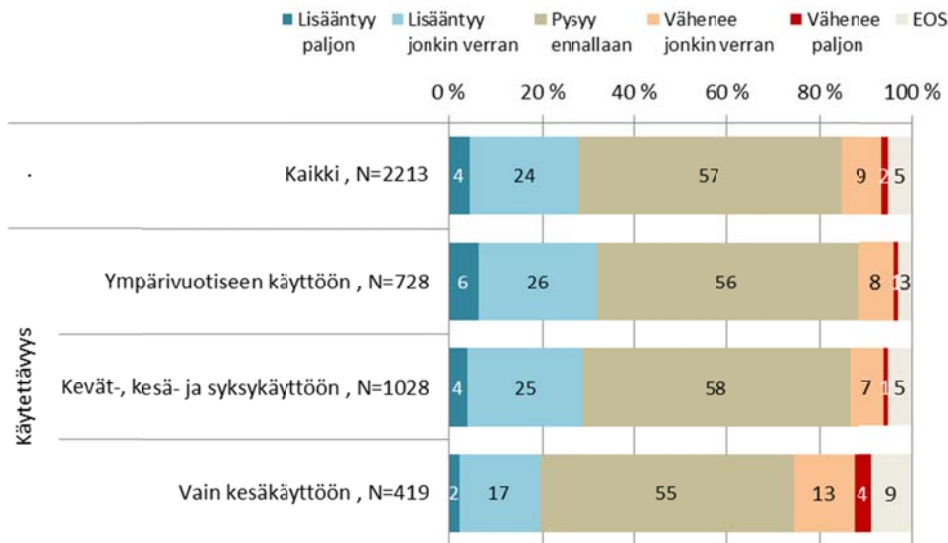
Aiemmin on jo kerrottu, että kesämökin käyttöaste oli kasvanut vuoden 2008 mökkibarometrin 75 vuorokaudesta 79 vuorokauteen. Koko yksityiskäytössä olevaan kesämökkikantaan (413 000) suhteutettuna lisäys on noin 1,5 miljoonaa käyttövuorokautta. Yhteensä käyttövuorokausia on noin 127 miljoonaa.

Kyselylomakkeella oli mukana myös kysymys, jossa kysyttiin kesämökin käytön muutoksesta viimeksi kuluneina kolmena vuonna suhteessa edeltäviin kolmeen vuoteen. Kesämökin käyttö on myös tähän kysymykseen saatujen vastausten perusteella hieman lisääntynyt.

Kuva 22 Mökin käytön muutokset edellisten 3 vuoden aikana.

Kyselyyn vastanneista 5 prosenttia olisi valmis vuokraamaan mökkiänsä seuraavan kolmen vuoden aikana, lisäksi 11 prosenttia piti vuokraamista jossakin määrin mahdollisena.

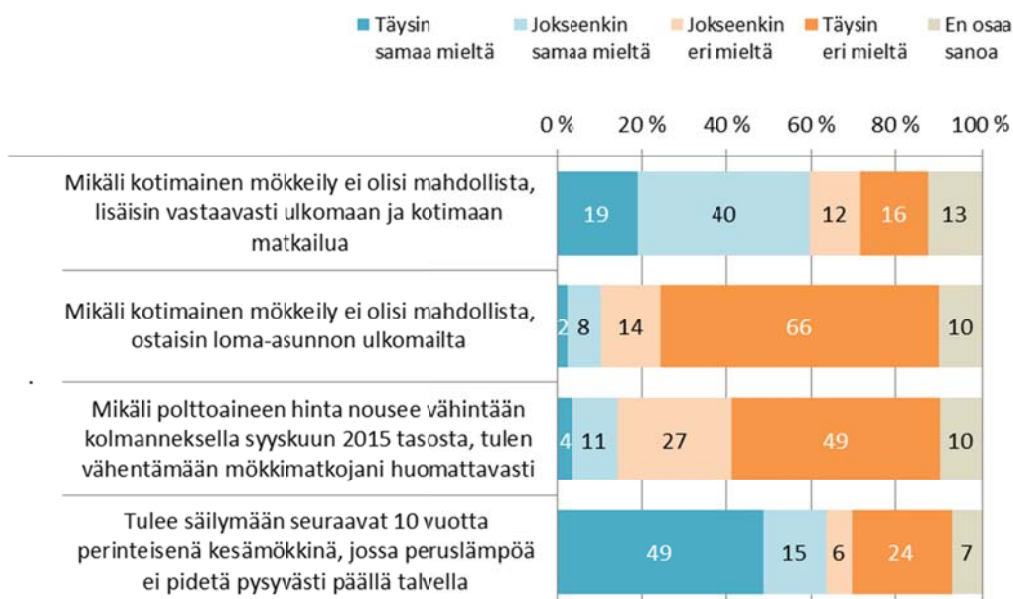
Kuva 23 Mökin käytön aiotut muutokset seuraavien 3 vuoden aikana.

6.4 Ilmastonmuutoksen torjunta ja mökkeily

Ainakin noin puolet mökeistä näyttäisi säilyvän seuraavat 10 vuotta perinteisinä kesämökkeinä, jossa peruslämpöä ei pidetä pysyvästi päällä talvella.

Kuten aiemmin on kerrottu, peruslämpö oli edellisenä talvena päällä 32 prosentilla mökeistä. Täytyy myös huomioida, että osassa mökeistä peruslämpö ei ole päällä välttämättä joka vuosi.

Kyselylomakkeessa esitettiin edellisen mökkibarometrin tapaan muutamia ilmastonmuutoksen torjuntaan liittyviä väittämiä, joilla haarukoitiin mökkiläisten vaihtoehtoista käyttäytymistä, mikäli kotimainen mökkeily jostain syystä muuttuisi. Mikäli kotimainen mökkeily ei olisi mahdollista, noin 60 prosenttia mökinomistajista lisäisi vastaavasti ulkomaan ja kotimaan matkailua ja joka kymmenes ostaisi loma-asunnon ulkomailta. Näiden väittämien osalta ei ole muutoksia vuodesta 2008. Mikäli polttoaineen hinta nousisi vähintään kolmanneksella, 15 prosenttia mökkiläisistä vähentäisi mökkimatkojaan huomattavasti. Vuonna 2008 osuus oli noin 25 prosenttia. Osuuden laskuun voi vaikuttaa se, että polttoaineen hinta oli laskenut kyselyn ajankohtana merkittävästi vuosien 2012 - 2014 tasosta, vaikka hinnat olivat edelleen korkeammalla tasolla kuin vuonna 2008.

Kuva 24 Mökkeilyä koskevia väittämiä.

7 Työelämä ja mökki

Etätöihin positiivisesti suhtautuvien osuus on noussut 34 prosenttiin vuoden 2008 kyselyn 30 prosentista. Etätöitä tehdään jo 10 prosentilla mökeistä.

Teknologian kehittyminen on lisännyt työn teon joustavuutta ja mahdollistanut ja etätöiden tekemisen. Tilastokeskuksen mukaan etätöiden tekeminen on yleistynyt lähes olemattomasta noin viidennekseen palkansaajista vuosien 1990–2013 välillä.

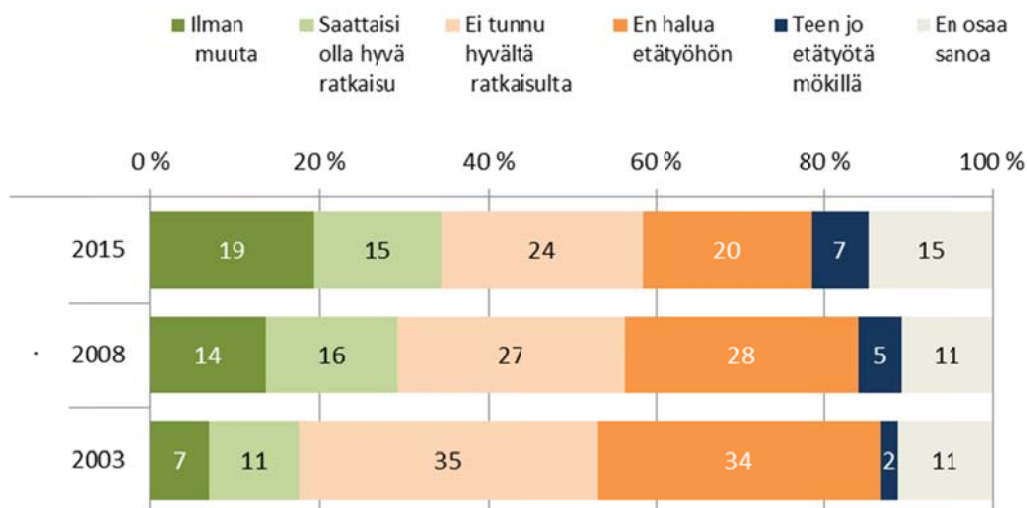
Työ- ja elinkeinoministeriön työolobarometrissä etätö määritellään ansiotyöksi, jota tehdään varsinaisen työpaikan ulkopuolella niin, että siitä on sovittu työnantajan kanssa. Valtaosa etätöläisistä työskentelee kotonaan, mutta etätöitä tehdään myös julkisissa tiloissa, hotelleissa, kulkuneuvoissa ja mökeillä.

Työolobarometrin aineistossa vuonna 2014 etätöitä oli tehnyt viimeisen 12 kuukauden aikana 25 prosenttia kaikista palkansaajista ja 34 prosenttia ylemmistä toimihenkilöistä. Viikoittain etätöitä teki noin joka kymmenes. Alempien toimihenkilöiden ja työntekijöiden etätö on harvinaista, ja monissa ammateissa etätö ei ole työn luonteen vuoksi edes mahdollista.

Liikenneviraston henkilöliikennetutkimuksen mukaan työn luonne onkin tärkein kimmoke etätöiden tekemiselle: 57 prosentille etätöitä tekevästä työn luonne itsessään on syy etätöille. Osa etätöistä on myös niin sanotusti ylityötä, sillä 16 prosenttia tekee etätöitä, koska kaikkea ei ehdi tekemään normaalina työaikana. Osa palkansaajista etätöihin kannustaa pitkä työmatka, ajansäästö ja parempi työrauha.

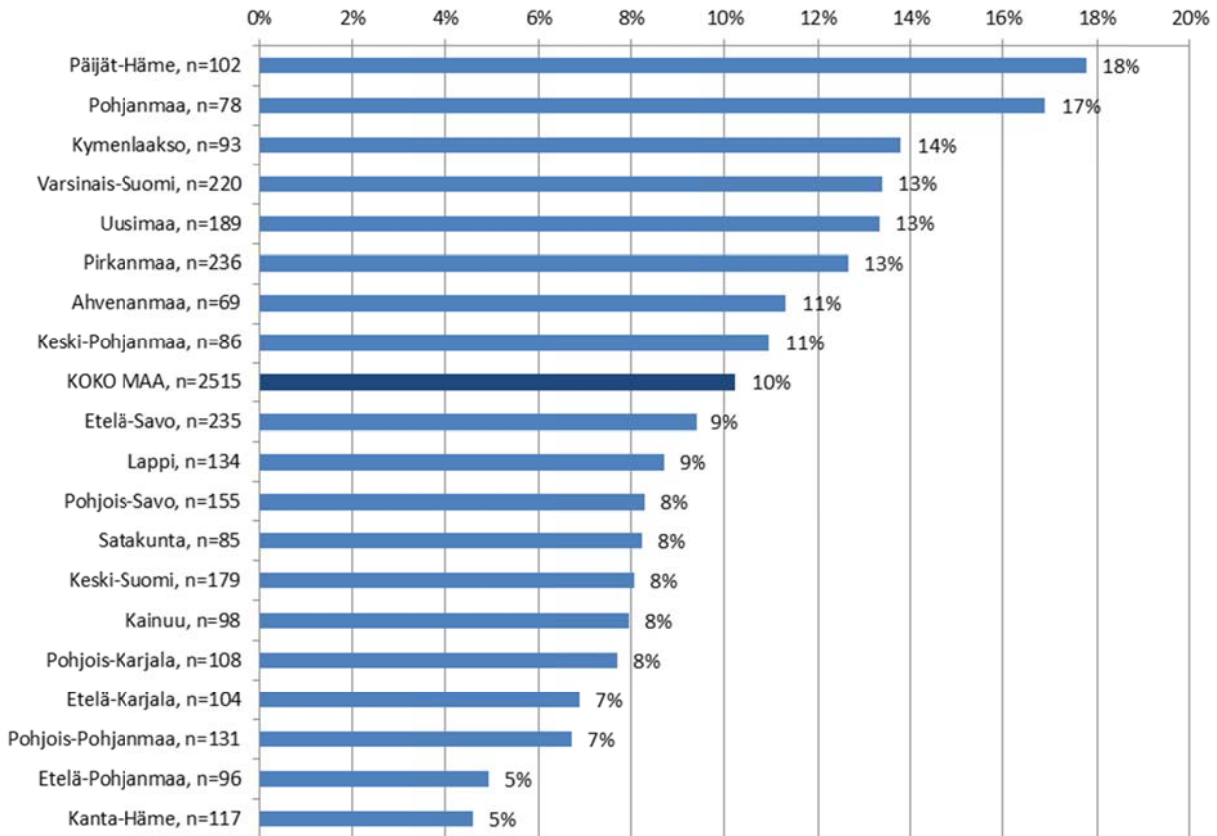
Kyselyyn vastanneista 63 prosenttia kuului ryhmään ”ei ole työssä tai työssä ei voi tehdä etätöitä”. Suureen osuuteen tässä vaikuttaa se, että suuri osa mökin omistajista on eläkeläisiä. Kun tarkastellaan mökinomistajia, joilla etätö on mahdollista, halukkuus mökillä tehtävään etätöihin on kasvanut huomattavasti, etätöihin positiivisesti suhtautuvien osuus on noussut 34 prosenttiin.

Kuva 25 Halukkuus etätöihin mökiltä.

Erikseen kysyttiin onko joku kotitalouden jäsenistä tehnyt etätöitä mökiltä. Joka kymmenennessä eli noin 60 000 mökkitaloudessa (koko mökkikanta 600 000) tehtiin viimeksi kuluneiden 12 kuukauden aikana ansiotöitä mökillä. Keskimäärin töitä tehtiin mökillä 12 työpäivää. Etätöitä tehtiin eniten Päijät-Hämeessä ja Pohjanmaalla sijaitsevilla mökeillä.

Kuva 26 Etätöiden teko mökiltä viimeksi kuluneiden 12 kuukauden aikana, osuus mökeistä.

Etätöiden lisäksi kartoitettiin myös työssäkäyntiä mökiltä. Noin 18 prosentilta eli noin 100 000 kesämökiltä käytiin töissä viimeksi kuluneen vuoden aikana. Keskimäärin työpäiviä oli ollut 27. Työssäkäynti mökiltä ei ole merkittävästi muuttunut vuodesta 2008.

8 Suhde mökkikuntaan

8.1 Mökkiläisten vaikuttamismahdollisuudet

Vastanneista 30 prosenttia piti mökkiläistoimikuntaa tarpeellisena, noin puolet ei osannut ottaa asiaan kantaa. Eniten mökkiläistoimikuntaa kannattivat paljon mökillä aikaa viettävät.

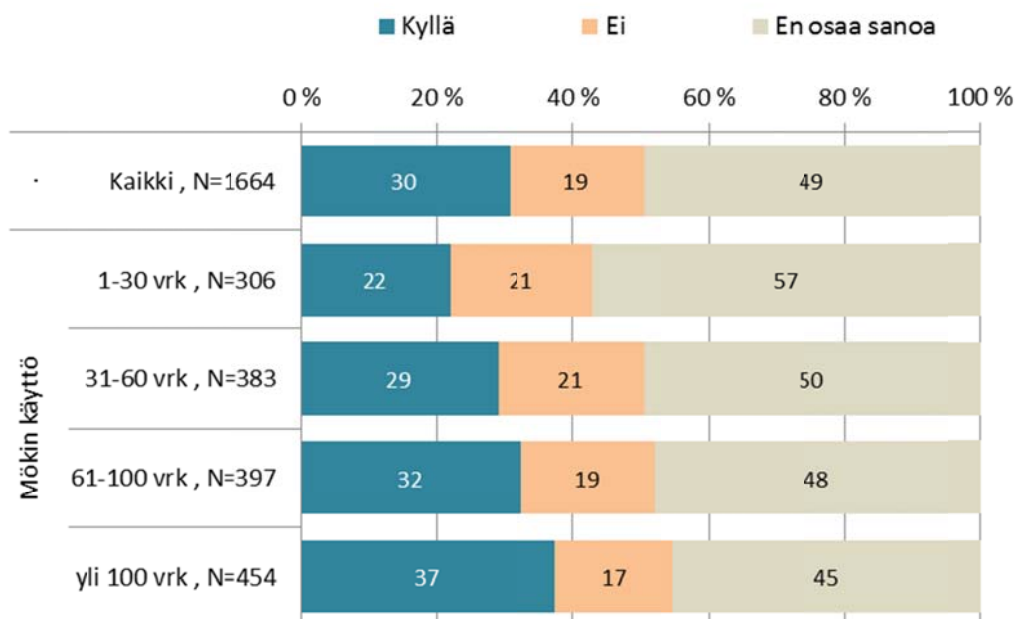
Mökkiläisten vaikuttamismahdollisuudet mökkikunnassa ovat rajalliset. Mökkiläisellä ei ole äänioikeutta eikä vaalikelpoisuutta mökkikunnassaan, jollei hän ole myös mökkikuntansa asukas. Mökkiläisellä on kuitenkin valitusoikeus kunnan asioihin, mutta ei aloiteoikeutta.

Lisäksi mökkiläisten vaikuttamismahdollisuudet vaihtelevat kunnittain. Ratkaisuksi mökkiläisten osallistumiseen ja osallistamiseen on ehdotettu mökkiläistoimikuntamallia, mökkiläisfoorumimallia ja kaksoiskuntalaisuutta.

Mökkiläistoimikunnat voivat tuoda mökkiläisten tarpeet kunnan tietoon, tehdä esityksiä ja aloitteita kunnan päättävälle toimielimille sekä toimia linkkinä kuntalaisten, kyläläisten, kylätoimikuntien ja mökkiläisten välillä. Mökkiläistoimikunta toimii muutamassa kymmenessä kunnassa.

Mökkiläisfoorumin eli mökkiläiskokouksen ideana on, että mökkikunta informoi mökkiläisiä vuosittain yleisessä mökkiläis-tapahtumassa mökkiläisiä koskevista asioista. Mökkiläisillä on mahdollisuus mielipiteen esittämiseen. Tavoitteena on luoda suora kanava asukkaiden, kansalaisjärjestöjen ja -ryhmien, hallinnon ja elinkeinoelämän väliselle vuorovaikutukselle. Kokous voi antaa neuvoja ja suosituksia, mutta se ei tee päätöksiä. Tässä kuvattuja mökkiläistilaisuuksia on arvioitu Suomessa olevan noin sadassa kunnassa.

Kuva 27 Tulisiko olla mökkiläistoimikunta.

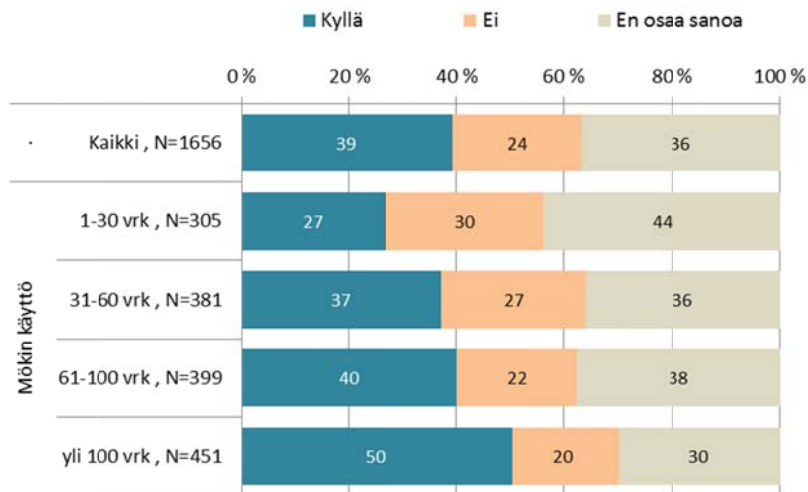

8.2 Kaksoiskuntalaisuus

Vastaajat, jotka olivat ulkokuntalaisia mökkeilijöitä, 39 prosenttia kannatti kaksoiskuntalaisuutta, vastustajia oli 24 prosenttia. Kaksoiskuntalaisuuden kannatus oli suurinta mökkiä paljon käyttävillä (50 prosenttia). Kannatus oli suurinta mökkiä paljon käyttävien keskuudessa.

Mökkibarometrin kyselylomakkeella kaksoiskuntalaisuus oli määritelty siten, että kaksoiskuntalaisuudessa mökkiläisillä olisi mökkikunnassaan samat palvelujen saanti-, ääni- ja vaalikelpoisuusoikeudet kuin vakinaisilla asukkailla, ja että osa mökkiläisen maksamista kunnallisveroista menisi mökkikunnalle.

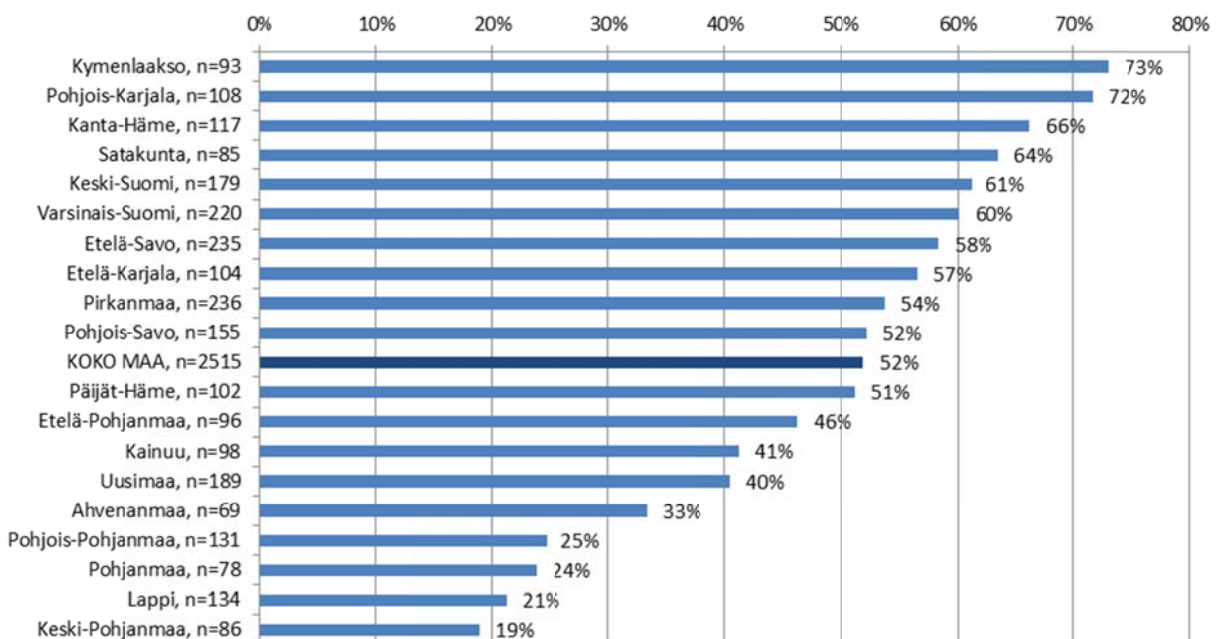
Kuva 28 Tulisiko toteuttaa kaksoiskuntalaisuus.

8.3 Kunnan tiedottaminen

Yli puolet ulkokuntalaisista mökkiläisistä oli saanut palveluoppaan kesämökkinsä sijaintikunnasta viimeisten 12 kuukauden aikana. Osuus on kasvanut neljä prosenttiyksikköä vuodesta 2008. Useimmin palveluopas oli saatu Kymenlaaksossa, Pohjois-Karjalassa ja Kanta-Hämeessä. Tällä palveluopaskysymyksellä mitattiin kunnan tiedottamisaktiivisuutta mökkiläisten suuntaan.

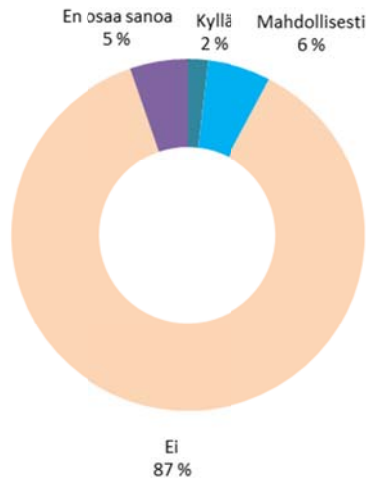
Kuva 29 Mökin sijaintikunnasta palveluoppaan saaneet maakunnittain.

8.4 Muuttohalukkuus mökkikuntaan

Kahdeksan prosenttia eli 31 000 ulkokuntalaista mökkitaloutta (mökkikanta 600 000, joista 2/3 ulkokuntalaisten omistamia) piti muuttoa mökkikuntaan vähintään mahdollisena seuraavan kolmen vuoden aikana. Osuus on pysynyt samalla tasolla kuin 2003 ja 2008 kyselyissä.

Kuva 30 Onko teillä tai jollain muulla kotitaloutenne jäsenellä suunnitelmissa muuttaa virallisesti vapaa-ajan asuntonne sijaintikuntaan (joko vapaa-ajan asuntoon tai muuhun asuntoon) seuraavan kolmen vuoden aikana?

9 Palvelujen käyttö

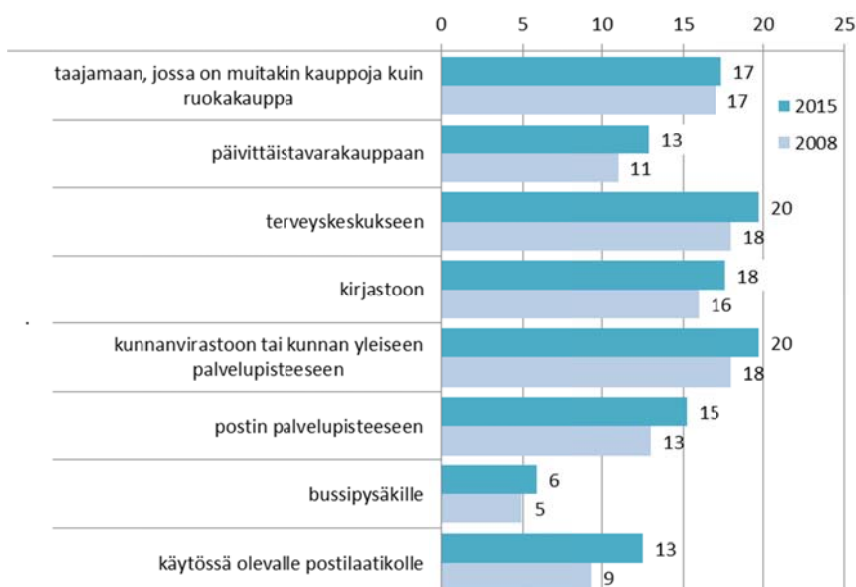
9.1 Etäisyys palveluihin

Mökkiläisten matkat palveluihin ovat pidentyneet. Lähin päivittäistavarakauppa on keskimäärin jo 13 kilometrin päässä.

Kesämökkejä sijaitsee hyvin erialaisilla alueilla - osa on palvelujen läheisyydessä, osalla lähimmät palvelut ovat hyvinkin kaukana. Etäisyys palveluihin vaikuttaa missä määrin käytetään mökkikunnan palveluja vai käytetäänkö asuinkunnan palveluja tai mökkimatkan varrella olevia palveluja.

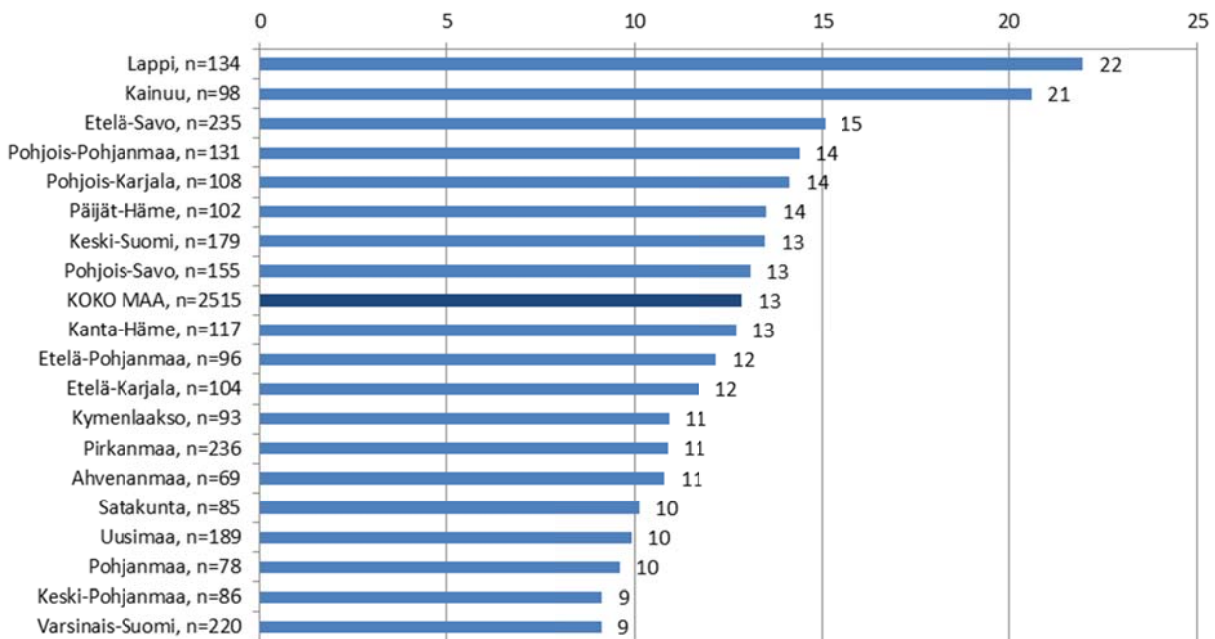
Taajamaan, jossa oli muitakin kauppia kuin ruokakauppa, oli mökiltä matkaa keskimäärin 17 kilometriä. Päivittäistavara-kauppaan on lyhempi matka, keskimäärin 13 kilometriä. Terveyskeskukseen matkaa oli 20 kilometriä, kirjastoon 18 kilometriä ja postiin 15 kilometriä. Kunnanvirastoon tai kunnan yleiseen palvelupisteeseen kertyi matkaa keskimäärin 20 kilometriä. Etäisyys taajamaan, jossa oli muitakin kauppia kuin ruokakauppa ei ole kasvanut. Sen sijaan etäisyys muihin palveluihin on kasvanut, mikä kertoo palveluverkostojen harvenemisesta muualla kuin suurimmissa taajamissa.

Kuva 31 Etäisyys lähimpään palveluun, kilometriä.

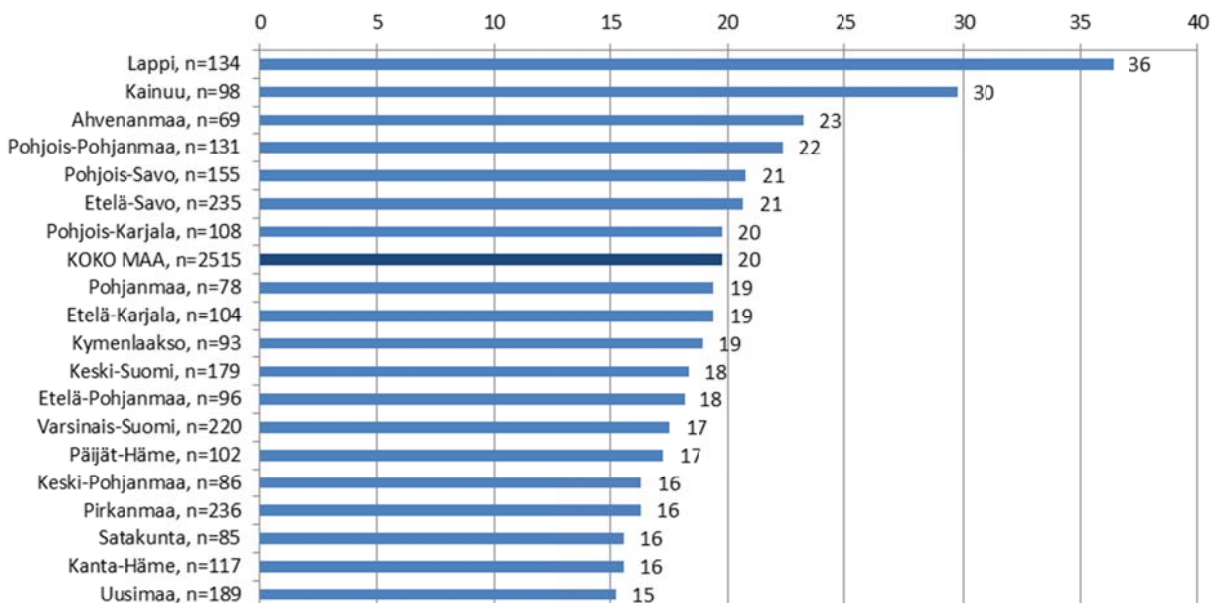
Vertailtaessa eri maakuntia keskenään, on etäisyyksissä esimerkiksi päivittäistavara kauppaan luonnollisesti paljon eroja. Pisimmät matkat ovat Lapissa, Kainuussa ja Etelä-Savossa. Aikaetäisyyksiä ei kysytty, mutta saaristossa ne ovat joskus hyvinkin pitkiä. Näin on esimerkiksi Varsinais-Suomessa, jossa matkat ovat muuten lyhyitä.

Kuva 32 Etäisyys lähimpään päivittäistavara kauppaan maakunnittain, kilometriä.

Matka lähimpään terveyskeskukseen on kaikissa mökeissä keskimäärin 20 kilometriä. Pisimmillään se on Lapissa ja Kainuussa sekä ehkä yllättäen Ahvenanmaalla. Lähimmässä terveyskeskuksessa ei ole läheskään aina päivystystä, joten matkat lääkäriin esimerkiksi viikonloppuisin ovat usein paljon pidempiä.

Kuva 33 Etäisyys lähimpään terveyskeskukseen maakunnittain, kilometriä.

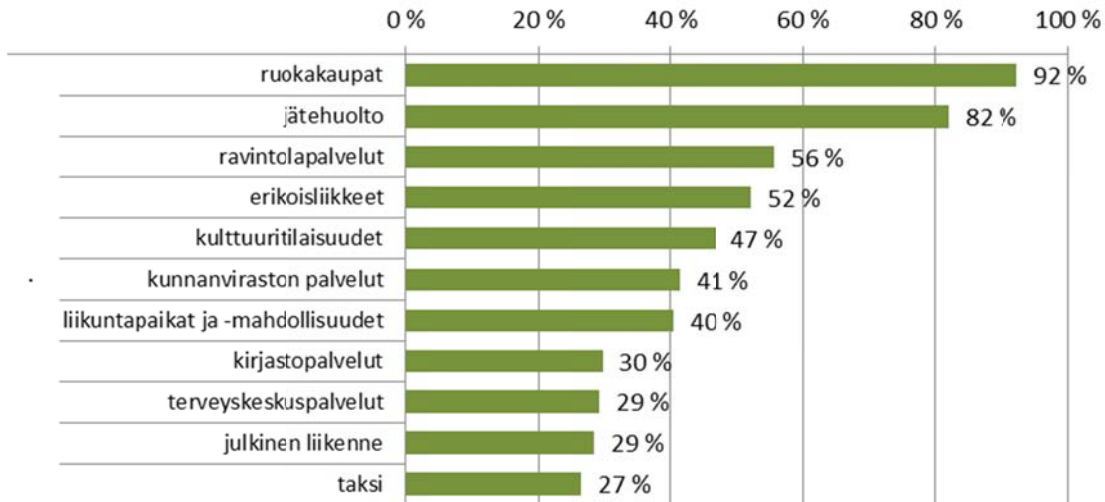

9.2 Ulkokuntalaisten mökkiläisten käyttämät palvelut

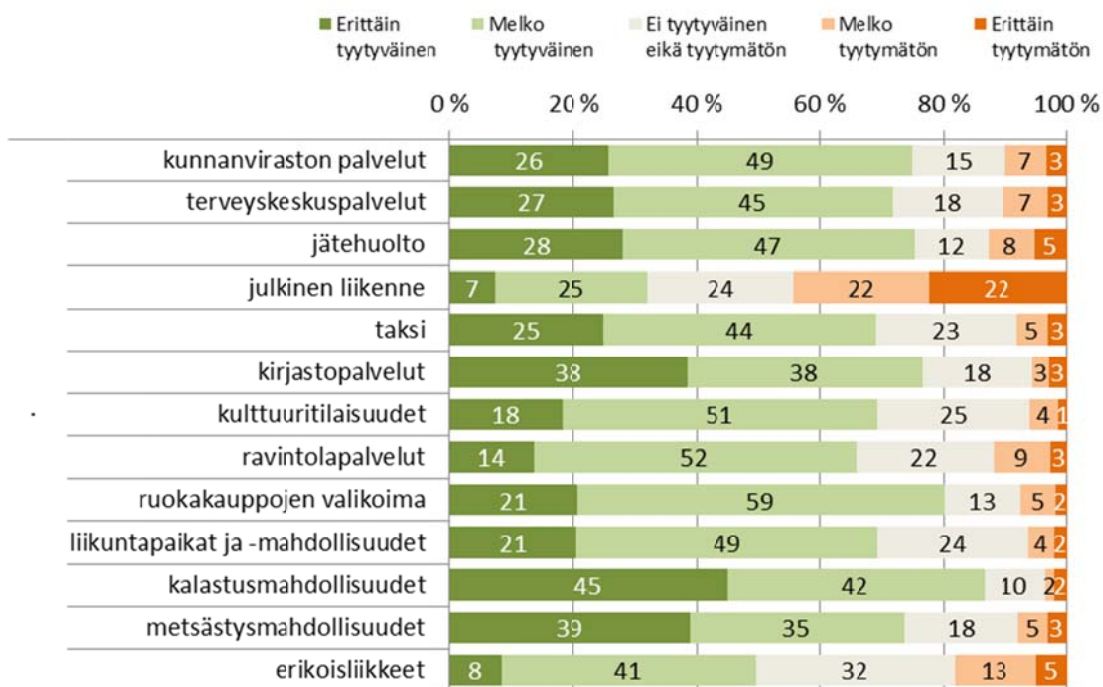
Ulkokuntalaiset mökkiläiset käyttävät ahkerasti mökkikunnan ja lähiseudun palveluja ja niihin ollaan yleensä tyytyväisiä. Suurimmat moitteet sai julkinen liikenne, johon tyytymättömiä oli lähes puolet niitä käyttäneistä vastaajista. Erityisen tyytyväisiä oltiin jälleen kalastusmahdollisuuksiin.

Palveluista eniten käytetään ruokakauppoja (92 %) ja jätehuoltopalveluja (82 %).

Kuva 34 Palvelua mökin lähiseudulla viimeisten 12 kuukauden aikana käyttäneiden osuus.

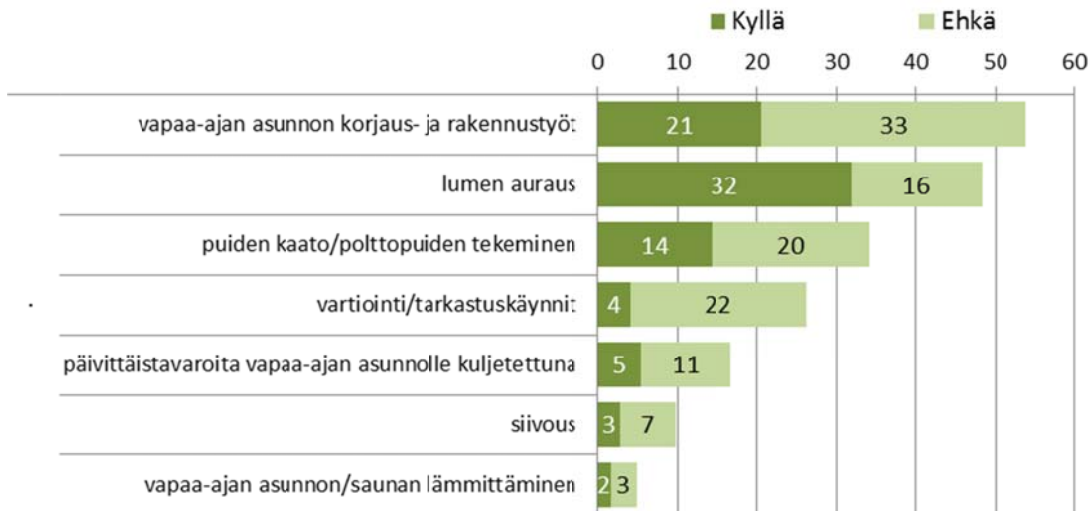

Kuva 35 Tyytyväisyys palveluihin mökin lähiseudulla viimeisten 12 kuukauden aikana.

Noin puolet ulkokuntalaisista mökkiläisistä oli kiinnostunut ostamaan korjaus- ja rakennustöitä sekä lumen aurausta mökin lähiseudulta. Myös polttopuiden teko ja puiden kaato sekä vartiointi ja tarkastuskäynnit kiinnostivat mökinomistajia. 16 prosenttia mökkiläisistä oli kiinnostunut päivittäistavaroiden ostamisesta kuljetettuna mökille. Mökin ja saunan lämmittäminen sekä siivouspalvelut kiinnostivat muita asioita vähemmän. Muutokset palvelujen ostohalukkuudessa ovat vähäisiä edelliseen mökkibarometriin nähden. Kun kiinnostuneiden osuudet muutetaan absoluuttisiksi ulkokuntalaisiksi mökkitalouksiksi (mökkikantana 600 000, joista ulkokuntalaisia 2/3), korjaus- ja rakennustöiden hankinta kiinnosti noin 215 000 mökkitaloutta ja lumen auraus noin 190 000 mökkitaloutta. Palvelut puiden kaatoon tai polttopuun tekoon kiinnostavat noin 140 000 mökkitaloutta ja vartiointipalvelut noin 105 000 mökkitaloutta.

Kuva 36 Kiinnostus ostaa palveluja kesämökin lähiseudulta seuraavien 12 kuukauden aikana.

10 Taloudelliset ja työllisyysvaikutukset

Mökkeilyyn käytettiin vuonna 2014 yhteensä noin 6,2 miljardia euroa ja tämän työllisyysvaikutus oli noin 60 000 työpaikkaa.

Mökkeilyyn käytettävät panostukset koostuvat kiinteistökaupoista, uudisrakentamisesta, korjauksista, päivittäistavara- ja kestokulutustavarahankinnoista, matkoista sekä julkisiin ja yksityisiin infrastruktuuri- ja muihin maksuihin sekä kiinteistöveroon käytetyistä rahoista.

10.1 Uudisrakentaminen ja mökkien korjaus

Mökkien (600 000) rakentamiskustannukset yhteensä olivat noin 1 500 miljoonaa euroa vuonna 2015. Luku sisältää uudisrakentamisen, korjaukset ja kiinteistölaitteet.

Uusien mökkien rakentaminen on viime vuosina jonkin verran hiipunut. Vuonna 2014 uusia vapaa-ajan asuinrakennuksia valmistui noin 3 200, kun 2000-luvulla vapaa-ajan asuinrakennusten uudistuotanto on pääsääntöisesti ollut yli 4 000 rakennusta vuodessa.

Rakennustarkastus RTS arvioi keskiarvoisen kesäasuttavan 51-neliöisen mökin rakentamiskustannuksiksi teetettynä noin 82 000 euroa. Tämän mukaisesti mökkien uudisrakentamisen kustannukset olisivat vuositasolla noin 260 miljoonaa euroa. Vuoden 2009 kesämökkibarometrissa vastaaviksi kustannuksiksi saatiin 280 miljoonaa euroa. Tällöin mökkejä rakennettiin vuoden aikana noin 4 000, mutta mökkikohtaiset rakennuskustannukset olivat nykyistä alhaisemmat.

Arvio uudisrakentamisen kustannuksista perustuu noin 50-neliöisiin kesäasuttaviin mökkeihin kun uusien, 2010-luvulla rakennettujen mökkien keskimääräinen pinta-ala on noussut jo 72 neliöön. Lisäksi Suomen ympäristökeskuksen tekemän kyselyn mukaan yli puolet mökeistä on varustettu ympärivuotiseen asumiseen soveltuviksi.

Mökkibarometrin kyselyyn vastanneet olivat käyttäneet kesämökin rakentamiseen, korjaamiseen ja kiinteistölaitteisiin keskimäärin 2550 euroa vuodessa. Vuonna 2008 summa oli 2080 euroa, joten näyttää siltä, että uudisrakentamisen volyymien laskusta huolimatta mökkien rakentamiseen ja korjaamiseen kokonaisuutena käytettiin enemmän rahaa kuin vuonna 2008.

Rakennustutkimus RTS Oy on puolestaan arvioinut, että loma-asuntojen uudisrakentaminen ja korjaukset olisivat olleet yhteissummaltaan 1,5 miljardia euroa vuonna 2015 (mökkimäärä 680 000, joista 180 000 on maalaistaloja).

10.2 Kiinteistökaupat

Loma-asumiseen liittyviin tontti- ja mökkikauppoihin käytettiin Maanmittauslaitoksen Kiinteistöjen kauppahintatilaston 2014 mukaan yhteensä noin 701 miljoonaa euroa. Tähän sisältyivät sekä rakennetut että rakentamattomat kohteet koko Suomessa. Summa on 147 miljoonaa euroa pienempi kuin vuonna 2007. 2010-luvulla on käytetty tontti- ja mökkikauppoihin vuosittain keskimäärin 760 miljoonaa euroa ja huippuvuonna 2011 lähes 820 miljoonaa euroa. Vaikka huipusta on tultu alas, ero ensimmäisen mökkibarometrin aikoihin on yhä suuri: vuonna 2003 summa oli 498 miljoonaa euroa. Edellä oleviin lukuihin eivät sisälly vapaa-ajankäytössä olevat vakituisiksi asunnoiksi rakennetut entiset asuintalot, joiden kauppoja ei tilastoida vapaa-ajanasuntoina.

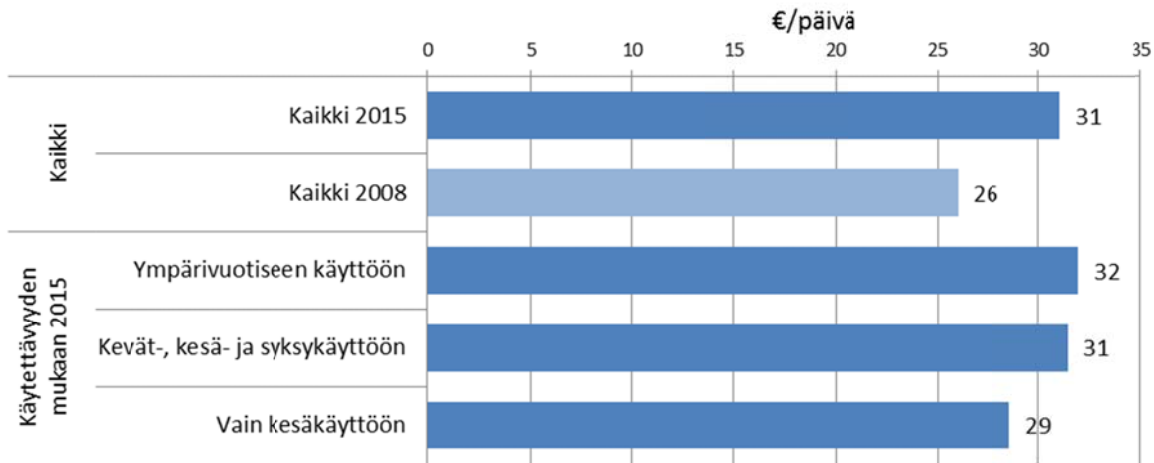
Venäläisten Suomessa tekemien kiinteistökauppojen määrä ja arvo on pudonnut rajusti 2010-luvun kuluessa. Vuonna 2014 venäläiset toimivat ostajina Suomessa noin 250 kiinteistökaupassa erityisesti Itä-Suomen alueella. Näiden kauppojen arvo oli vajaat 27 miljoonaa euroa. Vielä vuosina 2010-2011 venäläisten tekemiä kauppvoja oli vuositasolla yli 400 ja niiden arvo oli noin 56 miljoonaa euroa vuodessa. Nämä sisältävät myös muut kuin loma-asuntokaupat.

10.3 Päivittäistavaraostokset

Päivittäistavaraostoihin käytettiin mökeillä 1 370 miljoonaa euroa.

Päivittäistavaroihin eli elintarvikkeisiin, juomiin ja taloustavaroihin mökkitaloudet käyttivät keskimäärin 2 000 euroa vuodessa eli 31 euroa kesämökillä vietettyä päivää kohden (26 euroa vuonna 2008). Yksityisillä kesämökeiksi rakennetuilla mökeillä (413 000) käytettiin siis päivittäistavaroihin noin 1 000 miljoonaa euroa vuodessa.

Yritysten ja yhteisöjen omistamissa mökeissä (noin 87 000) käytettävien rahasummien voidaan olettaa olevan samalla tasolla mökkiä kohti kuin yksityisissä mökeissä, jolloin päivittäistavaraostoksiin niissä käytettiin noin 200 miljoonaa euroa vuodessa. Vapaa-ajankäytössä olevien vakituisiksi asunnoiksi alkujaan rakennettujen mökkien (100 000) käyttöaste on noin 30 prosenttia muita mökkejä alhaisempi (SYKE), minkä mukaan laskien päivittäistavaroihin käytettiin niissä 170 miljoonaa euroa.

Kuva 37 Päivittäistavaroihin päivittäin käytetty raha mökkitalouksissa.

Kyselyn tulosten mukaan mökillä käy omistajatalouden lisäksi satunnaisia kävijöitä keskimäärin noin kahdeksan henkilöä vuodessa. Kun mökkivieraiden rahankäytön oletetaan olevan samansuuruista kuin mökin omistajatalouksissa henkilöä kohti, noin 13 euroa vuorokaudessa ja keskimääräisten yöpymisten määräksi kaksi, käyttivät mökkivieraat päivittäistavaroihin noin 100 miljoonaa euroa vuodessa.

10.4 Matkakustannukset

Mökkimatkoihin käytettiin 1 170 miljoonaa euroa vuodessa.

Tähän sisältyvät myös yritysten ja yhteisöjen omistamiin mökkeihin liittyvistä matkoista ja vapaa-ajankäyttöön siirtyneiden vakituiseksi asunnoiksi rakennettujen mökkien matkoista aiheutuvat kulut. Summaan eivät sisälly mökiltä tehdyt asiointi- ja huvimatkat, joiden kustannukset ovat myös huomattavat.

Tilastokeskuksen Suomalaisten matkat -tutkimuksessa ei ole eritelty matkoja kesämökille, joten matkojen määrä on arvioitu kesämökkibarometrin kyselyn perusteella. Keskimääräinen mökkimatka on sen mukaan 118 kilometriä ja mökkien keskimääräinen käyttöaste 79 vuorokautta.

Koska suuri osa mökin omistajista on eläkeläisiä, voivat mökkimatkat olla usein kestoltaan viikonloppuja pidempiä myös lomakauden ulkopuolella ja myös etätöyt mahdollistavat mökillä oloajan pidentämisen viikonlopun yli. Kun oletetaan keskimääräiseksi oleskeluajaksi mökillä viisi vuorokautta, on yöpymisen sisältävien mökkimatkojen määrä keskimäärin 16.

Tähän täytyy lisätä lyhytaikaiset alle vuorokauden matkat, joita oli keskimäärin 24 mökkiä kohti. On todennäköistä, että huomattava osa lyhyistä käynneistä on lähempänä mökkiä asuvien tuttavien, mökkinaapureiden ja sukulaisten tekemiä. Tämän vuoksi on tehty oletus, että nämä matkat ovat keskimäärin puolet lyhyempiä kuin varsinainen omistajatalouden mökkimatka.

Edellä kuvatuilla oletuksilla mökkimatkoja tehdään vuodessa keskimäärin 4 660 kilometriä mökkiä kohti. Kun matkakilometrin kustannuksina käytetään verohallinnon vahvistamaa kilometrikorvausta 0,44 euroa/kilometri (sama kuin vuonna 2008), on mökkimatkojen kustannukset mökkiä kohti keskimäärin 2 050 euroa vuodessa ja siten yhteensä kaikissa yksityisissä mökeissä (mökkikantana 413 000) yhteensä 850 miljoonaa euroa.

10.5 Muu rahankäyttö

Muu rahankäyttö mökeillä oli yhteensä 430 miljoonaa euroa.

Päivittäistavaroiden lisäksi mökillä kulutetaan rahaa kestokulutustavaroihin, joihin luetaan muun muassa liikkumis- ja kuljetus-, kiinteistönhoito-, työ- ja harrastusvälineet sekä taloustavarat. Näihin tavaroihin käytettiin mökkiä kohden keskimäärin yli 700 euroa vuodessa. Yksityismökeillä (430 000 mökkiä) muihin tavaroihin käytettiin yhteensä 310 miljoonaa euroa.

Mökinomistajat käyttivät erilaisiin palveluihin mökin lähiseudulla keskimäärin noin 240 euroa mökkiä kohden vuodessa, mikä vastaa koko mökkikannassa noin 140 miljoonaa euroa.

Lisäksi on maksuja, jotka liittyvät kesämökin käyttöön ja ylläpitoon. Näitä ovat kiinteistövero, yksityistie-, laituri-, jätehuolto-, sähkö-, jätevesi ja puhelinmaksut. Vapaa-ajanasuntojen kiinteistöverot olivat vuonna 2014 verottajan tilaston mukaan 85 miljoonaa euroa, kun ne olivat 57 miljoonaa euroa vuonna 2009.

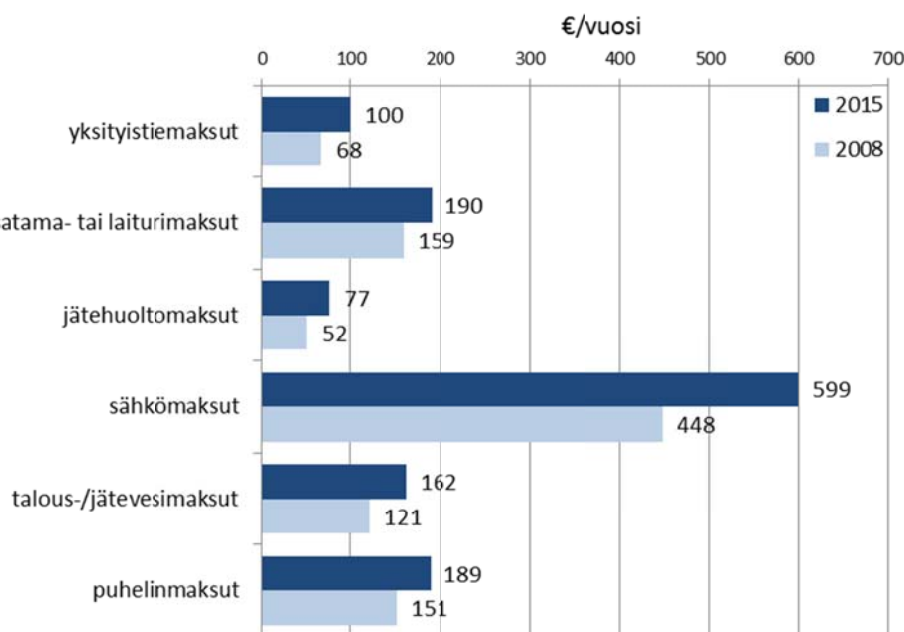
Sähkömaksuja maksoi verkkosähkön piirissä olevat arviolta 461 000 mökkiä keskimäärin noin 600 euroa vuodessa eli yhteensä noin 280 miljoonaa euroa.

Yksityistiemaksuja maksettiin kahdella mökistä kolmesta, keskimäärin 100 euroa vuodessa. Tällöin yhteissumma on vuodessa 38 miljoonaa euroa. Noin viidesosassa mökeistä maksetaan vesimaksuja, keskimäärin summa on 162 euroa vuodessa ja yhteissumma 20 miljoonaa euroa vuodessa.

Pienvenesatama- tai laturimaksut ovat mökkiä kohti melko korkeat, mutta palveluja käyttäviä mökkejä on melko vähän, kyselyn perusteella noin 33 000. Tällöin maksujen yhteissumma on vain 6 miljoonaa euroa.

Jonkinlainen jätemaksu peritään lähes jokaiselta vapaa-ajankiinteistöltä riippumatta siitä, onko se kiinteistökohtaisen jätteenkuljetuksen piirissä. Kyselyn vastausten perusteella jätemaksut ovat yhteensä 44 miljoonaa euroa vuodessa.

Kuva 38 Muut kesämökin käyttömaksut palvelua käyttävää mökkiä kohti vuodessa.

10.6 Mökkeilyn kokonaistaloudellinen merkitys Suomessa

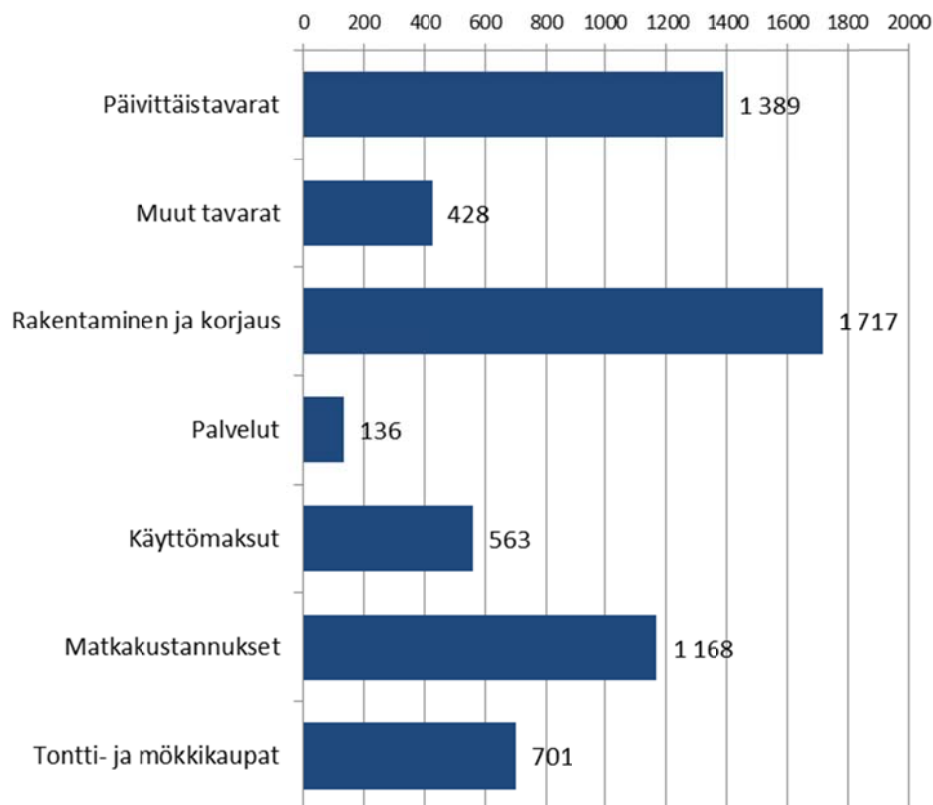
Mökkeilyyn (600 000 mökkiä) käytettiin vuonna 2014 arviolta yhteensä noin 6,2 miljardia euroa.

Rahaa käytettiin kiinteistökauppoihin noin 701 miljoonaa euroa, uudisrakentamiseen noin 260 miljoonaa euroa, korjaukseen noin 1,7 miljardia euroa, päivittäistavaroihin noin 1,4 miljardia euroa, muihin tavarahankintoihin noin 0,4 miljardia euroa, matkoihin noin 1,2 miljardia euroa ja julkisiin ja yksityisiin infrastruktuuri- ja muihin käyttömaksuihin ja palveluihin 0,5 miljardia euroa.

Kasvua on tapahtunut kaikissa menolajeissa tontti- ja mökkikauppoja lukuun ottamatta.

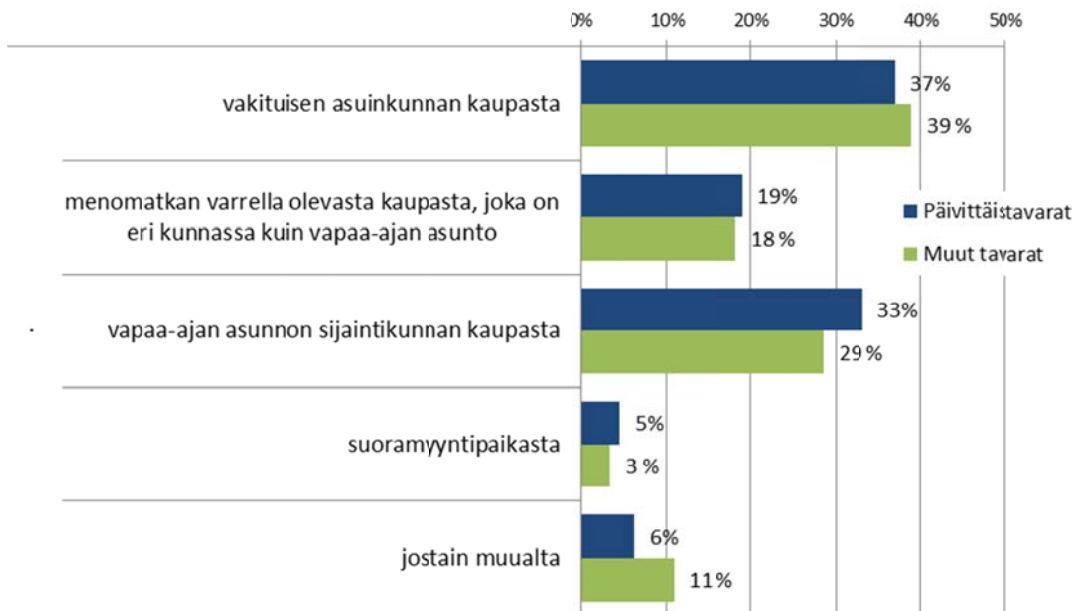
Mikäli kotimainen mökkeily ei olisi mahdollista, noin 60 prosenttia mökinomistajista vastasi lisäävänsä vastaavasti ulkomaan ja kotimaan matkailua ja joka kymmenes ostaisi loma-asunnon ulkomailta. Näiden väittämien osalta ei ole muutoksia vuodesta 2008.

Kuva 39 Mökkeilyssä liikkuva rahamäärä, miljoonaa euroa.

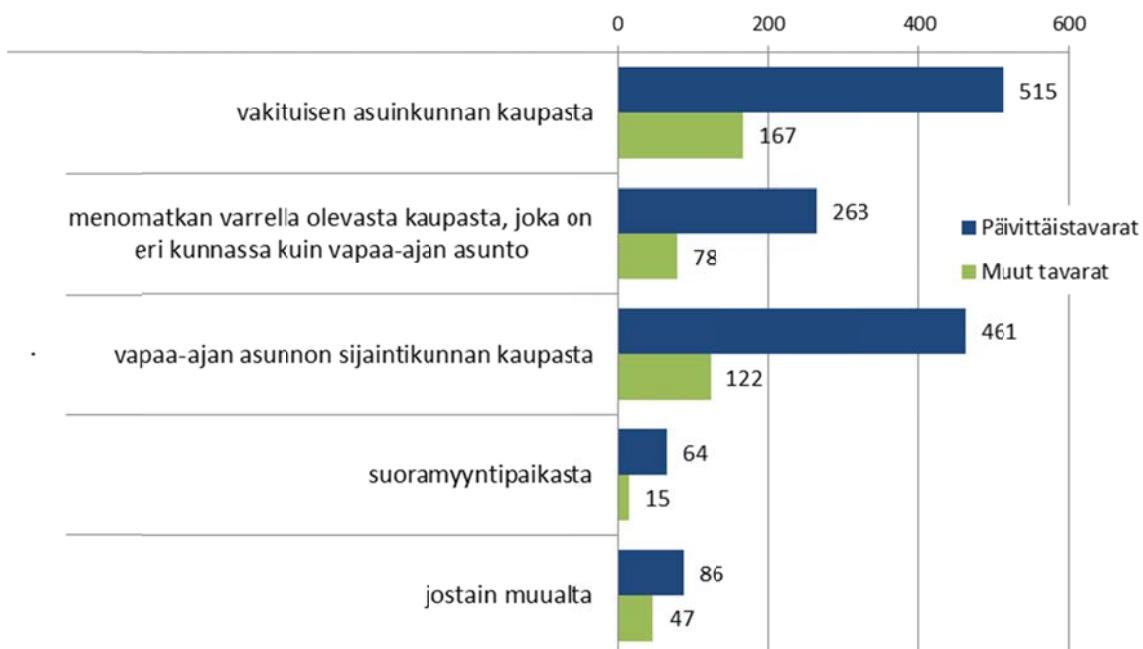
Päivittäistavaroista hankittiin kolmasosa mökkipaikkakunnan kaupasta ja muista tavaroista vajaa kolmasosa. Suoramyyntipaikoista suurin osa sijaitsee mökkipaikkakunnalla, joten kokonaisuutena mökkipaikkakunnalta hankittiin noin 40 prosenttia sekä päivittäistavaroista että muista tavaroista. Menomatkan kaupasta hankittiin noin viidesosa kaikista tavaroista. Osa menomatkan hankinnoista tehdään kunnissa, joissa mökkeily muodostaa muutenkin merkittävän osan kaupan liikevaihdosta.

Kuva 40 Päivittäis- ja muiden tavaroiden hankintapaikkojen osuudet.

Päivittäistavaroita hankitaan mökkipaikkakunnan kaupasta tai suoramyyntipaikasta vuodessa yhteensä noin 600 miljoonalla eurolla ja muita tavaroita noin 180 miljoonalla eurolla.

Kuva 41 Päivittäis- ja muiden tavaroiden hankinnat, kun huomioidaan myös yritysten ja yhteisöjen mökit ja mökkeinä käytettävät maalaistalot.

Rakentamiseen ja kunnostamiseen liittyvistä tavaroista hankittiin vastausten perusteella mökkipaikkakunnalta yli puolet. Tämän perusteella mökkien rakentamisen ja korjauksen yhteensä 1,7 miljardin euron hankinnoista yli 800 miljoonaa tehdään mökkipaikkakunnan kaupoista ja yrittäjiltä. Myös tämä laskelma sisältää yritysten ja yhteisöjen mökit ja mökkeinä käytettävät maalaistalot.

10.7 Mökkeilyn työllisyysvaikutukset

Mökkeilyn suorat ja välilliset työllisyysvaikutukset vuonna 2014 ovat 60 000 työpaikkaa.

Työllisyysvaikutukset on tässä barometrissä arvioitu siten, että kaikilla panostuksilla (yhteensä 6,2 miljardia euroa) on laskettu olevan omia eri suuruusluokan vaikutuksiaan työllisyyteen suoraan tai välillisesti.

Vähittäiskaupassa yhtä työpaikkaa kohti tarvittiin Tilastokeskuksen työvoimatutkimuksen ja tilinpäätöstilaston perusteella vuonna 2014 liikevaihtoa noin 249 000 euroa, jolloin mökkiläisten päivittäistavaroiden ja muiden tavaroiden hankinta, pois luettuna rakennustarvikkeet, työllistää suoraan noin 7 700 henkilöä. Välillistä työllistämistä voidaan arvioida Tilastokeskuksen panos-tuotostietojen mukaan, jolloin mökkiläisten hankinnat työllistävät yhteensä noin 9 900 henkilöä.

Palvelujen osalta laskentaperusteena voidaan käyttää matkailu- ja ravintola-alan lukuja, jolloin mökkiläisten palvelujen osto työllistää suoraan noin 2 000 ja välillisesti 1000, yhteensä noin 3 000 henkilöä.

Rakentamiseen ja kunnostamiseen mökkiläiset käyttävät noin 1 700 miljoonaa euroa. Yhden henkilön työllistäminen vaatii rakentamisessa keskimäärin 208 000 euroa, jolloin rakentaminen työllistää yhteensä suoraan 8 300 ja välillisesti saman verran eli yhteensä 16 600 henkilöä.

Kiinteistö- ja mökkikaupat, kiinteistöverot, mökkimatkat, sähkön hankinta ja jätehuolto työllistävät kuten myös satunnaisien vierailijoiden käynnit. Laskentaperusteena näissä on käytetty hallinto- ja tukipalvelujen kertoimia. Yhteensä näiden voidaan arvioida työllistävän noin 31 900 henkilöä. Laskenta on suuntaa-antava.

Taulukko 1 Mökkeilyn työllisyysvaikutusten arviointi.

	Rahan käyttö, miljoonaa euroa	Suora työllis- täminen henkilöä/ miljoona euroa	Välillinen työllistäminen, kerroin	Välittömät työllisyys vaikutukset	Välilliset työllisyys vaikutukset	Yhteensä
Päivittäistavarat	1 389	4,2	0,3	5893	1684	7576
Muut tavarat	428	4,2	0,5	1816	519	2335
Rakentaminen ja korjaus	1 717	4,8	1,0	8262	8262	16524
Palvelut	136	14,4	0,5	1958	1068	3026
Kiinteistöverot	161	10,1	0,2	1633	405	2038
Muut käyttömaksut	402	10,1	0,2	4067	1009	5076
Matkakustannukset	1 168	10,1	0,2	11823	3378	15201
Tontti- ja mökkikaupat	701	10,1	0,2	7095	1760	8855
Satunnaiset vierailijat	56	10,1	0,2	565	140	705
Yhteensä	6 158			43112	18225	61337

11 Loppusanat

Vapaa-ajan asuminen on laaja ja merkitykseltään kasvava yhteiskunnallinen ilmiö. Sitä koskevaa tutkimusta ja tilastointia on tarpeen kehittää edelleen. Mökkibarometri 2016 lisää omalta osaltaan mökkeilyä koskevaa tietoa.

Maa- ja metsätalousministeriön saaristoasian neuvottelukunta luovuttaa mökkibarometri 2016 aineiston Tampereen yliopiston yhteydessä toimivaan yhteiskuntatieteelliseen tietoarkistoon kevään 2016 aikana tutkijoiden ja opiskelijoiden käyttöön välitettäväksi.

Lähteet

- Alueiden rakennemuutos voimistuu - Seminaari alueiden kehitysnäkymistä Tilastokeskus, 13.12.2012, Antti Rehunen, SYKE. https://www.tem.fi/files/35307/Rehunen_maaaseutu.pdf
- Henkilöliikennetutkimus 2010-2011. Liikennevirasto (2012). Verkkojulkaisu pdf, www.liikennevirasto.fi
- Kiinteistöjen kauppahintatilastot vuosina 2010-2014. Maanmittauslaitos, SVT.
- Loma-asumisen taloudelliset ja työllisyysvaikutukset Suomessa, Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja, TEM raportteja 21/2011.
- Rakennustutkimus RTS Oy, Hinta-arvio. <http://www.suomirakentaa.fi>
- Suomen virallinen tilasto (SVT): Suomalaisten matkailu [verkkojulkaisu]. ISSN=1798-8837., Suomalaisten matkailu 2015. Helsinki: Tilastokeskus http://www.stat.fi/til/smat/2015/15/smat_2015_15_2016-02-05_laa_001_fi.html
- Suomen virallinen tilasto (SVT): Kesämökkit [verkkojulkaisu]. Helsinki: Tilastokeskus. <http://www.stat.fi/til/kmok/laa.html>
- Suomen virallinen tilasto (SVT): Rakennukset ja kesämökkit [verkkojulkaisu]. ISSN=1798-677X. Helsinki: Tilastokeskus <http://www.stat.fi/til/rakke/laa.html>
- Suomen virallinen tilasto (SVT): Työssäkäynti [verkkojulkaisu]. ISSN=1798-5528. Helsinki: Tilastokeskus <http://www.stat.fi/til/tyokay/laa.html>
- Suomen virallinen tilasto (SVT): Yritysten rakenne- ja tilinpäätöstilasto [verkkojulkaisu]. ISSN=2342-6217. Helsinki: Tilastokeskus [viitattu: 12.2.2016]. <http://www.stat.fi/til/yrti/laa.html>
- Työolobarometri, Syksy 2014 ennakkotietoja. Lyly-Yrjänäinen, M. (2015). Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja, TEM raportteja 9/2015.
- Työolojen muutokset 1977–2013. Sutela, H. & Lehto, A.-M. (2014), Tilastokeskus, SVT.
- Vallakas – Kuntalaisen vaikuttamisopas. Suomen Kuntaliitto (2009). www.kunnat.net
- Vapaa-ajan asuminen Suomessa. Asukas- ja kuntakyselyn tuloksia vapaa-ajan asumisen nykytilasta ja kehittämistarpeista. Adamiak, C., Vepsäläinen, M., Strandell, A., Hiltunen, M. J., Pitkänen, K. Hall, C. M., Rinne, J., Hannonen, O., Paloniemi, R., Åkerlund, U. (2015), Suomen ympäristökeskuksen raportteja 22/2015. www.syke.fi/julkaisut
- Vapaa-ajan kiinteistöjen määrä ja rakentamisen arvot. Rakennustutkimus RTS Oy, Tutkimusyhteenveto 2/2016.
- Yritysten tilinpäätöstiedot ja työvoimatutkimus, Tilastokeskus

Vapaa-ajan asuntojen käyttö

Kysely on kotitalouskohtainen. Kotitalouden muodostavat samassa asuinhuoneistossa vakituisesti asuvat henkilöt. Vastatkaa kysymyksiin kaikki kotitalouden jäsenet huomioon ottaen. Mikäli teillä on useampia vapaa-ajan asuntoja, vastatkaa ainoastaan lomakkeen kansilehdellä mainittua vapaa-ajan asuntoa koskien.

Aluksi vapaa-ajan asunnon käyttöön liittyviä kysymyksiä

1. Oletteko lomakkeen kansilehdellä mainitun vapaa-ajan asunnon...

1 Ainoa omistaja	40,6 %
2 Yhteisomistaja puolisonne kanssa	42,9 %
3 Yksi useammasta omistajasta (esim. perikunta)	12,1 %
4 Käyttäjä, mutta ette omista kyseistä vapaa-ajan asuntoa	1,3 %
9 Minulla ei ole mitään tekemistä kyseisen vapaa-ajan asunnon kanssa	3,0 %

2. Kansilehdellä mainitun vapaa-ajan asunnon nykyinen käyttö?

1 Käytetään vapaa-ajan asumiseen	90,3 %
2 Käytetään vakinaiseen asumiseen	3,9 %
9 Jokin muu, mikä? _____	5,8 %

3. Paljonko on vakituisen asuntonne ja vapaa-ajan asunnon välinen etäisyys kilometreissä yhteen suuntaan käyttämääne liikennereittiä pitkin?

117,5 km

4. Paljonko teillä kuluu kesällä keskimäärin aikaa matkustaessanne pysähtymättä vakituiselta asunnoltanne vapaa-ajan asunnolle yhteen suuntaan, mukaan lukien mahdollinen venematka tms. matkat?

<u>2</u> tuntia	<u>15</u> minuuttia	9,0 %	91,0 %
<i>alle tunnin yli tunti</i>			

5. Pääseekö vapaa-ajan asuntonne pihaan tai välittömään läheisyyteen (alle 200 m päähän) autolla?

1 Kyllä	88,2 %
2 Ei	11,8 %

6. Sijaitseeko vapaa-ajan asuntonne...

1 Järven tai lammen rannassa	58,4 %	5 Joen rannassa	4,3 %
2 Järven tai lammen saarella	5,8 %	6 Joen saarella	0,3 %
3 Meren rannassa	9,1 %	7 Jossain muualla ilman rantaa	16,1 %
4 Meren saarella	6,0 %		

7. Soveltuuko vapaa-ajan asuntonne...

1 Ympärivuotiseen käyttöön	33,5 %	2 Kevät-, kesä- ja syyskäyttöön	47,1 %	3 Vain kesäkäyttöön	19,4 %
----------------------------	--------	---------------------------------	--------	---------------------	--------

8. Montako vuorokautta vapaa-ajan asuntonne on ollut kotitaloutenne tai jonkun muun henkilön käytössä viimeksi kuluneiden 12 kuukauden aikana? Kirjoittakaa arvioidut vuorokausimäärät jokaisen kuukauden kohdalle.

Syyskuussa 2015	<u>8,1 vrk</u>	Maaliskuussa 2015	<u>2,7 vrk</u>		
Elokuussa 2015	<u>12,6 vrk</u>	Helmikuussa 2015	<u>1,8 vrk</u>	Ei yhtään	1 %
Heinäkuussa 2015	<u>16,7 vrk</u>	Tammikuussa 2015	<u>1,6 vrk</u>	1-30 vrk	21 %
Kesäkuussa 2015	<u>13,3 vrk</u>	Joulukuussa 2014	<u>2,2 vrk</u>	31-60 vrk	24 %
Toukokuussa 2015	<u>8,3 vrk</u>	Marraskuussa 2014	<u>2,4 vrk</u>	61-100 vrk	25 %
Huhtikuussa 2015	<u>4,5 vrk</u>	Lokakuussa 2014	<u>4,3 vrk</u>	yli 100 vrk	29 %
		Yhteensä	<u>78,5 vrk</u>		

9. Montako kertaa joku kotitaloudestanne tai joku muu henkilö on arvionne mukaan tehnyt lyhytaikaisen käynnin vapaa-ajan asunnollenne viimeksi kuluneiden 12 kuukauden aikana?

Käyntikerraksi lasketaan alle puoli vuorokautta kestänyt oleskelu vapaa-ajan asunnolla.

23,7 kertaa yhteensä Ei kertaakaan 8 % 1-20 kertaa 64 % Yli 20 kertaa 28 %

10. Monenko eri henkilön (kotitaloutenne mukaan lukien) arvioitte yöpyneen vapaa-ajan asunnollanne vähintään yhden yön viimeksi kuluneiden 12 kuukauden aikana?

9,9 henkilöä Ei kukaan 4 % 1-5 henkilöä 33 % Vähintään 6 henkilöä 63 %
ka.

11. Kuinka monta henkilöä käyttää vapaa-ajan asuntoanne pysyvästi, huolimatta käytön määrästä?

3,9 henkilöä Ei kukaan 6 % 1-5 henkilöä 70 % Vähintään 6 henkilöä 24 %
ka.

12. Oletteko valmis vuokraamaan vapaa-ajan asuntoanne seuraavan kolmen vuoden aikana?

Mikäli ette omista kyseessä olevaa vapaa-ajan asuntoa, ympyröikää vaihtoehto 9.

1 Kyllä 2 Ehkä 3 En 9 En osaa sanoa
 4,6 % 11,0 % 79,6 % 4,9 %

13. Miten vapaa-ajan asuntonne käyttö (riippumatta käyttäjästä) on muuttunut viimeksi kuluneiden kolmen vuoden aikana aikaisempiin kolmeen vuoteen verrattuna?

1 Lisääntynyt paljon	<u>10,9 %</u>	4 Vähentynyt jonkin verran	<u>15,8 %</u>
2 Lisääntynyt jonkin verran	<u>20,6 %</u>	5 Vähentynyt paljon	<u>8,1 %</u>
3 Pysynyt ennallaan	<u>42,4 %</u>	9 En osaa sanoa	<u>2,0 %</u>

14. Miten arvioitte vapaa-ajan asuntonne käytön (riippumatta käyttäjästä) muuttuvan seuraavan kolmen vuoden aikana?

1 Lisääntyy paljon	<u>4,3 %</u>	4 Vähenee jonkin verran	<u>8,7 %</u>
2 Lisääntyy jonkin verran	<u>23,7 %</u>	5 Vähenee paljon	<u>1,5 %</u>
3 Pysyy ennallaan	<u>56,8 %</u>	9 En osaa sanoa	<u>5,1 %</u>

15. Onko joku kotitaloutenne jäsenistä käynyt töissä vapaa-ajan asunnolta viimeksi kuluneiden 12 kuukauden aikana?

1 Kyllä 17,6 % 15b. Jos kyllä, montako päivää yhteensä? 26,2 päivää
 2 Ei 82,4 % ka.

16. Onko joku kotitaloutenne jäsenistä tehnyt ansiotyötä vapaa-ajan asunnollanne viimeksi kuluneiden 12 kuukauden aikana?

Ansiotyöksi lasketaan vähintään tunnin työskentely; esim. yksittäisiä puheluita ei tässä lasketa ansiotyöksi.

1 Kyllä 10,2 % 16b. Jos kyllä, montako päivää yhteensä? 11,7 päivää
 2 Ei 89,8 % ka.

17. Olisitteko itse halukas tekemään etätöitä vapaa-ajan asunnossa nykyisessä työssänne?

9 En ole työssä / työssäni ei voi tehdä etätöitä	<u>63,2 %</u>	Joita asia koskee
1 Ilman muuta	<u>7,1 %</u>	<u>19,3 %</u>
2 Saattaisi olla hyvä ratkaisu	<u>5,6 %</u>	<u>15,3 %</u>
3 Ei tunnu hyvältä ratkaisulta	<u>8,8 %</u>	<u>23,9 %</u>
4 En halua etätöihin	<u>7,4 %</u>	<u>20,1 %</u>
5 Teen jo tällä hetkellä etätöitä vapaa-ajan asunnossa	<u>2,4 %</u>	<u>6,7 %</u>
6 En osaa sanoa	<u>5,4 %</u>	<u>14,8 %</u>

18. Mitä mieltä olette seuraavista väittämistä?

	Täysin samaa mieltä	Jokseenkin samaa mieltä	Jokseenkin eri mieltä	Täysin eri mieltä	En osaa sanoa
a. Mikäli kotimainen mökkeily ei olisi mahdollista, lisäksiin vastaavasti ulkomaan ja kotimaan matkailua	19,2 %	40,3 %	12,1 %	15,8 %	12,6 %
b. Mikäli kotimainen mökkeily ei olisi mahdollista, ostaisin loma-asunnon ulkomailta	2,3 %	8,2 %	14,0 %	65,6 %	9,9 %
c. Mikäli polttoaineen hinta nousee vähintään kolmanneksella syyskuun 2015 tasosta, tulen vähentämään mökkimatkojani huomattavasti	3,8 %	10,6 %	27,0 %	48,9 %	9,7 %
d. Vapaa-ajan asuntomme tulee säilymään seuraavat 10 vuotta perinteisenä kesämökinä, jossa peruslämpöä ei pidetä pysyvästi päällä talvella	48,7 %	14,7 %	6,2 %	23,5 %	6,9 %

Seuraavana vapaa-ajan asunnon varustukseen liittyviä kysymyksiä.

19. Vapaa-ajan asuntonne rakennusten eri kerrosten asuinpinta-ala yhteensä $\frac{73,8}{ka.}$ m² $\frac{65,0}{mediaani}$ m²
Mukaan lukien aitta, saunamökki tms.

20. Onko vapaa-ajan asunnollanne...

Voitte vastata tarvittaessa useampaan kohtaan.

1 Verkkosähkö	77,0 %	Osuudet laskettu kysymykseen vastanneista (n=2214)
2 Aurinkopaneeli	14,2 %	
3 Generaattori / aggregaatti	10,4 %	
4 Muu sähkö, mikä?	1,5 %	
9 Ei sähkövirtaa saatavilla	8,6 %	

21. Mikä on vapaa-ajan asuntonne lämmitystapa?

Voitte vastata tarvittaessa useampaan kohtaan.

1 Uuni-, takka- tai kamiinalämmitys	90,0 %	Osuudet laskettu kysymykseen vastanneista (n=2224)
2 Suora sähkölämmitys	55,7 %	
3 Jokin irrallinen lämmityslaitte	16,1 %	
4 Lämpöpumppu	17,5 %	
5 Vesi- tai ilmakekuslämmitys	1,2 %	
6 Jokin muu, mikä? _____	2,8 %	
9 Ei kiinteää eikä irrallista lämmityslaitetta	0,5 %	

22. Oliko vapaa-ajan asunnossanne sähkölämmitys (peruslämpö) pysyvästi päällä viime talvena?

1 Kyllä	32,1 %
2 Ei	67,9 %

23. Mitkä seuraavista varusteista vapaa-ajan asunnollanne on?

Voitte vastata tarvittaessa useampaan kohtaan.

1 Jääkaappi	92,9 %	6 Pyykinpesukone	17,6 %
2 Kylmäkellari	23,2 %	7 Lankapuhelin	2,4 %
3 Televisio	76,6 %	8 Internet-yhteys	28,7 %
4 Suihku	26,1 %	9 Vene	79,0 %
5 Astianpesukone	15,2 %		

24. Mikä on vapaa-ajan asuntonne ja siihen liittyvien lisärakennusten, kuten aitta, saunamökki tms. majoituskapasiteetti kesäaikana?

$\frac{7,0}{ka.}$ $\frac{7,0}{mediaani}$ vuodepaikkaa yhteensä

25. Oletteko parantaneet vapaa-ajan asuntonne varustusta viimeksi kuluneiden 12 kuukauden aikana?

1 Kyllä	34,4 %
2 Ei	65,6 %

26. Aiottako parantaa vapaa-ajan asuntonne varustusta seuraavan 12 kuukauden aikana?

1 Kyllä	14,4 %
2 Mahdollisesti	30,3 %
3 Ei	39,6 %
9 En osaa sanoa	15,6 %

27. Millainen on arvionne mukaan vapaa-ajan asuntonne päärakennuksen kunto kouluarvosanalla 4 - 10?*Ympyröikää sopivin vaihtoehto.*

0,7 %	2,2 %	7,6 %	20,0 %	33,3 %	24,3 %	11,8 %	
4	5	6	7	8	9	10	$\frac{8,0}{ka.}$
erittäin huono						erinomainen	

Seuraavana vapaa-ajan asunnon vesi- ja jätehuoltoon liittyviä kysymyksiä.**28. Mistä vapaa-ajan asuntonne käyttöön tuleva juoma- ja ruokavesi hankitaan?***Voitte vastata tarvittaessa useampaan kohtaan.*

1 Omasta tai naapurin kaivosta	36,0 %
2 Tuodaan astioissa muualta	51,2 %
3 Vesilaitoksen tai vesiosuuskunnan verkostosta	16,6 %
4 Järvestä, joesta, lähteestä tai merestä	8,7 %
5 Muulla tavoin, miten? _____	1,7 %

29. Mistä vapaa-ajan asuntonne (mukaan lukien saunan) käyttöön tuleva pesuvesi otetaan?*Voitte vastata tarvittaessa useampaan kohtaan.*

1 Omasta tai naapurin kaivosta	37,1 %
2 Järvestä, joesta, lähteestä tai merestä	52,9 %
3 Vesilaitoksen tai vesiosuuskunnan verkostosta	14,7 %
4 Muulla tavoin, miten? _____	6,6 %

30. Miten vapaa-ajan asuntonne päärakennuksen jätevedet käsitellään?

1 Heitetään/johdetaan pihalle tai metsään	32,4 %
2 Johdetaan vanhaan saostuskaivoon	19,9 %
3 Johdetaan saostuskaivon kautta puhdistus-/imeytyskenttään	29,5 %
4 Johdetaan tyhjennettävään umpisäiliöön	8,8 %
5 Johdetaan kunnan viemäriverkostoon	3,7 %
6 Jotenkin muuten, miten? _____	5,7 %

31. Miten saunan jätevedet käsitellään?

9 Ei saunaa, kysymys ei koske minua	1,7 %
1 Johdetaan maahan	42,6 %
2 Johdetaan vesistöön	0,6 %
3 Johdetaan vanhaan saostuskaivoon	19,7 %
4 Johdetaan saostuskaivon kautta puhdistus-/imeytyskenttään	27,6 %
5 Johdetaan tyhjennettävään umpisäiliöön	2,4 %
6 Johdetaan kunnan viemäriverkostoon	2,7 %
7 Jotenkin muuten, miten? _____	2,8 %

32. Millainen on vapaa-ajan asuntonne käymälä?

1 Ulko-puucee, tavallinen kuivakäymälä	44,4 %
2 Kompostikäymälä tai sähkökuivakäymälä ulkona	29,6 %
3 Kompostikäymälä tai sähkökuivakäymälä sisällä	4,9 %
4 Sisä-wc (vesivessa)	21,1 %

33. Miten vapaa-ajan asuntonne jätehuolto hoidetaan?

Vastatkaa jokaiseen kohtaan.

Säännöllisesti Joskus Ei koskaan

- a. maatuivat jätteet kompostoidaan
b. osa jätteistä poltetaan
c. jätteet haudataan maahan
d. jätteet viedään vakituisen asunnon jäteastiaan
e. jätteet viedään kunnallisen jätehuollon keräyspisteeseen
f. kunnallinen jätehuolto tyhjentää kiinteistökohtaisen jäteastian

75,4 %	16,0 %	8,6 %
44,0 %	39,2 %	16,8 %
1,3 %	5,7 %	93,0 %
41,2 %	32,1 %	26,7 %
62,8 %	23,6 %	13,6 %
34,6 %	3,4 %	62,0 %

Seuraavana erilaisten palveluiden käyttöön liittyviä kysymyksiä.

34. Kuinka pitkä matka vapaa-ajan asunnoltanne on lähimpään

En saa sanoa (merkitkää rastilla)

- a. taajamaan, jossa on muitakin kauppoja kuin ruokakauppa?
b. päivittäistavara kauppaan?
c. terveyskeskukseen?
d. kirjastoon?
e. kunnanvirastoon tai kunnan yleiseen palvelupisteeseen?
f. postin palvelupisteeseen?
g. bussipysäkillä?
h. käytössänne olevalle postilaatikolle?

17,4	km	☐
12,9	km	☐
19,7	km	☐
17,6	km	☐
19,8	km	☐
15,2	km	☐
5,8	km	☐
12,5	km	☐

Mikäli vapaa-ajan asuntonne sijaitsee samassa kunnassa kuin vakituinen asuntonne, jatkakaa vastaamista sivulta 8 kysymyksestä 45.

Mikäli vapaa-ajan asuntonne sijaitsee eri kunnassa kuin vakituinen asuntonne, jatkakaa vastaamista seuraavasta kysymyksestä.

35. Onko teillä tai jollain muulla kotitaloutenne jäsenellä suunnitelmissa muuttaa virallisesti vapaa-ajan asuntonn sijaintikuntaan (joko vapaa-ajan asuntoon tai muuhun asuntoon) seuraavan kolmen vuoden aikana?

1 Kyllä	1,8 %
2 Mahdollisesti	5,9 %
3 Ei	87,0 %
4 En osaa sanoa	5,3 %

36. Onko kotitaloutenne ollut tyytyväinen seuraaviin palveluihin vapaa-ajan asuntonne lähiseudulla

viimeksi kuluneiden 12 kuukauden aikana? Mikäli ette ole käyttänyt kyseistä palvelua, ympyröikää vaihtoehto 9.

Ei ole käytetty / ei koske kotitalouttamme
Erittäin tyytymätön
Melko tyytymätön
Ei tyytyväinen eikä tyytymätön
Melko tyytyväinen
Erittäin tyytyväinen

- a. kunnanviraston palvelut (rakennusvalvonta, kaavoitus yms.)
b. terveyskeskuspalvelut
c. jätehuolto
d. julkinen liikenne
e. taksi
f. kirjastopalvelut
g. kulttuuritilaisuudet
h. ravintolapalvelut
i. ruokakauppojen valikoima
j. liikuntapaikat ja -mahdollisuudet
k. kalastusmahdollisuudet
l. metsästysmahdollisuudet
m. erikoisliikkeet

1,3 %	2,8 %	6,3 %	20,4 %	10,7 %	58,5 %
0,9 %	2,1 %	5,2 %	13,3 %	7,8 %	70,6 %
4,3 %	6,3 %	9,7 %	38,9 %	22,9 %	18,0 %
6,4 %	6,3 %	6,8 %	7,1 %	2,1 %	71,3 %
0,8 %	1,3 %	6,1 %	11,8 %	6,6 %	73,3 %
0,8 %	0,8 %	5,4 %	11,4 %	11,5 %	70,1 %
0,6 %	2,1 %	11,6 %	24,0 %	8,4 %	53,3 %
1,5 %	5,2 %	12,4 %	29,1 %	7,5 %	44,3 %
1,8 %	5,0 %	11,6 %	54,7 %	19,2 %	7,6 %
0,8 %	1,7 %	9,8 %	19,7 %	8,3 %	59,6 %
1,5 %	1,2 %	7,5 %	31,8 %	34,4 %	23,7 %
0,8 %	1,2 %	4,5 %	8,6 %	9,5 %	75,4 %
2,6 %	7,0 %	16,7 %	21,6 %	4,4 %	47,7 %

37. Onko vapaa-ajan asuntonne sijaintikunnasta lähetetty teille palveluopasta viimeksi kuluneiden

12 kuukauden aikana?

1 Kyllä	52,0 %
2 Ei	35,7 %
3 En osaa sanoa	12,3 %

38. Tulisiko vapaa-ajan asuntonne sijaintikunnassa olla mökkiläistoimikunta kunnan ja mökkiläisten yhteydenpitovälineenä?

1 Kyllä	30,6 %
2 Ei	19,7 %
3 En osaa sanoa	49,7 %

39. Oletteko kiinnostunut ostamaan seuraavia vapaa-ajan asuntonne käyttöön liittyviä palveluja vapaa-ajan asuntonne lähiseudulta seuraavan 12 kuukauden aikana?

	Kyllä	Ehkä	Ei	En osaa sanoa
a. päivittäistavaroita vapaa-ajan asunnolle kuljetettuna	5,3 %	11,4 %	77,6 %	5,6 %
b. vapaa-ajan asunnon korjaus- ja rakennustyöt	20,6 %	33,4 %	39,4 %	6,6 %
c. vapaa-ajan asunnon/saunan lämmittäminen	1,6 %	3,3 %	91,1 %	4,0 %
d. puiden kaato/polttopuiden tekeminen	14,3 %	20,0 %	62,3 %	3,4 %
e. vartiointi/tarkastuskäynnit	4,0 %	22,2 %	66,8 %	7,0 %
f. siivous	2,8 %	6,8 %	86,0 %	4,4 %
g. lumen auraus	31,8 %	16,4 %	48,1 %	3,7 %

40. Tulisiko Suomessa toteuttaa ns. kaksoiskuntalaisuus, jossa mökkiläisillä olisi mökkikunnassa samat palvelujen saanti-, ääni- ja vaalikelpoisuus oikeudet kuin vakinaisilla asukkailla, ja jossa osa mökkiläisen maksamista kunnallisveroista menisi mökkikunnalle?

1 Kyllä	39,2 %
2 Ei	24,2 %
3 En osaa sanoa	36,7 %

41. Tulisiko mökkien ja niiden lisärakennusten rakentamista koskevaa säännöstöä ja ohjausta keventää?

1 Kyllä	39,2 %
2 Ei	24,2 %
3 En osaa sanoa	36,7 %

42. Mistä hankitte vapaa-ajan asunnollanne käytettävät

a) Päivittäistavarat (elintarvikkeet ja taloustavarat)?

b) Muut tavarat (rakennustarvikkeet, koneet, polttoaine, kalusteet, astiat, harrastusvälineet, puutarhanhoito tms.)?

	a) Päivittäis- tavarat	b) Muut tavarat
a. vakituisen asuinkuntanne kaupasta	37,0 %	38,9 %
b. menomatkan varrella olevasta kaupasta, joka on eri kunnassa kuin vapaa-ajan asuntonne	19,0 %	18,2 %
c. vapaa-ajan asuntonne sijaintikunnan kaupasta	33,2 %	28,5 %
d. suoramyyntipaikasta (torilta, maatilalta tms.)	4,6 %	3,4 %
e. jostain muualta	6,2 %	10,9 %
Yhteensä	100 %	100 %

43. Kuinka suuren osan kaikista vapaa-ajan asuntonne rakentamiseen ja kunnostamiseen liittyvistä tavaroista ja palveluista olette ostanut mökkikunnasta tai sen naapurikunnasta viimeksi kuluneiden 12 kuukauden aikana?

Osuus rahalla mitattuna oli...

1 Alle puolet	19,0 %
2 Noin puolet	8,8 %
3 Yli puolet	39,1 %
4 En osaa sanoa	7,6 %
5 Ei kunnostustöitä / kysymys ei koske minua	25,6 %

44. Kuinka suuren osan kaikista muista vapaa-ajan asunnollanne käytetyistä tavaroista ja palveluista olette ostaneet mökkikunnasta tai sen naapurikunnasta viimeksi kuluneiden 12 kuukauden aikana?

Osuus rahalla mitattuna oli...

1 alle puolet	31,7 %
2 noin puolet	16,3 %
3 yli puolet	34,1 %
4 en osaa sanoa	18,0 %

Kaikki vastaavat kysymyksestä 45 eteenpäin

45. Paljonko arvioitte kotitaloutenne keskimäärin kuluttavan rahaa päivittäistavaroihin (elintarvikkeet, juomat ja taloustavarat) vapaa-ajan asunnollanne vietettyä päivää kohden?

31,0 euroa / päivä 11,2 % alle 10 EUR 32,3 % 11-20 EUR 24,5 % 21-30 EUR 32,0 % yli 30 EUR
ka.

46. Paljonko on arvionne mukaan kulutettu rahaa viimeksi kuluneiden 12 kuukauden aikana.

Mikäli ette osaa sanoa tarkasti, karkeakin arvio riittää. Jos ette osaa sanoa lainkaan, merkitkää rastilla

		En osaa sanoa
a. vapaa-ajan asuntonne rakentamiseen, korjaamiseen ja kiinteistölaitteisiin?	<u>2555</u> euroa	☐
b. vapaa-ajan asuntoanne palveleisiin muihin tavaroihin (pl. päivittäistavarat)? (liikkumis- ja kuljetus-, kiinteistöhoito-, työ-, talous- ja harrastusvälineet)	<u>751</u> euroa	☐
c. erilaisiin palveluihin vapaa-ajan asuntonne lähiseudulla? (pois lukien rakentamiseen liittyvät palvelut)	<u>238</u> euroa	☐

Lopuksi kotitalouttanne koskevia taustakysymyksiä.

47. Kuinka paljon seuraavat vapaa-ajan asuntoon liittyvät maksut ovat arvionne mukaan vuodessa?

Mikäli jokin alla mainittu kohta ei koske vapaa-ajan asuntoanne, merkitkää 0.

a. kiinteistövero?	<u>283</u> euroa
b. yksityistiemaksut?	<u>100</u> euroa
c. pienvenesatama- tai laiturimaksut?	<u>190</u> euroa
d. jätehuoltomaksut?	<u>77</u> euroa
e. sähkömaksut?	<u>599</u> euroa
f. talous-/jätevesimaksut?	<u>162</u> euroa
g. puhelinmaksut?	<u>189</u> euroa

Kotitalouden muodostavat samassa asuinhuoneistossa vakituisesti asuvat henkilöt.

48. Kotitaloutenne koko? 2,3 henkilöä

49. Kuinka moni kotitalouteenne kuuluvista henkilöistä on...

alle 18 -vuotiaita	<u>0,3</u> henkilöä
18 - 30 -vuotiaita	<u>0,2</u> henkilöä
31 - 50 -vuotiaita	<u>0,4</u> henkilöä
51 - 65 -vuotiaita	<u>0,7</u> henkilöä
yli 65 -vuotiaita	<u>0,9</u> henkilöä
Yhteensä	2,4 henkilöä

50. Oletteko...

1 Opiskelija	☐ 0,3 %	5 Eläkkeellä	☐ 59,1 %
2 Työssä	☐ 30,3 %	6 Yrittäjä	☐ 7,7 %
3 Työtön	☐ 1,6 %	7 Muu	☐ 0,4 %
4 Kotona oleva, kotiäiti tai -isä	☐ 0,5 %		

51. Paljonko ovat keskimäärin kotitaloutenne yhteenlasketut kuukausitulot veroja vähentämättä (=bruttotulot) mukaan laskien veronalaiset sosiaalietuudet? 6268 euroa kuukaudessa

☐ 40,7 %	Alle 5000 EUR
☐ 59,3 %	Yli 5000 EUR

Användningen av fritidsbostäder

Blankettanvisningar

Förfrågan gäller hushåll. Ett hushåll utgörs av de personer som stadigvarande bor i samma bostadslägenhet. Beakta alla hushållsmedlemmar, då Ni svarar på frågorna. Om Ni har flera fritidsbostäder, svara bara med tanke på den fritidsbostad som är antecknad på pärmbudet.

Först några frågor som gäller användningen av fritidsbostaden.

1. I fråga om den fritidsbostad som nämns på blankettpärmerna, är Ni ...

1 den enda ägaren	40,6 %
2 samägare med Er make/maka	42,9 %
3 en av flera ägare (t.ex. ett stärbhus)	12,1 %
4 användare, men inte ägare	1,3 %
9 jag har inget med fritidsbostaden i fråga att göra	3,0 %

2. Den nuvarande användningen av fritidsbostaden på pärmerna?

1 används för fritidsboende	90,3 %
2 används för stadigvarande boende	3,9 %
9 något annat, vad?	5,8 %

3. Hur stort är avståndet i en riktning i kilometer mellan Er stadigvarande bostad och fritidsbostaden längs den rutt som Ni brukar åka?

117,5 km

4. Hur mycket tid använder Ni på sommaren i medeltal i en riktning för resan (utan uppehåll) från Er stadigvarande bostad till fritidsbostaden, inklusive eventuella båtresor o.d.?

<u>2</u>	<u>15</u>	<u>9,0 %</u>	<u>91,0 %</u>
timmar	minuter	< 1 timme	mer

5. Kommer man till fritidsbostadens gård eller dess omedelbara närhet (närmare än 200 m) med bil?

1 ja	<u>88,2 %</u>
2 nej	<u>11,8 %</u>

6. Ligger Er fritidsbostad.....

1 vid en sjö- eller träskstrand	<u>58,4 %</u>	5 vid en åstrand	<u>4,3 %</u>
2 på en ö i en sjö eller ett träsk	<u>5,8 %</u>	6 på en ö i en å	<u>0,3 %</u>
3 vid en havsstrand	<u>9,1 %</u>	7 någon annanstans där	<u>16,1 %</u>
4 på en ö i havet	<u>6,0 %</u>	det inte finns strand	

7. Lämpar sig Er fritidsbostad... ..

1 för året om-bruk	<u>33,5 %</u>	2 för vår-, sommar- och höstbruk	<u>47,1 %</u>	3 bara för sommarbruk	<u>19,4 %</u>
--------------------	---------------	----------------------------------	---------------	-----------------------	---------------

8. Hur många dygn har fritidsbostaden varit i Ert hushålls eller någon annan persons användning under de senaste 12 månaderna? Skriv en uppskattning av antalet dygn för varje månad.

september 2015	<u>8,1 d</u>	mars2015	<u>2,7 d</u>		
augusti 2015	<u>12,6 d</u>	februari2015	<u>1,8 d</u>	0 dygn	1 %
juli 2015	<u>16,7 d</u>	januari2015	<u>1,6 d</u>	1-30 dygn	21 %
juni 2015	<u>13,3 d</u>	december2014	<u>2,2 d</u>	31-60 dygn	24 %
maj 2015	<u>8,3 d</u>	november2014	<u>2,4 d</u>	61-100 dygn	25 %
april 2015	<u>4,5 d</u>	oktober 2014	<u>4,3 d</u>	yli 100 dygn	29 %
		Totalt	<u>78,5 d</u>		

9. Hur många gånger har någon i Ert hushåll eller någon annan person enligt Er uppskattning gjort ett kortvarigt besök på Er fritidsbostad under de senaste 12 månaderna?

Räkna sådana gånger då vistelsen vid fritidsbostaden varat en kortare tid än ett halvt dygn.

23,7 gånger sammanlagt Aldrig 8 % 1-20 gånger 64 % 20 gånger eller fler 28 %

10. Hur många olika personer (inklusive Ert eget hushåll) tror Ni har övernattat minst 1 natt på fritidsbostaden under de senaste 12 månaderna?

9,9 personer Ingen 4 % 1-5 personer 33 % 6 personer eller fler 63 %
medeltal

11. Hur många personer använder Er fritidsbostad permanent, oberoende av hur många gånger?

3,9 personer Ingen 6 % 1-5 personer 70 % 6 personer eller fler 24 %
medeltal

12. Är Ni beredd att hyra ut Er fritidsbostad under de närmaste tre åren?

Om Ni inte äger fritidsbostaden i fråga, ringa in alternativ 9.

1 Ja 2 Kanske 3 Nej 9 Kan inte säga
4,6 % 11,0 % 79,6 % 4,9 %

13. Hur har användningen av fritidsbostaden (oavsett användaren) förändrats under de senaste tre åren jämfört med tidigare tre år?

1 Ökat mycket	10,9 %	4 Minskat i någon mån	15,8 %
2 Ökat i någon mån	20,6 %	5 Minskat mycket	8,1 %
3 Varit oförändrad	42,4 %	9 Kan inte säga	2,0 %

14. Hur tror Ni att användningen av fritidsbostaden (oavsett användaren) kommer att förändras under de närmaste tre åren?

1 Ökat mycket	4,3 %	4 Minskat i någon mån	8,7 %
2 Ökat i någon mån	23,7 %	5 Minskat mycket	1,5 %
3 Varit oförändrad	56,8 %	9 Kan inte säga	5,1 %

15. Har någon av hushållsmedlemmarna åkt till arbetet från fritidsbostaden under de senaste 12 månaderna?

1 Ja 17,6 % 15b. Om ja, hur många dagar sammanlagt? 26,2 dagar
2 Nej 82,4 % medeltal

16. Har någon av hushållsmedlemmarna förvärvsarbetat på fritidsbostaden under de senaste 12 månaderna?

Som förvärvsarbete räknas minst en timmes arbete; t.ex.

enstaka telefonsamtal räknas inte här som förvärvsarbete.

1 Ja 10,2 % 16b. Om ja, hur många dagar sammanlagt? 11,7 dagar
2 Nej 89,8 % medeltal

17. Skulle Ni själv vara villig att distansarbete på fritidsbostaden i Ert nuvarande arbete?

9 Jag arbetar inte / distansarbete inte möjligt i mitt arbete	63,2 %	av dem som arbetar
1 Utan vidare	7,1 %	19,3 %
2 Det kunde vara en god lösning	5,6 %	15,3 %
3 Det känns inte som en god lösning	8,8 %	23,9 %
4 Jag vill inte distansarbete	7,4 %	20,1 %
5 Jag distansarbetar redan på fritidsbostaden	2,4 %	6,7 %
6 Kan inte säga	5,4 %	14,8 %

18. Vad anser Ni om följande påståenden?

	Helt av samma åsikt	Någorlunda av samma åsikt	Någorlunda av annan åsikt	Helt av annan åsikt	Kan inte säga
a. Om det inte var möjligt att vara på stugan här hemma, skulle jag i stället turista mera i Finland och utomlands.	19,2 %	40,3 %	12,1 %	15,8 %	12,6 %
b. Om det inte var möjligt att vara på stugan här hemma, skulle jag köpa en semesterbostad utomlands	2,3 %	8,2 %	14,0 %	65,6 %	9,9 %
c. Om bränslepriserna stiger med minst en tredjedel från nivån i september 2015, kommer jag att minska mina stugresor betydligt	3,8 %	10,6 %	27,0 %	48,9 %	9,7 %
d. Vår fritidsbostad kommer fortsättningsvis att vara en traditionell sommarstuga de följande 10 åren, utan grundvärme på vintern.	48,7 %	14,7 %	6,2 %	23,5 %	6,9 %

Följande frågor gäller utrustningen i fritidsbostaden.

19. Den totala våningsytan i de olika våningarna i byggnaderna som hör till fritidsbostaden?

$\frac{73,8}{\text{medeltal}}$ m²

$\frac{65,0}{\text{median}}$ m²

Inklusive bod, separat bastu osv.

20. Finns det vid fritidsbostaden ...

Ni kan vid behov svara på flera punkter.

1 Nätelicitet	77,0 %	Av dem som har svarat (n=2214)
2 Solpanel	14,2 %	
3 Generator / aggregat	10,4 %	
4 Annan elektricitet, vilken?	1,5 %	
9 Ingen elström tillgänglig	8,6 %	

21. Vilket uppvärmningsätt har Ni i fritidsbostaden?

Ni kan svara på flera punkter.

1 ugn-, spis- eller kaminuppvärmning	90,0 %	Av dem som har svarat (n=2224)
2 direkt eluppvärmning	55,7 %	
3 någon separat uppvärmningsanläggning	16,1 %	
4 värmepump	17,5 %	
5 vatten- eller luftcentraluppvärmning	1,2 %	
6 något annat, vilket?	2,8 %	
9 varken fast eller separat uppvärmningsanläggning	0,5 %	

22. Var eluppvärmning (grundvärmen) på hela tiden i Er fritidsbostad förra vintern?

1 Ja	32,1 %
2 Nej	67,9 %

23. Vilka av följande utrustningar finns det i fritidsbostaden?

Ni kan svara på flera punkter.

1 Kylskåp	92,9 %	6 Tvättmaskin	17,6 %
2 Kallkällare	23,2 %	7 Trådtelefon	2,4 %
3 Television	76,6 %	8 Internetanslutning	28,7 %
4 Dusch	26,1 %	9 Båt	79,0 %
5 Diskmaskin	15,2 %		

24. Vilken är inkvarteringskapaciteten på sommaren vid fritidsbostaden med tillhörande byggnader, såsom bod, bastustuga o.d.?

$\frac{7,0}{\text{medeltal}}$ $\frac{7,0}{\text{median}}$ bäddplatser totalt

25. Har Ni förbättrat utrustningen i fritidsbostaden under de senaste 12 månaderna?

1 Ja	34,4 %
2 Nej	65,6 %

26. Tänker Ni förbättra utrustningen i fritidsbostaden under de följande 12 månaderna?

1 Ja	14,4 %
2 Eventuellt	30,3 %
3 Nej	39,6 %
9 Kan inte säga	15,6 %

27. I hurdant skick anser Ni med skolvitsorden 4–10 att huvudbyggnaden vid fritidsbostaden är?*Ringa in det lämpligaste alternativet.*

0,7 %	2,2 %	7,6 %	20,0 %	33,3 %	24,3 %	11,8 %
4	5	6	7	8	9	10
mycket dåligt						utmärkt

8,0

medeltal

Följande frågor gäller vattenförsörjningen och avfallshanteringen vid fritidsbostaden.**28. Varifrån kommer det dricks- och matvatten som används vid fritidsbostaden?***Ni kan vid behov svara på flera punkter.*

1 Från egen eller grannens brunn	36,0 %
2 Hämtas i kärl från något annat ställe	51,2 %
3 Från vattenverkets eller vattenandelslagets nätverk	16,6 %
4 Från sjö, å, källa eller hav	8,7 %
5 På något annat sätt, hur? _____	1,7 %

29. Varifrån kommer det tvättvatten (inklusive bastuvatten) som används vid fritidsbostaden?*Ni kan vid behov svara på flera punkter.*

1 Från egen eller grannens brunn	37,1 %
2 Från sjö, å, källa eller hav	52,9 %
3 Från vattenverkets eller vattenandelslagets nätverk	14,7 %
4 På något annat sätt, hur? _____	6,6 %

30. Hur behandlas avloppsvattnet från huvudbyggnaden vid fritidsbostaden?

1 Töms/leds ut på gården eller i skogen	32,4 %
2 Leds till egen slamavskiljare	19,9 %
3 Leds till en renings-/infiltrationsanläggning via en sedimenterings	29,5 %
4 Leds till slutna behållare som töms	8,8 %
5 Leds till kommunens avloppsnät	3,7 %
6 På något annat sätt, hur? _____	5,7 %

31. Hur behandlas avloppsvattnet från bastun?

1 Ingen bastu, frågan gäller inte mig	1,7 %
2 Leds ned i marken	42,6 %
3 Leds ut i vattendrag	0,6 %
4 Leds till egen sedimenteringsbrunn	19,7 %
5 Leds till slutna behållare som töms	27,6 %
6 Leds till kommunens avloppsnät	2,4 %
7 På något annat sätt, hur? _____	2,7 %
	2,8 %

32. Hurdan är toaletten vid fritidsbostaden?

1 Utedass, vanligt torrdass	44,4 %
2 Kompostdass eller elektriskt torrdass ute	29,6 %
3 Kompostdass eller elektriskt torrdass inne	4,9 %
4 Wc-inne (vattenklosett)	21,1 %

33 Hur sköts avfallshanteringen vid fritidsbostaden?

Svara på varje punkt

- a. maatuivat jätteet kompostoidaan
 b. osa jätteistä poltetaan
 c. jätteet haudataan maahan
 d. jätteet vietään vakituisen asunnon jäteastiaan
 e. jätteet vietään kunnallisen jätehuollon keräyspisteeseen
 f. kunnallinen jätehuolto tyhjentää kiinteistökohtaisen jäteastian

regelbundet ibland aldrig

75,4 %	16,0 %	8,6 %
44,0 %	39,2 %	16,8 %
1,3 %	5,7 %	93,0 %
41,2 %	32,1 %	26,7 %
62,8 %	23,6 %	13,6 %
34,6 %	3,4 %	62,0 %

Följande frågor gäller utnyttjande av olika tjänster

34. Hur lång väg är det från fritidsbostaden till närmaste...

kan inte säga (=x)

- a. tätort, med andra affärer än en mataffär? 17,4 km
- b. dagligvaruaffär? 12,9 km
- c. hälsocentral? 19,7 km
- d. bibliotek? 17,6 km
- e. kommunala ämbetsverk eller kommunens allmänna serviceställe? 19,8 km
- f. post eller ombudspost? 15,2 km
- g. busshållplats? 5,8 km
- h. postlåda som Ni använder? 12,5 km

Om fritidsbostaden ligger i samma kommun som Er stadigvarande bostad, gå till fråga 45.

Om fritidsbostaden ligger i en annan kommun än Er stadigvarande bostad, fortsätt med följande fråga.

35. Har Ni eller någon annan hushållsmedlem planer på att officiellt flytta till den kommun där fritidsbostaden ligger (endera till fritidsbostaden eller till en annan bostad) under de närmaste tre åren?

1 Ja	1,8 %
2 Eventuellt	5,9 %
3 Nej	87,0 %
4 Kan inte säga	5,3 %

36. Har ni i hushållet varit nöjda med följande tjänster i fritidsbostadens omnejd under de senaste 12 månaderna? Om Ni inte har utnyttjat tjänsten i fråga, ringa in alternativ 9.

	Har inte utnyttjat / frågan gäller inte vårt hushåll		Varken nöjda eller missnöjda			
	Mycket missnöjda	Ganska missnöjda	Ganska nöjda	Mycket nöjda		
a. det kommunala ämbetsverkets tjänster (byggkontroll, planläggning o.d.)	1,3 %	2,8 %	6,3 %	20,4 %	10,7 %	58,5 %
b. hälsocentraltjänsterna	0,9 %	2,1 %	5,2 %	13,3 %	7,8 %	70,6 %
c. avfallshanteringen	4,3 %	6,3 %	9,7 %	38,9 %	22,9 %	18,0 %
d. kollektivtrafiken	6,4 %	6,3 %	6,8 %	7,1 %	2,1 %	71,3 %
e. taxi	0,8 %	1,3 %	6,1 %	11,8 %	6,6 %	73,3 %
f. bibliotekstjänsterna	0,8 %	0,8 %	5,4 %	11,4 %	11,5 %	70,1 %
g. kulturevenemangen	0,6 %	2,1 %	11,6 %	24,0 %	8,4 %	53,3 %
h. restaurangtjänsterna	1,5 %	5,2 %	12,4 %	29,1 %	7,5 %	44,3 %
i. urvalet i mataffärerna	1,8 %	5,0 %	11,6 %	54,7 %	19,2 %	7,6 %
j. motionsplatserna och -möjligheterna	0,8 %	1,7 %	9,8 %	19,7 %	8,3 %	59,6 %
k. fiskemöjligheterna	1,5 %	1,2 %	7,5 %	31,8 %	34,4 %	23,7 %
l. jaktmöjligheterna	0,8 %	1,2 %	4,5 %	8,6 %	9,5 %	75,4 %
m. specialaffärerna	2,6 %	7,0 %	16,7 %	21,6 %	4,4 %	47,7 %

37. Har Ni under de senaste 12 månaderna fått en servicekatalog från den kommun där fritidsbostaden ligger?

1 Ja	52,0 %
2 Nej	35,7 %
3 Kan inte säga	12,3 %

38. Borde den kommun där Er fritidsbostad finns ha en stugägarkommitté som ett kontaktorgan mellan kommunen och stugägare?

1 Ja	30,6 %
2 Nej	19,7 %
3 Kan inte säga	49,7 %

39. Är Ni intresserad av att i fritidsbostadens omnejd under de närmaste 12 månaderna köpa följande tjänster i anslutning till användningen av bostaden?

	Ja	Kanske	Nej	Kan inte säga
a. dagligvaror som levereras till fritidsbostaden	5,3 %	11,4 %	77,6 %	5,6 %
b. reparation- och byggarbeten på fritidsbostaden	20,6 %	33,4 %	39,4 %	6,6 %
c. uppvärmning av fritidsbostaden/bastun	1,6 %	3,3 %	91,1 %	4,0 %
d. trädfällning/vedhuggning	14,3 %	20,0 %	62,3 %	3,4 %
e. bevakning/kontrollbesök	4,0 %	22,2 %	66,8 %	7,0 %
f. städning	2,8 %	6,8 %	86,0 %	4,4 %
g. snöplogning	31,8 %	16,4 %	48,1 %	3,7 %

40. Borde man i Finland genomföra s.k. dubbelt kommunmedlemskap där stugägare skulle ha samma rättigheter till service samt rösträtt och valbarhet som de ordinarie kommunborna och där en del av kommunalskatterna som stugägarna betalar skulle gå till den kommun där stugan är belägen?

1 Ja	39,2 %
2 Nej	24,2 %
3 Kan inte säga	36,7 %

41. Borde man underlätta regelsystemet och styrningen som gäller byggande av stugor och tilläggsbyggnader i anslutning till dem?

1 Ja	39,2 %
2 Nej	24,2 %
3 Kan inte säga	36,7 %

42. Var skaffar Ni varor som behövs vid fritidsbostaden

- a) Dagligvaror (livsmedel, drycker och hushållsartiklar)
 b) Andra varor (byggmaterial, maskiner, bränsle, möbler, kärl, hobbyutrustning, trädgårdsskötsel m.m.)?

	a) Dagligvaror	b) Andra varor
a. i en affär/ett företag i den kommun där Ni är fast bosatt	37,0 %	38,9 %
b. i en affär/ett företag under färden till fritidsbostaden, i en annan kommun än fritidsbostaden	19,0 %	18,2 %
c. i en affär/ett företag i den kommun där fritidsbostaden ligger	33,2 %	28,5 %
d. via direktförsäljning (torg, lantgård m.m.)	4,6 %	3,4 %
e. någon annanstans, var? _____	6,2 %	10,9 %
Totalt	100 %	100 %

43. En hur stor del av de varor och tjänster som Ni behövt för att bygga och renovera Er fritidsbostad har Ni köpt i kommunen där bostaden är belägen eller i dess grannkommuner under de senaste 12 månaderna?

1 Under hälften	19,0 %
2 Cirka hälften	8,8 %
3 Över hälften	39,1 %
4 Jag vet inte	7,6 %
5 Jag har inte renoverat min bostad/frågan gäller inte mig.	25,6 %

44. En hur stor del av alla andra varor eller tjänster som Ni behövt vid Er fritidsbostad har Ni köpt i kommunen där bostaden är belägen eller i dess grannkommuner under de senaste 12 månaderna?

1 Under hälften	31,7 %
2 Cirka hälften	16,3 %
3 Över hälften	34,1 %
4 Jag vet inte	18,0 %

Alla svarar på frågorna fr.o.m. fråga 45

45. Hur mycket pengar uppskattar Ni att Ert hushåll använder för dagligvaror (livsmedel, drycker och hushållsartiklar) per dag vid fritidsbostaden?

<u>31,0</u> euro / dag medeltal	<u>11,2 %</u> < 10 EUR	<u>32,3 %</u> 11-20 EUR	<u>24,5 %</u> 21-30 EUR	<u>32,0 %</u> > 30 EUR
------------------------------------	------------------------	-------------------------	-------------------------	------------------------

46. Hur mycket pengar uppskattar Ni att hushållet under de senaste 12 månaderna använt ...

Om Ni inte kan säga exakt, räcker det också med en grov uppskattning.

a. för byggande och reparation av fritidsbostaden?	<u>2555</u> euro	☐	Kan inte säga
b. för andra varor som tjänar Er fritidsbostad (med undantag av dagligvaror)? (utrustning för transport och fastighetsskötsel, verktyg, hushållsartiklar och hobbyutrustning)	<u>751</u> euro	☐	
c. för olika tjänster i den omnejd där fritidsbostaden ligger? (exklusive tjänster i anslutning till byggande)	<u>238</u> euro	☐	

Slutligen några bakgrundsfrågor om Ert hushåll

47. Hur stora är följande avgifter i anslutning till fritidsbostaden per år enligt Er uppskattning?

Om någon av punkterna nedan inte gäller Er fritidsbostad, anteckna 0.

a. fastighetsskatt?	<u>283</u> euro / år
b. avgifter för enskild väg?	<u>100</u> euro / år
c. avgifter för småbåtshamn eller brygga?	<u>190</u> euro / år
d. avfallshanteringsavgifter?	<u>77</u> euro / år
e. elavgifter?	<u>599</u> euro / år
f. hushålls-/avloppsvattenavgifter?	<u>162</u> euro / år
g. telefonavgifter?	<u>189</u> euro / år

Ett hushåll består av de personer som

48. Hushållets storlek? 2,3 personer

49. Hur många av personerna i hushållet är...

under 18 år	<u>0,3</u> personer
18 – 30 år	<u>0,2</u> personer
31 - 50 år	<u>0,4</u> personer
51 - 65 år	<u>0,7</u> personer
över 65 år	<u>0,9</u> personer
Totalt	<u>2,4</u> personer

51. Är ni...

1 Studerande	<u>0,3 %</u>	5 Pensionär	<u>59,1 %</u>
2 Förvärsarbetande	<u>30,3 %</u>	6 Företagare	<u>7,7 %</u>
3 Arbetslös	<u>1,6 %</u>	7 Annat	<u>0,4 %</u>
4 Hemma, hemmamamma eller -pappa	<u>0,5 %</u>		

51. Hur stora är hushållets sammanräknade månadsinkomster i medeltal per månad utan skatteavdrag (=bruttoinkomster) inklusive skattepliktiga sociala 6268 euro per månad

<u>40,7 %</u>	< 5000 EUR
<u>59,3 %</u>	≥ 5000 EUR